Särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet

SOU
1989:94

Ref

Särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet

Betänkande av utredningen om särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet

SOU

1989:94

117

Statens offentliga utredningar
1989:94
Finansdepartementet

Särskild redovisnings-metod för enskild näringsverksamhet

Betänkande av utredningen om särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet
Stockholm 1989

Allmänna Förlaget har utgivit en bibliografi över SOU och Ds som omfattar åren 1981-1987. Den kan köpas från förlagets Kundtjänst, 106 47 STOCKHOLM. Best. nr. 38-12078-X.

Beställare som är berättigade till remissexemplar eller friexemplar kan beställa sådana under adress:
Regeringskansliets förvaltningskontor
SOU-förrådet
103 33 STOCKHOLM
Tel: 08/763 23 20 Telefontid 8^{10} - 12^{00} (externt och internt)
08/763 10 05 12^{00} - 16^{00} (endast internt)

REGERINGSKANSLIETS
OFFSETCENTRAL
Stockholm 1989

ISBN 91-38-10439-3
ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för finansdepartementet

Genom beslut den 17 augusti 1989 bemyndigade regeringen chefen för finansdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utarbeta en modell till särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet.

Som särskild utredare förordnades professorn Sven-Olof Lodin.

Till experter förordnades rådmannen Bertil Ekholm, biträdande skattedirektören Sune Jansson, redovisningskonsulten Torulf Jönsson, departementssekreteraren Anders Kristoffersson, direktören Olle Stenman, kammarrättsassessorn Lars Svensson och direktören Anders Åberg.

Som sekreterare har tjänstgjort regeringsrättssekreteraren Thomas Wijkman.

Särskilda yttranden har avgivits av experterna Stenman och Åberg.

Utredningsarbetet är härmed slutfört.

Stockholm den 27 oktober 1989

Sven-Olof Lodin

/Thomas Wijkman

INNEHÅLL

Förkortningar

AFL	Lagen (1962:381) om allmän försäkring
BFL	Bokföringslagen
FSK	1980 års företagsskattekommitté
JBFL	Jordbruksbokföringslagen
KL	Kommunalskattelagen (1928:370)
K-SURV	SURV-avsättning baserad på företagets egna kapital
L-SURV	SURV-avsättning baserad på företagets lönesumma
RINK	Utredningen om reformerad inkomstbeskattning (SOU 1989:33)
RUF	Resultatutjämningsfond
SIL	Lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt
SLR	Statslåneräntan
SOU	Statens offentliga utredningar
SRM	Särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet
SURV	Skatteutjämningsreserv
TL	Taxeringslagen (1956:623)
URF	Utredningen om reformerad företagsbeskattning (SOU 1989:34)

SAMMANFATTNING

Särskild redovisningsmetod - syfte och huvudprinciper

Särskild redovisningsmetod (SRM) är en frivillig redovisningsmetod för näringsverksamhet bedriven av enskild fysisk person.

Syftet med SRM är att ge egenföretagare samma reserverings- och expansionsmöjligheter som aktiebolagen. För vinst redovisad inom SRM skall därför näringsskatt uttas med 30 %. Samtidigt skall egenföretagarens och löntagarens arbets- och kapitalinkomster beskattas så lika som möjligt. Likabehandling med löntagaren uppnås dels genom att egenföretagaren utöver näringsskatten på 30 % (som också avses att ersätta egenavgifterna) erlägger inkomstskatt på den arbetsinkomst han tar ut från verksamheten, dels genom att den del av vinsten som kan anses som avkastning på hans tillskjutna kapital genom s k klyvning av inkomsten i en arbets- och en kapitaldel får samma skattebelastning, 30 %, som löntagarens sparavkastning.

För att särskild redovisningsmetod skall få användas krävs att näringsverksamheten och privatekonomin hålls isär och att årsbokslut upprättas. Därutöver krävs en kontoplan för den inkomst- och kapitaluppdelning som SRM kräver. Den som inte uppfyller dessa krav får ej använda SRM. Inträde i särskild redovisningsmetod kräver registrering.

Arbetsinkomst och kapitalavkastning

Som kapitalavkastning anses ett belopp motsvarande en normalränta (=statslåneräntan) på egenföretagarens tillskjutna kapital. Vid en statslåneränta på 10 % utgör kapitalavkastningsdelen, som endast beläggs med näringsskatt, efter skatt 7 % av tillskjutet kapital.

På kapitalavkastningsdelen utgår ingen skatt utöver näringsskatten. Avkastningen läggs till tillskjutet kapital eller tas ut utan ägarbeskattning.

Uttag och fondering av arbetsinkomst

Vad som återstår efter avdrag för näringsskatt och kapitalavkastning utgör arbetsinkomst. Arbetsinkomst kan tas ut löpande eller fonderas för uttag senare år. Uttag av löpande arbetsinkomst och uttag av fonderad inkomst inkomstbeskattas som inkomst av tjänst samt får tillgodoräknas för sociala förmåner. Ingen egenavgift uttas eftersom näringsskatt redan utgått och ersätter egenavgifterna. Vid uttaget sker en avräkning mellan staten och socialförsäkringssystemet i samband med att socialförsäkringspoäng tillgodoräknas näringsidkaren. Genom möjligheten att fondera kapital efter näringsskatt erhåller egenföretagaren samma möjlighet till expansion med enkelbeskattade medel som aktiebolagen utan att möjligheter öppnas till lågbeskattad konsumtion.

Genom den valda konstruktionen motsvarar näringsskatten bolagsskatten samt ersätter egenavgifterna och den privata kapitalinkomstbeskattningen av kapitalavkastningsdelen.

Bolags-SURV

SURV-avsättning får ske enligt aktiebolagsreglerna. I basen ingår fonderat näringsbeskattat kapital plus tillskjutet kapital enligt utgående balans. För SRM gäller samma avskrivningsregler som för bolag med undantag av nuvärdeavskrivning och periodiseringsfond.

Reavinst på näringsfastighet

Realisationsvinst på fastighet näringsbeskattas i sin helhet. Återvunna värdeminskningsavdrag + kostnad för

värdehöjande reparationer senaste fem åren behandlas som arbetsinkomst. 70 % av återstående vinst (dvs efter tänkt avdrag för näringsskatt) förs till ett fastighetsvinstkonto (FVK). Uttag från detta konto beskattas som kapitalinkomst (dvs 30 % skatt och inga sociala förmåner). Behållning på FVK ingår i SURV-underlaget. Sammanlagd skatt på uttagen fastighetsvinst blir (30 + (100-30) x 30 % =) 51 %. Återanskaffning av fastighet kan i praktiken ske till 23 procents skattebelastning på grund av möjligheten till SURV-avsättning.

Illustration

Konstruktionen av SRM bygger så gott som helt på redovisningen och behandlingen av vissa flöden i redovisningen. Fördelningen av näringsinkomsten på olika slag av inkomster sker via ett resultatfördelningskonto dit resultatet före skatt föres.

Från resultatfördelningskontot fördelas resultatet normalt på konton för SURV-avsättning, näringsskatt, kapitalavkastning (tillskjutet kapital), uttag (privatkonto) och fonderat kapital.

För att illustrera dessa flöden och SRMs praktiska tillämpning presenteras en flödesmodell med ett enkelt exempel.

Flödesmodell för särskild redovisningsmetod

(Tillskjutet kapital 200, resultat 200, arbetsinkomstuttag 84)

1)	Resultat före avsättningar		200
2)	./. SURV-avsättning (UB-bas)	SURV[1] ←	50
3)	Vinst = näringsinkomst		150
4)	Näringsskatt 30 %		45 → Skatt
5)	Vinst efter avsättning och näringsskatt		105
6)	Klyvning, kapitalavkastning, SLR x TK (7 % x 200) (uttages eller läggs till TK utan ytterl. skatt)		14 → TK
7)	Återstående näringsinkomst (uttages eller fonderas)		91
8)	Uttag av näringsinkomst inkomstbeskattas som tjänsteinkomst, socialförsäkr.förmåner tillgodoräknas, egen avgift uttas ej		84 → Privat
9)	Efter uttag återstående vinst fonderas på konto fonderat kapital. Uttag av fonderat kapital inkomstbeskattas som inkomst av tjänst, socialförsäkr.förmåner tillgodoräknas	FK ←	7
10)	Reavinst på fastighet efter näringsskatt beskattas i princip som kapitalinkomst (statlig inkomstskatt 30 %), dock beskattas den del som motsvarar senaste fem årens reparationskostnader och återvunna vm-avdrag som arbetsinkomst		

1) ← anger att medlen stannar i verksamheten
→ anger att medlen tas ut eller förs till tillskjutet kapital

Ekonomiskt utfall

Målet för SRM har varit att ge egenföretagarna ungefär samma reserverings- och expansionsmöjligheter och ekonomiska utfall som en företagare med aktiebolag. För att åstadkomma detta måste en sammanvägning ske av näringsskattesats, kapitalavkastningsprocentens storlek och SURV-bas och SURV-storlek.

Eftersom praktiska skäl talat för en generös SURV-bas inklusive också tillskjutet kapital (=bolagsbas), trots att avkastningen på tillskjutet kapital endast enkelbeskattas, har vid den valda skattesatsen 30 % (5 % högre än normala egenavgiften och 3 % högre än arbetsgivaravgifterna) krävts en begränsning av storleken av kapitalavkastningsprocenten till statslåneräntan, vilket är lägre än fåmansbolagens "utdelningstak".

Utfallet framgår av tabell 1, som visar resultatet av en simulering av sex olika kombinationer av näringsinkomst, uttag och tillskjutet kapital. Tabellen visar vad som vid en given näringsinkomst och givet kapital efter bestämt konsumtionsuttag per månad efter fem år återstår i företaget av arbetande kapital respektive enkelbeskattat kapital (efter SURV-avskattning).

SRM ger genomgående betydligt bättre expansionsmöjligheter än vanlig egenföretagarebeskattning och mycket nära samma resultat som ett fåmansaktiebolag.

SRM ger ett bättre utfall än vanlig egenföretagarebeskattning därför att expansion kan ske med enkelbeskattade medel. SRM underlättar härigenom kapitalbildningen särskilt vid nyföretagande. Betydelsefullt på ett annat sätt är att SRM ger möjlighet till en jämn periodisering av såväl inkomster som sociala förmåner, varigenom en ojämn beskattning och oförmånlig socialförsäkringsbehandling undviks. Detta är exempelvis

Tabell 1 Jämförelse av kapitalställning efter fem år vid olika kombinationer av uttag per månad netto e. skatt (U), inkomster (I) och tillskjutet kapital (K) mellan fåmansaktiebolag (FB), SRM och enskild näringsverksamhet utan SRM (EF).

	U 7000 I 250t K 25t[1)]	U 7000 I 250t K 200t[1)]	U 10000 I 250t K 200t[1)]	U 10000 I 400t K 200t[1)]	U 13000 I 400t K 200t[1)]	U 13000 I 400t K 400t[1)]
Arb. eget kapital tkr						
FB	459	651	308	1008	581	824
SRM	431	652	297	999	563	851
EF	330	534	297	679	424	669
Enkelbesk. kapital tkr (Fonderat kap + 70% av SURV)						
FB	393	393	82	723	330	355
SRM	367	394	68	709	313	374
EF	--	--	--	--	--	--

1) Tillskjutet kapital för FB och SRM förblir oförändrat under perioden

betydelsefullt vid stora skogsavverkningar eller andra stora engångsinkomster.

All näringsverksamhet i SRM

All verksamhet som enligt RINKs definition utgör näringsverksamhet (rörelse, jordbruk, fastighetsförvaltning men ej aktieförvaltning) kan ingå i särskild redovisningsmetod. Del i enkelt bolag kan också ingå i särskild redovisningsmetod (enkelt bolag innebär separat balansräkning och separata avskrivningar för bolagsmännen).

En enda förvärvskälla

All verksamhet inom SRM skall utgöra en enda förvärvskälla - näringsverksamhet. Ingen uppdelning sker i aktiv och passiv verksamhet. Eftersom kapitalavkastning, genom klyvning, och realisationsvinst på fastigheter, genom kapitalinkomstbeskattning, inte behandlas som arbetsinkomst och inkomster över 7,5 basbelopp liksom pensionärers och barns inkomster ej berättigar till sociala förmåner behövs liksom inte heller i bolagssektorn någon uppdelning i passiv respektive aktiv verksamhet. SRM ger liksom i bolagssektorn full kvittningsrätt mellan underskott och överskott i olika verksamhetsgrenar men ger ingen möjlighet till låg- eller obeskattad konsumtion. Rullande underskottsutjämning sker inom näringsverksamheten i enlighet med URFs och RINKs förslag.

Negativt kapital och uttag

Behandling av negativt kapital:

Negativt kapital vid inträde i SRM tillåts inte, då behov av SRM inte föreligger förrän tidigare förluster förbrukats.

Negativt kapital som uppstår pga underskott medför ingen åtgärd. Vinst för att täcka negativt kapital näringsbeskattas som vanligt.

När negativt kapital uppstår pga uttag inkomstbeskattas uttaget precis som andra uttag. Uttag utöver vinsten ger inte möjligheter till skattefri konsumtion.

Negativt kapital vid nedläggning ger rätt till förlustavdrag med 70 % till 30 % skattesats mot annan inkomst enligt RINKs förslag. Kvarstående negativt kapital på grund av uttag näringsbeskattas för att förhindra att enkelbeskattning kvarstår på medel som tagits ut.

Privatlån av kassan under året är förbjudet.

Den räntekorrektion, som RINK föreslagit vid negativt kapital, behövs inte i SRM då alla uttag inkomstbeskattas.

Avveckling och utträde

Avveckling innebär uttag av alla tillgångar och beskattning sker i enlighet härmed.

Utträde ur SRM medför inkomstbeskattning av fonderat kapital och fastighetsvinstkapital som av uttag.

Övertagande av reserveringar

Överlåtelse av verksamhet inom SRM varvid förvärvaren övertar reserveringarna är tillåtet i följande fall:

Vid överlåtelse av verksamhet till bokförda värdet till bolag i vilket näringsidkaren innehar eller genom överlåtelsen förvärvar aktier beskattas överlåtaren för vederlag utöver vad han erhåller i aktier i bolaget

som för uttag. Överskjutande fonderat kapital och SURV övertas av bolaget.

Vid arv och gåva utan vederlag övertar mottagaren alla reserver.

Vid överlåtelse till make, barn och syskon mot vederlag högst motsvarande tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital tillåts dessa överta de reserveringar som inte motsvaras av vederlaget.

Annan överlåtelse innebär upplösning av alla reserver (utgör sista affärshändelsen).

Lön till make och barn

Avdrag för marknadsmässig lön till medhjälpande make och barn medges (arbetsgivaravgift utgår). Om verksamheten bedrivs gemensamt av två makar föreligger enkelt bolag.

Lån och andra närståendetransaktioner

Icke-kommersiella lån till närstående beskattas som uttag. Liknande kontrollregler som för fåmansföretag bör införas för SRM för att garantera inkomstbeskattning av alla typer av förmånsuttag.

Övergångsregler

Inga särskilda övergångsregler för SRM behövs.

1 DIREKTIVEN

Utredningen om särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet tillsattes vid regeringssammanträde den 17 augusti 1989. Statsrådet Engström anförde följande:

Utredningen om reformerad företagsbeskattning (URF) har nyligen lagt fram sitt betänkande (SOU 1989:34). URF föreslår bl.a. en sänkning av bolagsskattesatsen till 30 % och en breddning av skattebasen genom att reserveringsmöjligheterna begränsas. Lagerreserver och resultatutjämningsfonder tas bort liksom investeringsfonderna. Samtidigt införs en ny reservering i form av en skatteutjämningsreserv (SURV). SURV-avsättningen baseras på företagets egna kapital eller lönesumma. Ett annat av URF:s förslag innebär att handelsbolag skall beskattas enligt i princip samma regler som aktiebolag.

Basbreddningen gäller även enskilda näringsidkare, dvs. företagare som driver verksamheten utan att använda en juridisk person. Även för dessa tas lagerreserver och resultatutjämningsfonder bort och vidare slopas investeringsreserverna. I likhet med bolagen får de enskilda näringsidkarna tillgång till SURV. I enskild näringsverksamhet får dock denna reservering uppgå till högst åtta basbelopp. Mer omfattande reserveringsmöjligheter har inte ansetts motiverade så länge näringsverksamheten inte på ett mer påtagligt sätt skiljs från den privata ekonomin.

Den låga skattesatsen och SURV skapar förutsättningar för expansion för företagare som driver sin verksamhet i bolagsform. SURV - i förening med den nya skatteskala för fysiska personer som föreslås av utredningen om reformerad inkomstbeskattning (RINK) - ger i allmänhet

goda expansionsmöjligheter också för företagare som driver verksamheten i direktägd form. I de flesta fall är verksamheten inte av så stor omfattning att begränsningen av SURV till åtta basbelopp har någon betydelse. För mer omfattande verksamhet ter det sig ofta naturligt att välja bolagsformen.

Det förekommer dock att ett tak för SURV vid åtta basbelopp innebär en reell begränsning av reserveringsmöjligheterna. För dessa fall har URF pekat på två alternativ. Det ena är att ge möjlighet för en enskild näringsidkare att förlägga sin näringsverksamhet till ett eget handelsbolag. En sådan lösning förutsätter att man tar bort det nuvarande kravet att ett handelsbolag skall ha minst två bolagsmän. Enligt URF:s bedömning finns det inga avgörande hinder mot en sådan ändring (betänkandet s. 337 ff.). För att lösningen skall kunna fungera fullt ut inom jordbruket krävs vissa ändringar i jordförvärvslagstiftningen. Det andra alternativet innebär att inkomsterna av näringsverksamheten beskattas inom ramen för en särskild redovisningsmetod (staketmetod). Inkomsterna av näringsverksamheten beskattas då för sig och skilt från övriga inkomster. Enligt detta alternativ behöver någon särskild juridisk person inte bildas för näringsverksamheten.

Alternativet med en särskild redovisningsmetod kom fram i ett sent skede i URF:s utredningsarbete. Det var därför inte möjligt för URF att ta ställning till den närmare utformningen av en sådan metod. URF förordade i stället att frågan skulle bli föremål för fortsatt utredningsarbete och att en särskild utredare skulle tillkallas med uppgift att lägga fram förslag till tekniska lösningar.

Den av URF föreslagna utredningen bör nu komma till stånd.

Frågan om en särskild redovisningsmetod har utretts tidigare. 1980 års företagsskattekommitté (FSK) presenterade år 1984 en s.k. staketmetod (SOU 1984:70). Förslaget remissbehandlades (jfr Ds Fi 1986:25).

Utgångspunkten för det nu aktuella utredningsarbetet är de förslag om ändrad företags- och inkomstbeskattning som lagts fram av URF och RINK. Det innebär att utredaren har att utgå från andra förutsättningar än de som gällde för FSK. Exempel på nya inslag i företags- och personbeskattningen är SURV, den - med vissa undantag - fulla beskattningen av fastighetsvinster i näringsverksamhet och den separata beskattningen av kapitalinkomster. Utredaren bör beakta de överväganden i frågan som gjorts av URF (s. 324 ff.) och sträva efter att anpassa sitt förslag till de förslag som lagts fram av URF och RINK. Utredaren bör också ytterligare belysa de principfrågor av ekonomiskt slag som aktualiseras vid varje slag av särskild redovisningsmetod (jfr bilaga H i URF:s betänkande). Även om förutsättningarna för utredningsarbetet är andra än de som låg till grund för FSK bör utredaren pröva i vilken utsträckning FSK:s bedömningar står sig och hållbarheten i de invändningar som gjordes under remissbehandlingen. Detta gäller både de materiella reglerna och kontrollfrågorna m.m.

Utredaren bör redovisa sitt arbete i sådan tid att betänkandet och remissynpunkter på det finns tillgängliga vid beredningen av de förslag som skall lämnas till lagrådet och riksdagen våren 1990. Det innebär att utredningsarbetet måste bedrivas mycket skyndsamt.

2 UTGÅNGSPUNKTER FÖR UTREDNINGSUPPDRAGET

2.1 URF och RINK

URF föreslår i sitt nyligen framlagda betänkande en genomgripande förändring av den svenska företagsbeskattningen med en sänkt skattesats och breddningar av skattebasen. Skattesatsen för aktiebolag och andra juridiska personer föreslås bli sänkt från dagens 52-57 % till 30 % och breddningen av skattebasen uppnås främst genom att rätten till lagernedskrivning slopas samt att resultatutjämningsfonder och investeringsfonder tas bort.

För att minska skillnaden mellan kostnaderna för finansiering med eget och lånat kapital samt för att ge företagen en indirekt möjlighet till förlustutjämning bakåt föreslår URF att företagen ges rätt att göra avsättningar till en särskild skatteutjämningsreserv (SURV). Avsättningen får uppgå till högst 30 % av företagens beskattade egna kapital, (K-SURV). Basen för reserven utgörs i princip av tillgångarnas skattemässiga värden med avdrag för företagets skulder enligt utgående balansräkning. För företag med ett litet eget kapital - särskilt företag i tjänstesektorn - erbjuds en alternativ reserveringsmöjlighet om maximalt 10 % av lönesumman (L-SURV). Som ett stöd åt små och nystartade företag ges en förstärkt reserveringsmöjlighet i form av en extra avsättning på 20 % av lönesumman upp till 25 basbelopp (MINI-L-SURV).

URF föreslår vidare att all beskattning av ett aktiebolags inkomster skall ske i inkomstslaget näringsverksamhet och att detta inkomstslag skall utgöra en enda förvärvskälla. Utredningens förslag innebär vidare bl.a. att uppkomna underskott får kvittas mot senare års inkomster utan någon begränsning, och att reavinster på

fastigheter utan specialregler skall beskattas som inkomst av näringsverksamhet.

I dag har egenföretagare ungefär samma reserveringsmöjligheter som aktiebolagen. Liksom för aktiebolagen föreslår URF att dessa reserveringsmöjligheter slopas. URF föreslår sålunda att rätten till lagernedskrivning avskaffas liksom den löne- och inkomstbaserade resultatutjämningsfonden i dess nuvarande utformning. I konsekvens med avskaffandet av de allmänna investeringsfonderna föreslås också att möjligheten att avsätta till allmän investeringsreserv slopas. På samma sätt som för aktiebolagen bör vidare, menar URF, rätten att sätta av till återanskaffningsfond för fastighet, fartygsfond och särskild nyanskaffningsfond tas bort och reglerna om eldsvådefonder och tvångsuppskov ge plats för regler om ersättningsfonder.

Till viss del kompenseras slopandet av dessa reserveringsmöjligheter av de sänkningar av den personliga inkomstskatten som föreslås av RINK. I övrigt föreslår URF bl.a. följande regler för egenföretagare.

2.1.1 Reserveringsmöjligheter

URF har vid utformningen av reserveringsmöjligheter för enskild näringsverksamhet knutit an till den konstruktion som valts för aktiebolagen. För att utjämna skattebelastningen mellan egen- och lånefinansierade investeringar har URF också för egenföretagarna valt en reserveringsmöjlighet knuten till såväl det egna kapitalet (K-SURV) som lönesumman (L-SURV). Reserveringsmöjligheterna har begränsats till 8 basbelopp (ca 240 000 kr.) då ingen effektiv separation mellan näringsverksamhet och privatekonomin förekommer för egenföretagarna. Begränsningen motiveras dessutom utifrån krav på skat-

temässig neutralitet mellan egenföretagare och löntagare. Inom ramen för denna begränsning ges egenföretagaren rätt att göra avsättningar till skatteutjämningsreserv på ungefär samma sätt som aktiebolag, med 30 % på det egna kapitalet och - samtidigt - med 20 % av lönesumman upp till 25 basbelopp. Liksom för aktiebolag skall K-SURVEN baseras på det utgående egna kapitalet.

Sammanfattningsvis föreslås alltså en reserveringsmöjlighet uppgående till högst 30 % av utgående eget kapital (K-SURV) + 20 % av lönesumman upp till 25 basbelopp (L-SURV). Tillsammans får SURV-avsättningarna ej överstiga 8 basbelopp. I övrigt får egenföretagarens egenfinansiering ske med fullbeskattat kapital. Det innebär att av redovisade överskott återstår efter skatter och avgifter endast ca 37 % av överskottet för expansion, om egenföretagaren förutsatts ha 50 % marginalskatt utöver egenavgifter. Detta skall jämföras med att ett aktiebolag har 70 % kvar för expansion.

Beträffande avskrivningsreglerna föreslår URF oförändrade regler för inventarier. För byggnader avskaffas rätten till primäravdrag. Vad gäller möjligheten till nuvärdeavskrivning för inventarier föreslår URF att denna avskrivningsmetod inte får tillämpas i enskild näringsverksamhet eftersom det är angeläget att möjligheterna till konsumtion av skattekrediter begränsas. Metoden med nuvärdeavskrivning skulle ge sådana möjligheter.

2.1.2 Räntekorrektion

I dagens skattesystem finns olikheter i behandlingen av sparande i privatekonomi och näringsverksamhet. Sociala avgifter utgår för kapitalavkastning i inkomstslagen rörelse och jordbruk men inte för avkastning i inkomst-

slaget kapital. Däremd diskrimineras bl.a. ränteinkomster i näringsverksamhet i förhållande till ränteinkomster i privatekonomi. Ränteutgifter i näringsverksamhet ger på motsvarande sätt en större skattelättnad än i privatekonomi.

Genom den av RINK föreslagna separatmodellen för beskattning av fysiska personers kapitalinkomster förstärks skillnaden i behandlingen av räntor i och med att ett extra "avdragsgap" uppkommer för de inkomsttagare som beskattas i det progressiva skiktet. I frånvaro av särskilda regler innebär detta, liksom vid nuvarande regler, att en skattskyldig skulle kunna undgå avdragsbegränsningen för ränteutgifter genom att redovisa ränteutgifterna inom näringsverksamhet i stället för inom privatekonomi.

RINK har bedömt det som angeläget att motverka ett kringgående av avdragsbegränsningen genom att privata lån flyttas in i näringsverksamheten i sådan utsträckning att ett negativt kapital uppkommer. RINK föreslår därför en metod som innebär att man på ett schablonmässigt sätt skattemässigt överför ränteutgifter motsvarande det negativa SURV-underlaget till inkomstslaget kapital. Detta sker genom en räntekorrektion, som beräknas som statslåneräntan multiplicerad med det negativa SURV-underlaget. Räntekorrektionen redovisas som en inkomst av näringsverksamhet samt som ett avdrag i inkomstslaget kapital. Därmed uppnås samma skatt som om motsvarande ränteutgifter redovisats inom privatekonomin.

2.1.3 Indelning i förvärvskällor, underskottsavdrag m.m.

Enligt gällande regler beräknas inkomsten inom de olika

inkomstslagen särskilt för varje förvärvskälla. Beträffande jordbruksfastighet och annan fastighet bildar varje fastighet, del av fastighet eller komplex av fastigheter som utgör förvaltningsenhet en förvärvskälla. I fråga om rörelse är varje förvärvsverksamhet som är att anse som självständig rörelse en förvärvskälla.

RINK föreslår att enskild näringsverksamhet skall indelas i förvärvskällor i huvudsaklig överensstämmelse med de nuvarande reglerna för rörelse. En viss uppmjukning av reglerna sker dock genom att skilda verksamheter får bilda en gemensam förvärvskälla om de har naturlig anknytning till varandra. Vidare föreslås att förvärvskällorna skall hänföras till antingen aktiv eller passiv näringsverksamhet. Denna indelning får betydelse bl.a. i socialavgiftshänseende.

RINK föreslår vidare bl.a. att underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet får kvittas mot framtida överskott i förvärvskällan avseende såväl inkomstskatt som sociala avgifter utan tidsbegränsning. Ackumulerade underskott som utgör en definitiv förlust när förvärvskällan upphör dras av efter 70-procentig kvotering i inkomstslaget kapital. Förslaget innebär att kvittning av underskott i en förvärvskälla mot överskott i en annan förvärvskälla inte tillåts förrän förlustverksamheten läggs ned.

2.1.4 Socialavgiftssystemet

RINK har utarbetat ett detaljerat förslag till förändringar av socialavgiftsuttaget. Principen bakom förslaget är att alla förvärvsinkomster skall beläggas med någon typ av socialavgifter. Inkomster som grundar rätt till socialförsäkringsförmåner skall beläggas med

fulla avgifter. För övriga förvärvsinkomster skall en grundavgift motsvarande den s.k. skattedelen av avgifterna tas ut.

Såvitt avser egenföretagare skall grundavgiften tas ut på inkomst av passiv näringsverksamhet, dvs. verksamhet i vilken företagaren inte aktivt medverkat, och på realisationsvinst vid försäljning av näringsfastighet. Vidare skall grundavgiften tas ut på arbetsersättning till egenföretagare och arbetstagare som fyllt 65 år och vid utbetalning av pensionsförmåner.

2.1.5 Beskattningsår

För aktiebolag m.fl. juridiska personer kommer, som ovan nämnts, i det nya systemet att finnas endast ett inkomstslag, inkomst av näringsverksamhet. Räkenskapsåret kommer därför att utgöra beskattningsår för alla inkomster. Behov av någon särskild avstämningsdag för transaktioner mellan bolaget och aktieägarna föreligger inte. URF anser därför att det saknas grund att ifrågasätta rätten för dessa subjekt att tillämpa brutet räkenskapsår.

I fråga om enskilda näringsidkare är situationen annorlunda. Dessa kommer normalt vid sidan av näringsverksamheten att redovisa inkomst eller underskott av kapital i det nya systemet. Det blir härvid viktigt att tillgångar och skulder liksom inkomst- och utgiftsräntor fördelas korrekt mellan näringsverksamheten och privatekonomin. Detta gör det angeläget att redovisningsperioden för näringsverksamheten och privatekonomin överensstämmer. URF föreslår därför att räkenskapsåret för enskild näringsverksamhet skall utgöras av kalenderår. Detsamma bör gälla för näringsverksamhet som bedrivs av dödsbo och av juridisk person som förvaltar samfällighet

och vars inkomst beskattas hos delägarna. Härigenom kommer all näringsverksamhet som skall beskattas kommunalt att ha kalenderår som beskattningsår.

2.1.6 Reavinstbeskattning av näringsfastigheter

RINK:s förslag beträffande reavinstbeskattning vid försäljning av näringsfastigheter innebär att reavinster skall redovisas i inkomstslaget näringsverksamhet och beskattas med progressiv inkomstskatt och grundavgift. Grundregeln för vinstberäkningen är att den skattepliktiga vinsten beräknas som skillnaden mellan försäljningsintäkten och omkostnadsbeloppet. Skatteuttaget begränsas genom en schablonregel så att omkostnadsbeloppet får beräknas som 40 % av skillnaden mellan försäljningsintäkten och utnyttjade avdrag för reparationer under de senaste fem åren, skogsavdrag och andra avdrag för substansminskning. Härmed begränsas skatteuttaget till högst 36 % av försäljningsintäkten. Högsta skattebelastning är annars 60 % (avdragsgill grundavgift + inkomstskatt) av reavinsten. Reaförluster är avdragsgilla till 70 % mot progressiv inkomstskatt och egenavgifter.

2.1.7 Särskild redovisningsmetod

För egenföretagare med större behov av reserveringsmöjligheter diskuterade URF två alternativa vägar, som utan krav på bildande av aktiebolag skulle ge egenföretagaren tillgång till samma reserveringsmöjligheter som de som utredningen föreslår för aktiebolagen.

Gemensamt för de båda alternativen är att handelsbolaget görs till skattesubjekt - vilket URF också föreslår - med i princip samma skatteregler som för aktiebolagen.

Vad gäller de två alternativens utformning i övrigt lämnar URF inga detaljerade förslag. I det första alternativet förutsätts att möjlighet skapas för enskild person att bilda enmanshandelsbolag. Detta alternativ förutsätter vissa civilrättsliga förändringar - och om jordbrukare fullt ut skall kunna utnyttja denna bolagsform - en översyn av jordförvärvslagstiftningen.

I det andra alternativet - en särskild redovisningsmetod - förutsätts egenföretagaren utan några civilrättsliga förändringar få tillgång till aktiebolagets reserveringsmöjligheter. Villkoret är dock att näringsverksamheten redovisningsmässigt och skattemässigt separeras från privatekonomin (staketmetod).

Alternativet med en särskild redovisningsmetod kom fram i ett sent skede i URF:s utredningsarbete. Det var därför inte möjligt för URF att ta ställning till den närmare utformningen av en sådan metod. URF förordade i stället att frågan skulle bli föremål för fortsatt utredningsarbete och att en särskild utredare skulle tillkallas med uppgift att lägga fram förslag till tekniska lösningar.

2.2 Utredningsuppdraget

Frågan om en särskild redovisningsmetod har utretts tidigare. 1980 års företagsskattekommitté (FSK) presenterade år 1984 en s.k. staketmetod (SOU 1984:70). Förslaget remissbehandlades (jfr Ds Fi 1986:25).

Utgångspunkten för det nu aktuella utredningsarbetet är enligt våra direktiv de förslag om ändrad företags- och inkomstbeskattning som lagts fram av URF och RINK. Det innebär att vi har att utgå från andra förutsättningar än de som gällde för FSK. Exempel på nya inslag i före-

tags- och personbeskattningen är SURV, den - med vissa undantag - fulla beskattningen av fastighetsvinster i näringsverksamhet och den separata beskattningen av kapitalinkomster. Även om förutsättningarna för utredningsarbetet är andra än de som låg till grund för FSK skall vi enligt direktiven pröva i vilken utsträckning FSK:s bedömningar står sig och hållbarheten i de invändningar som gjordes under remissbehandlingen. Detta gäller både de materiella reglerna och kontrollfrågorna m.m.

En viktig utgångspunkt för arbetet är direktivens föreskrift om att vi bör beakta de överväganden i frågan som gjorts av URF samt sträva efter att anpassa vårt förslag till de förslag som lagts fram av URF och RINK. Vidare bör vi också ytterligare belysa de principfrågor av ekonomiskt slag som aktualiseras vid en särskild redovisningsmetod.

2.3 Betänkandets disposition

Vårt betänkande är fortsättningsvis disponerat på följande sätt. I kap. 3 redogör vi för den danska modellen för beskattning av enskild näringsverksamhet och företagsskattekommitténs förslag till staketmetod. I kap. 4 redovisas utgångspunkter, teknik och framläggs förslag till särskild redovisningsmetod för enskilt bedriven näringsverksamhet. I kap. 5 behandlas socialförsäkringsfrågor och framläggs förslag i anledning av den särskilda redovisningsmetoden. I kap. 6 diskuteras frågor rörande kontroll, taxering och uppbörd och i kap. 7 ekonomiska frågor.

3 DEN DANSKA MODELLEN OCH FÖRETAGSSKATTEKOMMITTÉNS FÖRSLAG TILL STAKETMETOD

3.1 Inledning

Förslag om att vid beskattningen skilja enskilt bedriven näringsverksamhet och näringsidkaren åt har tidigare framlagts både i Sverige och i våra nordiska grannländer. I Norge har frågan om att skilja beskattningen av näringsverksamhet från personbeskattningen varit föremål för utredning vid flera tillfällen. Redan 1977 lades fram en principskiss till skattemässig delning av enskild näringsidkares förmögenhet och inkomst NOU 1977:55. Därefter har flera förslag med samma inriktning framlagts. Hitintills har någon lagstiftning på området inte kommit till stånd. I Danmark har fr.o.m. 1987 genomförts en frivillig virksomhedsordning.

3.2 Den danska modellen för beskattning av enskild näringsverksamhet

3.2.1 Inledning

Enligt virksomhedsordningen skall en räkenskapsmässig uppdelning ske i näringsverksamhet och privatekonomi.

Vid fastställande av näringsverksamhetens överskott tillämpas de allmänna regler som hitintills gällt. Överskottet delas härefter upp i en beräknad <u>kapitalavkastning</u> och ett <u>resterande överskott</u>. Kapitalavkastningen skall säkra en förräntning (motsvarande en genomsnittlig marknadsränta) av det egna investerade kapitalet i verksamheten. Avkastningen kan aldrig överstiga årets överskott. Avkastningen behandlas som kapitalinkomst och beskattas tillsammans med övriga kapitalinkomster under inkomståret med 50--56 %. Det resterande

överskottet är personlig inkomst med upp till 68 % beskattning vid uttag från verksamheten. Om den skattskyldige i stället låter överskottet stå kvar i verksamheten sker en beskattning med 50 %.

Det föreligger inte något tvång att vara med i virksomhedsordningen. Den skattskyldige kan varje år efter inkomstårets utgång välja vilken beskattningsmetod som skall tillämpas. En förutsättning är dock att bokföringen fyller de krav som uppställs. Om den skattskyldige väljer virksomhedsordningen innebär det bl.a. att ränteutgifter får dras av från verksamhetsinkomsten.

Om virksomhedsordningen valts skall den ordningen tillämpas på all näringsverksamhet.

Utanför ordningen faller vissa finansiella tillgångar som aktier och andelar. Tillgångar som används såväl privat som i verksamheten kan i regel inte heller ingå. I fråga om fastigheter som innehåller en bostad sker en fördelning. Privata tillgångar och skulder kan naturligtvis inte ingå i verksamheten.

3.2.2 Räkenskaper

En förutsättning för att få använda virksomhedsordningen är att bokföringslagens krav på räkenskaper är uppfyllda. Detta kan betyda ökade krav för vissa näringsidkare som inte är bokföringsskyldiga i dag. Den nya beskattningsordningen förutsätter dessutom två nya konton, ett insatskonto och ett konto för sparat överskott. Vidare krävs fastställande av ett underlag för beräkning av kapitalavkastning.

3.2.3 Prioriteringsregel vid uttag

Det gäller en särskild prioriteringsregel vid uttag av medel från verksamheten eftersom uttagen skattemässigt behandlas olika beroende på om fråga är om kapitalinkomst, personlig inkomst eller tillskjutet kapital. Tillskjutet kapital kan tas ut skattefritt. I huvudsak innebär prioriteringsregeln att årets överskott (kapitalavkastning och resterande överskott) i första hand anses ha tagits i anspråk, därefter uppsparade överskott (inkl. verksamhetsskatten) och slutligen tillskjutet kapital.

Vid uttag av sparat överskott skall tidigare erlagd verksamhetsskatt (50 %) medräknas i beloppet. Skatten får därefter avräknas vid fastställande av den personliga skatten.

Om det uttas så stort belopp att insatskontot blir negativt anses uttaget som ett lån från verksamheten. I sådant fall skall räntekorrektion företas.

Belopp som tas ut från verksamheten för att täcka verksamhetsskatten anses inte som uttag.

3.2.4 Verksamhetsskuld och privat skuld

Det skattemässiga värdet av ränteutgifter kan vara olika beroende på om fråga är om ränta i näringsverksamhet eller en konsumtionsränta. Mot bakgrund av de mer förmånliga reglerna för näringsverksamhet finns det ett klart intresse av att hänföra så stor del av skulden som möjligt till näringsverksamheten. På grund av en självjusterande mekanism och en räntekorrektionsberäkning har det emellertid inte varit nödvändigt att skilja mellan verksamhetsskuld och privat skuld.

3.2.5 Den självjusterande mekanismen

Virksomhedsordningen är självkontrollerande med hänsyn till uppdelningen mellan verksamhetsskuld och privat skuld. Regleringen mellan räntor i verksamheten och privata räntor sker genom kapitalavkastningsberäkningen. Denna självjusterande mekanism fungerar så länge det finns positivt eget kapital i verksamheten. Mekanismen bygger på att ju mer skuld som ingår i verksamheten desto mindre blir det egna kapitalet. Detta i sin tur påverkar den del av överskottet som behandlas som kapitalavkastning. Fördelen av att få avdrag för en privat ränteutgift i verksamheten motverkas alltså av att den privata skulden reducerar det egna kapitalet och därmed underlaget för kapitalavkastningsberäkningen. På detta sätt får den privata ränteutgiften samma skattemässiga värde som om den hållits utanför verksamheten (förutsatt att procentsatsen för räntan och kapitalavkastningen är lika).

3.2.6 Räntekorrektion

Så länge det egna kapitalet är positivt behövs inte någon skattemässig kontroll av uppdelningen mellan privata skulder och verksamhetsskulder. Virksomhedsordningen erkänner finansiering med främmande kapital så länge det egna kapitalet är positivt eller noll. Detta gäller oavsett vad skulden används till. I den situationen att det egna kapitalet är negativt kan kapitalavkastningsberäkningen inte längre användas för justering av ränteutgifter i verksamheten. Här inträder i stället reglerna om räntekorrektion.

Vid negativt insatskonto på grund av för stort uttag anses uttaget som ett privat lån i verksamheten. Ett sådant lån är i och för sig tillåtet. Men för att få en

neutral beskattning med hänsyn till ränteutgifterna skall det företas en räntekorrektion. Det beräknade räntebeloppet på lånet läggs till överskottet i verksamheten och anses överfört till den skattskyldige. Kapitalinkomsten reduceras i motsvarande grad med räntekorrektionen. Genom denna korrektion kommer den skattskyldige i samma läge som om lånet hade tagits privat, dvs. ränteavdragets skattemässiga värde blir 50 %.

3.3 Företagsskattekommitténs förslag till staketmetod

3.3.1 Inledning

I Sverige aktualiserades frågan om en skattemässig uppdelning mellan en persons privata ekonomi och en av honom bedriven näringsverksamhet efter förslaget till reformerad inkomstbeskattning 1981.

Gränsdragningen mellan de tillgångar och skulder som tillhör en näringsverksamhet och näringsidkarens privata tillgångar och skulder fick avsevärd ökad betydelse genom 1982 års skattereform. Detta sammanhänger med den begränsning av det skattemässiga värdet av underskottsavdrag och rätten till kvittning av underskott som blev en följd av skattereformen.

Våren 1982 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till 1980 års företagsskattekommitté, FSK. Kommittén fick i uppdrag att utreda frågan om att skilja privatekonomin från näringsekonomin.

Företagsskattekommittén avlämnade i juni 1984 ett delbetänkande med förslag till en s.k. staketmetod för beskattning av enskild näringsverksamhet (SOU 1984:70). Kommitténs förslag remissbehandlades. Remissammanställning publicerades i Ds Fi 1986:25.

Staketmetoden är enligt förslaget en beskattningsform för all näringsverksamhet som utövas i direktägd form. Metoden förutsätts vara obligatorisk. Med näringsverksamhet avses verksamheter, vilka i dag redovisas inom de nuvarande inkomstslagen jordbruksfastighet, annan fastighet (konventionell metod) och rörelse.

Utgångspunkten är att göra en skatterättslig uppdelning mellan privatekonomi och näringsekonomi. Det innebär t.ex., till skillnad mot vad som gäller i dag, att uttag av kontanter inte kan ske från näringsverksamheten utan att utlösa beskattning för näringsidkaren.

För näringsverksamheten görs en inkomstberäkning efter i huvudsak samma regler som gäller i dag men med färre reserveringsmöjligheter. All näringsverksamhet som näringsidkaren utövar hänförs till en förvärvskälla. Från nettointäkten av verksamheten får avdrag göras för näringsidkarens under året gjorda uttag. På resultatet efter näringsidkarens uttag utgår en näringsskatt, enligt förslaget en statlig skatt på 10 procent. Vinst efter uttag kan sparas i verksamheten, innanför staketet, under beteckningen ackumulerade vinstmedel. Ackumulerade vinstmedel utgör tillsammans med tillskjutet kapital det egna kapitalet i verksamheten.

Näringsidkaren beskattas för sina uttag från verksamheten. Uttagen redovisas i ett nytt inkomstslag, eget företag. Som uttag räknas också pantsättning av näringsverksamhetens tillgångar och lån från näringsverksamheten till näringsidkaren närstående personer. Uttag av tillskjutet kapital utlöser inte någon beskattning.

3.3.2 Näringsfastigheter

Näringsfastigheter behandlas enligt förslaget endast

delvis som ingående i näringsverksamheten. Från intäkterna i verksamheten får avdrag göras för löpande kostnader som driftkostnader, räntekostnader och reparationskostnader. Värdeminskningsavdrag får däremot göras utanför staketet, inom inkomstslaget eget företag. I den mån som verksamhetens medel tas i anspråk för förbättring av en näringsfastighet är detta att betrakta som uttag från verksamheten. För att underlätta självfinansiering av förbättringsarbeten medges näringsidkaren en tidigareläggning av värdeminskningsavdrag efter mönster från investeringsfondssystemet. Försäljning av en näringsfastighet redovisas som tillfällig förvärvsverksamhet enligt samma regler som gäller i dag.

3.3.3 Förlusttäckning

Näringsidkare har möjlighet att täcka ett i näringsverksamheten uppkommet underskott med obeskattade medel. Har näringsidkaren gjort ett faktiskt tillskott till verksamheten för förlusttäckning får han ett mot tillskottet svarande allmänt avdrag. En förutsättning för avdrag är att tillskottet har intäktförts i näringsverksamheten. Som tillskott räknas också minskning av det tillskjutna kapitalet i verksamheten.

3.3.4 Byte av företagsform

Vid bolagsbildning kan tillgångarna överföras till bolaget till bokförda värden utan att någon beskattning utlöses. Ackumulerade vinstmedel måste tas till beskattning om samtliga tillgångar har överförts från den enskilda rörelsen till bolaget. Bolagsbildning genom att den enskilda rörelsens tillgångar genom apport överförs till bolaget utlöser enligt förslaget avskattning av de ackumulerade vinstmedlen. Staketet är personligt. Det innebär att den enskilda näringsverksamheten

inte kan överlåtas med ackumulerade vinstmedel. Vid arvfall skall dödsboet ta de ackumulerade vinstmedlen till beskattning senast året före det att dödsboet skall behandlas som handelsbolag i skattehänseende.

3.3.5 Socialavgifter

Näringsidkare skall erlägga socialavgifter i form av egenavgifter. Avgiftsunderlaget utgörs av näringsidkarens skattepliktiga uttag från näringsverksamheten efter förekommande avdrag i inkomstslaget eget företag, exempelvis värdeminskningsavdrag.

3.3.6 Redovisningsfrågor

För näringsverksamhet skall gälla en gemensam bokföringslag. Den särskilda bokföringslagen för jordbrukare slopas. I taxeringslagen införs krav på att eget kapital skall redovisas uppdelat på tillskjutet kapital och ackumulerad vinst. I taxeringslagen införs också en bestämmelse om en vidare uppgiftsskyldighet såvitt avser uttag från näringsverksamheten. Det skattemässiga uttagsbegreppet är vidare än det bokföringsmässiga. FSK förutsatte att staketmetoden skulle vara obligatorisk för all näringsverksamhet i direktägd form. Staket förutsätter i praktiken ett årsbokslut. Eftersom skyldighet att upprätta årsbokslut föreligger först vid årlig bruttoomsättningssumma som uppgår till minst 20 basbelopp utformade FSK en särskild blankett avsedd att ersätta ett årsbokslut.

3.3.7 Kontrollfrågor

FSK framhöll att redovisningen naturligtvis var av utomordentlig betydelse för genomförandet av en beskattning enligt en staketmetod. Samtidigt underströk kom-

mittén att det redan i dag är av yttersta vikt att uttag av varor och tjänster från verksamheten redovisas på ett korrekt sätt. Vid en beskattning enligt staket-metoden blir redovisningen av även kontantuttagen av direkt betydelse. Skall näringsidkaren undgå att bli beskattad för mer än vad han redovisat som uttag åligger det honom att visa att redovisade likvida tillgångar innanför staketet också finns där. Kommittén anförde att staketmetoden liksom dagens skattesystem bygger på att näringsidkaren lojalt iakttar sin redovisningsskyldighet. Granskningsmyndigheternas möjligheter att upptäcka brister i redovisningen och att vid konstaterade brister kunna fastställa en materiellt riktig taxering kan i huvudsak sägas vara oförändrade.

SÄRSKILD REDOVISNINGSMETOD

4.1 Inledning

De förslag till ny person- och företagsbeskattning som RINK och URF framlagt förändrar i grunden de tidigare förutsättningarna för konstruerandet av en metod för att skilja beskattningen av enskilt bedriven näringsverksamhet från personbeskattningen. Särskilt betydelsefull är den skattesatssänkning av bolagsskatten till 30 % som föreslås. Härigenom blir skattesatsen för bolagsinkomster, kapitalinkomster och lägsta personskattesatsen samt uttagsprocenten av egen- och arbetsgivaravgifter i huvudsak desamma.

Den danska modellen, frivillig virksomhedsordning, visar på en väg att konstruera beskattningen som skiljer sig från vad FSK tidigare föreslagit, men som synes vara lämpligare än FSKs modell att kombinera med de nya beskattningsprinciper som föreslagits av RINK och URF.

Det tidigare utredningsarbetet och den danska modellen visar på behovet av största möjliga enkelhet för att modellen skall bli praktiskt tillämpbar utan alltför stora praktiska problem. Ändå kan en viss komplexitet inte undvikas, bl a på grund av de redovisningskrav som måste ställas. Därför bör systemet om möjligt göras frivilligt.

Förutom god redovisning, största möjliga förenklingsgrad och frivillighet bör ett system för separat beskattning av enskild näringsverksamhet bygga på följande huvudprinciper.

Systemet bör medge i huvudsak samma reserveringsmöjligheter som för aktiebolagen och samma skattebelastning som för bolagen på vinstmedel som reinves-

teras i verksamheten, samtidigt som samma beskattning som för löntagare bör eftersträvas för inkomster som tas ut från verksamheten. Vidare bör av förenklingsskäl konstruktioner som kräver skatteavräkning eller avdragsrätt för uttag undvikas.

Genom att bolagsskatt, egenavgifter, kapitalinkomstskatt och lägsta skattesatsen på arbetsinkomster i det nya skattesystemet kommer att ligga på ungefär samma nivå öppnas möjligheter att konstruera ett system som kan uppfylla samtliga dessa krav där en särskild skatt på samma nivå som bolagsskattesatsen uttas på verksamheten. Denna skatt kan då också ersätta såväl egenavgifter som kapitalinkomstbeskattning.

För att skilja detta system för separat beskattning av enskilt bedriven näringsverksamhet från tidigare förslag benämnes den särskild redovisningsmetod (SRM). I det följande redovisas utgångspunkter och teknik och framläggs förslag till särskild redovisningsmetod för enskilt bedriven näringsverksamhet.

4.2 Utgångspunkter

Den särskilda redovisningsmetoden avser att ge en egenföretagare i stort sett samma möjligheter till reserveringar och expansion med egna vinstmedel som aktiebolagen har. För att detta skall vara möjligt utan att samtidigt öppna möjligheter till skattefri eller lågbeskattad överföring av medel till egenföretagarnas privata ekonomi krävs att redovisningen för näringsverksamheten utformas så att näringsverksamheten och privatekonomin effektivt kan hållas isär.

Då inte alla egenföretagare kan åläggas att uppfylla de redovisningskrav detta medför, bör tillämpningen av särskild redovisningsmetod vara frivillig. Den företagare som vill åtnjuta de förmåner som SRM kan medföra

kan åläggas hårdare redovisningskrav. Redovisningen måste således avslutas med årsbokslut. Därutöver krävs en kontoplan för den inkomst- och kapitaluppdelning som SRM fordrar.

För att uppnå neutralitet i beskattningen mellan löntagare och egenföretagare krävs att vad som är arbetsinkomster beskattas lika i de båda fallen. I neutraliteten ligger också likvärdig behandling av egenföretagarens och löntagarens sparande. På samma sätt som avkastningen på löntagarens sparande enkelbeskattas som kapitalinkomst bör avkastningen på egenföretagarens till näringsverksamheten tillskjutna kapital i princip enkelbeskattas. Detta kan åstadkommas genom s k klyvning av näringsinkomsten i en kapitalavkastningsdel och en arbetsinkomstdel.

Ett av huvudmotiven bakom införandet av SRM har varit att ge egenföretagare som driver kapitalintensiv verksamhet sådana skattevillkor att verksamheter, som inte annars skulle drivas i aktiebolagsform, inte i onödan tvingas in i bolagssektorn. Samtidigt är det viktigt att de företagare som vill övergå till aktiebolagsformen också skall kunna göra det från att ha tillämpat SRM. Om SRM kommer att uppfattas som en återvändsgränd kommer många företagare inte våga använda metoden, varigenom dess införande kommer att vara mindre meningsfullt. Därför måste reglerna utformas så att näringsverksamheten utan upplösning av reserver kan överföras till aktiebolagsformen. Av samma skäl bör reglerna möjliggöra att näringsverksamhet bedriven inom SRM kan ärvas och i begränsad utsträckning överlåtas, helt eller delvis benefikt, inom företagarens närståendekrets utan att reservupplösning eller beskattning av fonderade vinstmedel behöver ske.

SRM innebär inte något tillskapande av en juridisk person eller ett särskilt skattesubjekt. Egenföre-

tagaren förblir personligen skattesubjekt. Detta medför i kombination med de speciella neutralitetskrav, som ställs på SRM i relation till både aktiebolags- respektive löntagarbeskattningen, att beskattningsreglerna ofrånkomligen blir mer komplicerade än reglerna för vanlig egenföretagarebeskattning. För att minska komplexiteten i största möjliga utsträckning är det nödvändigt att vidta alla de förenklingar som är möjliga inom metodens ram. Enkelhetsaspekten måste väga mycket tungt vid SRMs utformning.

På grundval av dessa överväganden presenteras i det följande vårt förslag till särskild redovisningsmetod för egenföretagare.

4.3 Näringsverksamhet

Enligt RINKs förslag införs ett nytt inkomstslag, inkomst av näringsverksamhet, motsvarande nuvarande inkomst av rörelse, jordbruk och konventionellt beskattad annan fastighet samt sådan inkomst av kapital och tillfällig förvärvsverksamhet som hänför sig till näringsverksamhet. Särskild redovisningsmetod bör omfatta all verksamhet som enligt RINKs förslag hänförs till näringsverksamhet för fysiska personer. Det betyder exempelvis att även fastighetsförvaltning - men ej aktieförvaltning - skall kunna beskattas enligt SRM.

Tillstånd att använda SRM sökes i samband med inlämnandet av verksamhetsårets inkomstdeklaration genom att den skattskyldige i sin deklaration använder den för SRM avsedda deklarationsblanketten och bifogar erforderlig redovisning samt explicit anger att han önskar använda SRM. Om skattemyndigheten vid deklarationsgranskningen finner att villkoren, särskilt i redovisningshänseende, är uppfyllda registrerar skattemyndigheten att den skattskyldige tillämpar SRM, varefter beskattning sker i enlighet härmed.

Genom registreringen garanteras kontroll av att den skattskyldige inte senare upphör att tillämpa SRM utan att samtliga reserveringar tas fram till beskattning. Skulle deklarationen och redovisningen inte uppfylla kraven skall den skattskyldige beskattas enligt vanliga regler för enskild näringsverksamhet (ang kontrollfrågorna se vidare avsnitt 6.3). Någon anmälan vid ingången av det år för vilket den skattskyldige avser att börja tillämpa SRM är inte nödvändig eftersom uppbörden av preliminär skatt är densamma oavsett redovisningsmetod. Dock bör möjlighet finnas att i samband med den skatte- och avgiftsanmälan, som normalt skall lämnas till lokala skattemyndigheten vid påbörjande av näringsverksamhet, också anmäla att SRM avses att tillämpas. Likaså bör det vara möjligt för den som redan bedriver näringsverksamhet att genom preliminär deklaration för B-skatteändamål anmäla övergång till SRM.

4.4 Näringsskatt 30 %

För den vinst (nettointäkt) av näringsverksamhet som enligt SRM återstår efter avdrag för kostnader och avsättningar föreslås egenföretagaren erlägga statlig inkomstsskatt med 30 %, liksom ett aktiebolag, oavsett på vilket sätt vinsten sedan disponeras. Den föreslagna statliga inkomstskatten på 30 % bör utgå enligt lagen om statlig inkomstskatt och benämns lämligen näringsskatt. Personlig inkomstskatt, kommunal och eventuellt statlig, erläggs dessutom för den arbetsinkomst som uttas. På den del av vinsten som inte uttas utan kvarhålls i verksamheten utgår tillsvidare inte någon personlig inkomstskatt.

Den 30-procentiga näringsskatten fyller tre olika funktioner:

a) Näringsskatten motsvarar aktiebolagsskatten och medför att egenföretagaren kan fondera och använda

vinstmedel i verksamheten till samma skattekostnad som aktiebolagen.

b) Näringsskatten ersätter egenavgifterna för egenföretagare som tillämpar SRM. Vid uttag av arbetsinkomst tillgodoräknas företagaren socialförsäkringsförmåner i förhållande till inkomsten. Någon egenavgift behöver inte påföras eftersom näringsskatt redan uttagits vid intjänandet (se mer angående dessa frågor i avsnitt 5.3). Näringsskatten är högre än egenavgiften och erläggs ofta tidigare än när socialförsäkringsförmåner tillgodoräknas egenföretagaren. Detta kan ses som det pris egenföretagaren får betala för att få de förmåner som SRM också ger. Därför är det inte självklart att en egenföretagare alltid bör ansluta sig till metoden. Denna merbelastning bör dock beaktas vid dimensioneringen av SURV-underlag och beräkning av kapitalavkastningsdelen av inkomsten, klyvningsdelen.

c) Näringsskatten ersätter kapitalinkomstskatten på 30 % på den del av näringsinkomsten som enligt klyvningen utgör avkastning på tillskjutet kapital. Någon ytterligare skatt utgår inte vid uttag av kapitalavkastningen.

Genom denna metod behöver icke någon avdragsrätt i förvärvskällan för exempelvis arbetsinkomstuttag införas. Näringsskatten är en särskild skatt som inte påverkas av hur nettointäkten fördelas eller används. Den utgår även på realisationsvinster på fastigheter. Härigenom kan också inkomstberäkningen till näringsskatt ske enligt samma principer som till bolagsskatt.

Näringsskatten är en personlig skatt för vilken egenföretagaren är skattskyldig. Den påverkar inte och påverkas inte av andra inkomster egenföretagaren kan ha.

Förslag

Vårt förslag är att för inkomst av näringsverksamhet för vilken SRM tillämpas skall utgå statlig inkomstskatt (näringsskatt) med 30 %.

4.5 Klyvning av inkomst

För att jämställa egenföretagaren med löntagaren vad avser beskattningen av avkastning på sparande, bör egenföretagarens avkastning på det fullbeskattade kapital han tillskjutit näringsverksamheten beskattas som kapitalinkomst utan dubbelbeskattning.

Mot detta kan anföras att aktiebolagens kapitalavkastning alltid dubbelbeskattas. Skillnaden mellan att driva sin verksamhet i aktiebolagsform och som egenföretagare är att egenföretagaren alltid har fullt personligt ansvar för alla förpliktelser inklusive icke-kontraktuella skadestånd och skatter och avgifter även om ingen personlig försummelse kan läggas honom till last. Därtill kommer att egenföretagaren i praktiken ofta kan undgå dubbelbeskattning genom att sätta in sina medel på bank och lyfta avkastningen som personlig kapitalinkomst samtidigt som banken lånar honom samma belopp för att användas i näringsverksamheten. Låneräntan blir då fullt avdragsgill i näringsverksamheten. Det måste anses samhällsekonomiskt effektivare att egenföretagaren kan använda sitt sparande i näringsverksamheten till samma skattevillkor som för personligt sparande.

Uppdelningen av näringsinkomsten i kapitalavkastning respektive arbetsinkomst kan praktiskt inte ske på annat sätt än genom att en skälig avkastning på satsat kapital räknas fram, varefter återstoden av inkomsten får anses utgöra arbetsinkomst. Denna metod är också använd i RINKs förslag till utdelningsbeskattning för fåmansföretagsägare.

Tillämpad på enskild näringsverksamhet innebär metoden följande.

Underlaget för beräkningen av kapitalavkastningen bör begränsas till tillskjutet, dvs fullbeskattat, kapital. I verksamheten fonderat kapital, som endast belastats med näringsskatt, bör ej få ingå. Det kapitalet kan inte jämställas med löntagarens sparande.

När det gäller att fastställa en skälig avkastningsprocent har RINK beträffande fåmansägda aktiebolag föreslagit statslåneräntan (SLR) plus en riskersättning på 5 %. Tillämpas samma procentsats för SRM blir beskattningen vid stor egenkapitalinsats förmånligare än för andra företagsformer. Detta strider mot önskemålet om rimlig neutralitet i förhållande till bolagssektorn.

URF uttalar att det inte bör komma ifråga att medge både enkel kapitalinkomstbeskattning av avkastningen på tillskjutet kapital och samtidigt låta tillskjutet kapital ingå i basen för SURV-avsättning. Avgörande för ett ställningstagande måste emellertid vara sammanvägningen av samtliga effekter som SRM ger upphov till. Det finns således flera motiv, bl a starka förenklingsskäl, för att låta allt eget kapital ingå i SURV-basen, på samma sätt som gäller för bolag (se mera härom i avsnitt 4.10). Därför kan det finnas skäl att som motvikt begränsa kapitalavkastningsprocenten till en normalränta. Som uttryck för en sådan normalränta har valts statslåneräntan (SLR). Detta innebär att kapitalinkomstbeskattning erhålls på den normalavkastning, som också en löntagare får. Riskersättningen skulle då beskattas som arbetsinkomst.

Bestämmandet av kapitalavkastningsprocentens exakta storlek är en politisk fråga. Den tekniska utformningen behöver inte påverkas om statsmakterna skulle

önska förbättra egenföretagarnas villkor genom att höja kapitalavkastningsprocenten.

Den statliga inkomstskatten på privata kapitalinkomster uppgår till 30 %, dvs samma procentsats som näringsskatten. Därför kan näringsskatten ersätta kapitalinkomstskatten. Detta innebär en stor förenkling, då härigenom möjliggöres att all näringsinkomst beläggs med näringsskatt. På den genom klyvningen fastställda kapitalavkastningen skall därför ingen ytterligare skatt utgå, utan avkastningsbeloppet läggs till tillskjutet kapital och kan uttas därifrån omedelbart eller senare utan någon ägarbeskattning.

Eftersom klyvningen sker först efter uttagandet av näringsskatt måste kapitalavkastningsprocenten reduceras med 30 % (SLR x (1-0.3)). Är statslåneräntan 10 % blir klyvningsräntan således 7 % som då tillämpas på klyvningsunderlaget. Klyvningen sker via ett resultatfördelningskonto till vilket näringsinkomsten förs och varifrån näringsskatten avgår.

Förslag

Vårt förslag är följande. Näringsinkomsten efter näringsskatt klyvs i en kapitalavkastnings- och en arbetsinkomstdel. Det högsta belopp till vilket kapitalavkastningsdelen kan uppgå bestäms till en avkastning på det vid årets ingång tillskjutna kapitalet (TK) motsvarande vid årets ingång gällande statslåneränta (normalränta) efter näringsskatt.

På kapitalavkastningsdelen utgår ingen personlig inkomstskatt. Avkastningsdelen läggs till det tillskjutna kapitalet (avkastningen förs från resultatfördelningskontot till kontot för tillskjutet kapital) och kan därifrån tas ut omedelbart eller senare utan ägarbeskattning. Kvarhållen avkastning utgör tillskjutet

kapital och ingår således i underlaget för beräkning av senare års kapitalavkastningsdel.

Vad som återstår av näringsinkomsten utöver kapitalavkastningen utgör arbetsinkomst (betr realisationsvinster på fastighetsförsäljning se dock nedan avsnitt 4.9). Uppgår näringsinkomsten efter näringsskatt till samma eller lägre belopp än vad som utgör klyvningsräntan gånger tillskjutet kapital, utgör all inkomst kapitalavkastning. Av praktiska skäl bör kapitalavkastningen inte kunna överskrida den faktiska näringsinkomsten efter näringsskatt även om det på grundval av statslåneräntan och det tillskjutna kapitalet framräknade avkastningsbeloppet skulle vara högre.

4.6 Behandlingen av arbetsinkomster

Den näringsinkomst som återstår på resultatfördelningskontot efter näringsskatt och avskiljandet av kapitalavkastningsdelen utgör arbetsinkomst (se dock betr fastighetsvinster nedan avsnitt 4.9). Arbetsinkomsten inkomstbeskattas med kommunal och statlig inkomstskatt såsom inkomst av tjänst när arbetsinkomsten tas ut.

Arbetsinkomsten kan emellertid fonderas (föras från resultatfördelningskontot till kontot för fonderat kapital, FK) och kvarstannar då i verksamheten utan ytterligare skattebelastning på i princip samma villkor som inom aktiebolagssektorn så länge medlen inte tas ut. Härigenom får egenföretagare som tilllämpar SRM möjlighet att använda enkelbeskattade medel för expansion.

Löpande uttag bokförs på privatkontot vilket kan avslutas mot resultatfördelningskontot. Detta innebär att arbetsinkomstdelen av årets överskott efter näringsskatt används för uttaget. Uttaget utlöser då

personlig inkomstskatt. Uttag kan emellertid också ske av fonderat kapital. I så fall avslutas privatkontot mot kontot för fonderat kapital. Uttag av fonderat kapital utlöser personlig inkomstskatt på samma sätt som uttag av årets vinst från resultatfördelningskontot. Därutöver kan, om tidigare fastighetsförsäljning skett, uttag också ske av fastighetsvinst (se mera härom i avsnitt 4.9) och av det tillskjutna kapitalet. I det senare fallet avslutas privatkontot mot kontot för tillskjutet kapital. Sådant uttag, som kan bestå av antingen tidigare direkt tillskjutna medel eller kapitalavkastning (årets eller tidigare sparad) utlöser inte någon personlig beskattning.

För en korrekt redovisning av näringsskatt, klyvning, fondering av inkomst och av uttag krävs redovisning med årsbokslut och en kontoplan omfattande privatkonto, där alla uttag skall bokföras, resultatfördelningskonto, konto för avräkning av näringsskatt, konto för fonderat kapital (fonderad arbetsinkomst) och konto för tillskjutet kapital, samt när så krävs fastighetsvinstkapitalkonto. Dessa konton skall vara obligatoriska. Det skall observeras att den personliga inkomstskatt som utgår på uttag av arbetsinkomst (och av fastighetsvinst) inte skall bokföras i näringsverksamhet. I näringsverksamheten bokförs endast näringsskatten.

Förslag

Vi föreslår att den näringsinkomst som återstår efter näringsskatt och avskiljande av kapitalavkastningsdelen och fastighetsvinst skall utgöra arbetsinkomst. I näringsverksamheten kvarhållen arbetsinkomst kallas fonderad inkomst. På fonderad inkomst utgår ingen ytterligare skatt så länge medlen inte tas ut.

4.7 Illustration av SRM

Konstruktionen av SRM bygger så gott som helt på redovisningen och behandlingen av vissa flöden i redovisningen.

För att illustrera dessa flöden och SRMs praktiska tillämpning presenteras nedan först en flödesmodell av ett enkelt exempel.

Därefter presenteras ett kontoexempel som illustration av den praktiska hanteringen av hittills behandlade delar av SRM.

Flödesmodell för särskild redovisningsmetod

(Tillskjutet kapital 200, resultat 200, arbetsinkomstuttag 84)

1)	Resultat före avsättningar	200
(2)	./. SURV-avsättning (UB-bas)	SURV[1] ← 50)[2]
3)	Vinst = näringsinkomst	150
4)	Näringsskatt 30%	45 → Skatt
5)	Vinst efter avsättning och näringsskatt	105
6)	Klyvning, kapitalavkastning, SLR x TK (IB-bas) (7% x 200) (uttages eller läggs till TK utan ytterl. skatt)	14 → TK
7)	Återstående näringsinkomst (uttages eller fonderas)	91
8)	Uttag av näringsinkomst inkomstbeskattas som tjänsteinkomst, socialförsäkr.förmåner tillgodoräknas	84 ← Privat
9)	Efter uttag återstående vinst fonderas på konto fonderat kapital. Uttag av fonderat kapital inkomstbeskattas som inkomst av tjänst, socialförsäkr.förmåner tillgodoräknas	FK ← 7
(10)	Reavinst på fastighet efter näringsskatt beskattas i princip som kapitalinkomst (statlig inkomstskatt 30 %), dock beskattas den del som motsvarar sista 5 årens reparationskostnader och återvunna vm-avdrag som arbetsinkomst)[2]	

1) ← anger att medlen stannar i verksamheten
→ anger att medlen tas ut eller förs till tillskjutet kapital

2) Parentesen anger att frågan ännu ej behandlats, se avsnitt 4.11 resp. 4.9

KONTOEXEMPEL 1 (utan SURV)
Flödesmodell för särskild redovisningsmetod.

Förutsättningar

Exemplet bygger på modellföretaget i bilaga G (URF, SOU 1989:34 si 497).

1. Inga anställda
2. Kontantuttag under året = 72
3. Resultat före avsättningar = 316
4. Resultatet har påverkat kassa 116, lager 100, fordringar 100
5. Näringsskatt = 30%
6. Klyvning (10% på ingående tillskjutet kapital - skatt = 7%)
7. Kapitalavkastningen (klyvningsdelen) fonderas
8. Uttag av arbetsinkomst = kontantuttag under året
9. Efter uttag återstående vinst fonderas

INGÅENDE BALANSKONTO

Skulder	600	Kassa	80
Tillskjutet kapital	200	Lager	200
Fonderat kapital	0	Fordringar	20
	800	Inventarier	250
		Byggnader	150
		Mark	100
			800

KASSA

IB	80	Privat	72
"Resultat"	116	UB	124
	196		196

LAGER

IB	200	UB	300
"Resultat"	100		
	300		

FORDRINGAR

IB	20	UB	120
"Resultat"	100		
	120		

INVENTARIER

IB	250	UB	250

BYGGNADER

IB	150	UB	150

MARK

IB	100	UB	100

SKULDER

UB	600	IB	600

TILLSKJUTET KAPITAL

UB	214	IB	200
		Resultatfördelning (klyvningsdel)	14
			214

PRIVATKONTO

Uttag under året	72	Resultatfördelning	72

RESULTATFÖRDELNINGSKONTO

Näringsskatt	94,8	"Resultat"	316
Tillskj. kap (klyvn)	14		
Privat	72		
Fonderat kap	135,2		
	316		

AVRÄKNING NÄRINGSSKATT

UB	94,8	Resultatfördelning	94,8

FONDERAT KAPITAL

UB	135,2	IB	0
		Resultatfördelning	135,2
			135,2

UTGÅENDE BALANSKONTO

Kassa	124	Skulder	600
Lager	300	Avräkning näringsskatt	94,8
Fordringar	120	Tillskjutet kapital	214
Inventarier	250	Fonderat kapital	135,2
Byggnad	150		1.044
Mark	100		
	1.044		

Kommentarer till kontoexempel 1

Resultatkontona avslutas mot konto RESULTATFÖRDELNING. "Resultatet" förutsätts i exemplet bli 316.

Näringsinkomsten uppgår till 316. 30 % näringsskatt blir 94,8, som debiteras RESULTATFÖRDELNING och krediteras AVRÄKNING NÄRINGSSKATT. På sistnämnda konto debiteras betald näringsskatt. Detta kan ha skett antingen preliminärt i förskott eller slutligt i efterskott.

Årets klyvning har beräknats som 7 % på ingående tillskjutet kapital. 14 debiteras RESULTATFÖRDELNING och krediteras TILLSKJUTET KAPITAL.

Företagaren beslutar att under året gjorda uttag skall tas från hans arbetsinkomst. 72 krediteras PRIVATKONTO och debiteras RESULTATFÖRDELNING.

Återstående vinst fonderas. Saldot på RESULTATFÖRDELNING (135,2) överföres till FONDERAT KAPITAL i kredit. Senare uttag från FONDERAT KAPITAL beskattas som arbetsinkomst. En eventuell överföring från FONDERAT KAPITAL till kontot för TILLSKJUTET KAPITAL skall beskattas som uttag och blir tjänsteinkomstbeskattat.

4.8 Behandling av uttagen arbetsinkomst

Uttag av fonderat kapital och av den del av årets vinst efter näringsskatt som inte utgör kapitalavkastning utgör arbetsinkomst. För denna skall egenföretagaren erlägga inkomstskatt enligt reglerna för tjänsteinkomst. Uttag i annan form än kontanter upptas till marknadsvärdet såvida inte annat föreskrivs. Lån från verksamheten blir beskattat som uttag.

Uttag från SRM bör redovisas som en särskild inkomstpost under inkomst av tjänst men bör i övrigt behand-

las helt i enlighet med reglerna för övriga tjänsteinkomster. Inkomsten är också närmast jämförbar med fåmansbolagsdelägarens löneuttag.

Arbetsinkomsten utgör pensionsgrundande och sjukpenninggrundande inkomst på samma sätt som f n löneinkomster. Egenföretagaren tillgodoräknas dessa förmåner på sin inkomst. Emellertid skall ingen egenavgift tas ut eftersom näringsskatt utgått. I den mån som socialförsäkringssystemet i andra fall av arbetsinkomst än inkomst från SRM erhåller del av inbetalda arbetsgivar- och egenavgifter, skall i samband med uttag av arbetsinkomst från SRM motsvarande belopp tillgodoräknas socialförsäkringssystemet från statens skatteintäkter, vari ingått - samma år eller tidigare - näringsskatt (för en närmare behandling av förfarandet se nedan avsnitt 5.3).

Problem uppstår när egen- eller arbetsgivaravgiften är reducerad och i de fall endast grundavgift skall utgå. Någon möjlighet att jämka näringsskatten finns nämligen inte. Detsamma gäller om avgiftsuttaget ändras i framtiden. Dessa frågor behandlas i avsnitt 5.3.5 - 5.3.7 om Socialförsäkringssystemet. För att lösa problemen kan en avgiftsmässig kompensation ske vid beskattningen av uttag av arbetsinkomst.

Egenföretagare har möjlighet att välja karensdagar för sjukförsäkringen och därmed få en mindre nedsättning av egenavgiften. Även om det blir nödvändigt att tillskapa en teknik för nedsättning av inkomstskatten av ovan nämnda skäl synes det mindre lämpligt att tillämpa den för mindre jämkningar. Därför föreslår vi att egenföretagare med SRM inte skall få välja karensdagar för sjukförsäkringen. Valet av SRM innebär att egenföretagaren därmed avstår från sin möjlighet till karensdagar för sjukförsäkringen. Socialförsäkringsfrågorna behandlas närmare i kapitel 5.

Förslag

Uttag av annat än tillskjutet kapital och fastighetsvinst (dvs i princip uttag av årets arbetsinkomst och av fonderat kapital) är skattepliktigt till statlig och kommunal inkomstskatt såsom inkomst av tjänst.

Egenavgifter skall ej uttas vid uttag utan anses ha erlagts i form av näringsskatt.

4.9 Reavinstbeskattning av näringsfastigheter

RINK och URF har funnit det förenat med stora svårigheter att i det nya skattesystemet finna en lämplig modell för en nominell reavinstbeskattning av enskilt ägda näringsfastigheter. URF framhåller att skillnaden i skattebelastningen inte får bli för stor gentemot å ena sidan fastigheter i bolagssektorn och å andra sidan övriga enskilt ägda fastigheter. En lösning med enbart kapitalinkomstbeskattning på 30 % av reavinsten och arbetsinkomstbeskattning av återvunna värdeminskningsavdrag och senaste årens reparationsavdrag har avvisats. Den av RINK valda lösningen med full arbetsinkomstbeskattning av hela realisationsvinsten jämte grundavgift ger en betydligt hårdare beskattning än beskattningen av såväl övriga enskilt ägda fastigheter som bolagsägda fastigheter. Den totala skattebelastningen inklusive aktieägarskatt på reavinsten av en bolagsägd fastighet uppgår till 51 % jämfört med 60 % för enskilt ägda näringsfastigheter. Det finns stor risk att denna skillnad kommer att medföra en skattebetingad bolagisering av enskilda fastighetsinnehav också inom jordbrukssektorn.

Genom införandet av SRM öppnar sig en tredje möjlighet för beskattningen av reavinster på enskilt ägda näringsfastigheter inom ramen för de grundprinciper RINK och URF fastslagit. Den innebär att reavinsten (sedan

erhållna skattemässiga värdeminskningsavdrag avdragits från anskaffningskostnaden och kostnader för ny-, till- och ombyggnad fastställts) i sin helhet först beläggs med näringsskatt. De delar av vinsten som består av återvunna värdeminskningsavdrag respektive motsvarar reparationskostnaderna under de fem senaste åren (häri ligger en presumtion att dessa kostnader höjt försäljningspriset i motsvarande grad) beskattas som vanlig näringsinkomst, dvs med tjänstebeskattning vid uttag. Detta är naturligt då avdrag för dessa kostnader tidigare erhållits mot näringsinkomst. Återstående reavinst efter dessa avdrag och efter näringsskatt utgör skattepliktig kapitalinkomst (ej att förväxla med kapitalavkastning på grund av inkomstklyvningen) för ägaren och beskattas när vinsten tas ut med 30 % enligt vanliga kapitalinkomstregler. För att detta skall fungera krävs att reavinsten till denna del förs från resultatfördelningskontot till ett särskilt fastighetsvinstkapitalkonto. Fastighetsvinsten kan fonderas på fastighetsvinstkapitalkontot och vinsten kan med enkelbeskattning användas för nyinvestering i fastighet eller på annat sätt i näringsverksamheten. Uttag från detta konto behandlas som skattepliktig kapitalinkomst för egenföretagaren och ger följaktligen ingen rätt till socialförsäkringsförmåner.

RINK har för reavinstbeskattningen av näringsfastigheter föreslagit en takregel som i praktiken begränsar skatteuttaget till högst 36 % av köpeskillingen. Tekniskt har regeln utformats på så sätt att anskaffningskostnaden alltid skall anses uppgå till minst 40 % av försäljningspriset. Full beskattning av reparations- och värdeminskningsavdrag skall dock garanteras. Tillämpad inom SRM skulle schablonregeln endast kunna få effekt vid uttagande av näringsskatt på den "verkliga" realisationsvinsten. Näringsskatten skulle då i praktiken begränsas till högst 18 % av köpeskillingen. Detta skulle medföra att egenföretagarna med SRM skulle

kunna byta fastighet till lägre skattekostnad än aktiebolagen. Beskattningens andra del, uttag från fastighetsvinstkapitalkontot, skulle kompliceras betydligt då 18 och inte 30 % skatt utgått i första ledet. Det torde inte vara möjligt att därvid få takregeln att slå igenom fullt i beskattningens andra led. På grund av dessa förhållanden synes det mindre lämpligt att även för SRM söka tillämpa den av RINK föreslagna takregeln. För övrigt är det föreslagna systemet i allmänhet fördelaktigare än det av RINK föreslagna. Det innebär t ex att övergång till schablonregeln hade blivit förmånligare först om anskaffningskostnaden underskrider 28 % av försäljningspriset mot 40 % enligt RINKs förslag.

Reavinstberäkningen liksom uppdelningen av vinsten i vanlig näringsinkomst och kapitalinkomst bör efter nu tillämpade principer ske på en särskild deklarationsblankett. Genom förfarandet fastställs 1) hur stor den totala vinsten är som skall bli föremål för näringsskatt samt 2) vilket belopp som får föras från resultatfördelningskontot till fastighetsvinstkapitalkontot. Det senare beloppet är reavinsten efter beräknad näringsskatt.

I övrigt kan den totala skattepliktiga vinsten inklusive fastighetsvinsten läggas till övrig näringsinkomst och behandlas helt i enlighet med normala regler.

De ekonomiska konsekvenserna av denna teknik är

1) att den totala skattebelastningen för uttagna realisationsvinster kommer att uppgå till 51 % liksom för fastighetsvinster inom bolagssektorn,

2) att återvunna värdeminskningsavdrag och vinst motsvarande senaste fem årens reparationskostnader hänförs till arbetsinkomst,

3) att fastighetsvinsten på samma villkor som inom bolagssektorn kan användas till anskaffning av ersättningsfastighet eller på annat sätt i verksamheten efter en skattekostnad på 30 %.

Härigenom behöver realisationsvinstbeskattningen inte föranleda en annars omotiverad bolagisering av enskilt ägda näringsfastigheter.

Ett exempel kan belysa reavinstberäkningen.

Reavinstberäkning näringsfastighet inom SRM

Förutsättningar

1. Fastighet anskaffad år 0 för 200, avskrivningar totalt 10 under åren 1-2.
2. Tillbyggnad (som ej har omkostnadsförts) år 2 för 50.
3. Bokfört värde alltså 250.
4. Fastigheten avyttrad för 350 den 1.1 år 3.
5. Reparationer (som har dragits av skattemässigt) totalt 34 varav 4 år 0, 20 år 1 och 10 år 2.

Övrigt resultat av verksamheten 316.

Bokföringsmässigt resultat (350 - 250) = 100 av fastighet och 316 av övrig näringsverksamhet.

Mall fastighet

Försäljningspris	350	
Anskaffningskostnad	250	Not 1
Bokförd vinst	100	
Värdeminskningsavdrag	10	Not 2
Skattemässig vinst	110	
Reparationsavdrag	34	Not 3
Återlagt värdeminskningsavdrag	10	Not 2
Reavinst (110 - (34 + 10))	66	Not 3
Näringsskatt (30 % av 110 + 316)	127,8	Not 4
Fastighetsvinst (70 % av 66)	46,2	Not 5

Not 1 Inköpspris + aktiverade förbättringskostnader

Not 2 Återföring skall ske av i deklaration yrkad värdeminskning oavsett om denna kunnat utnyttjas eller ej vid aktuell taxering. Här har avdrag ej skett i bokföringen. Vm-avdragen skall beskattas som vanlig näringsinkomst.

Not 3 I deklaration tidigare medgivet avdrag för reparation och underhåll skall ej beskattas som reavinst utan som vanlig näringsinkomst.

Not 4 30 % av skattemässig vinst + övrigt resultat

Not 5 70 % av reavinst. Fastighetsvinsten kan sparas inom företaget om den redovisas på särskilt konto. Beskattning sker vid uttag som inkomst av kapital.

Totalt blir skatten således 127,8 och fastighetsvinst och övrig vinst efter näringsskatt 288,2.

I redovisningen återspeglas fastighetsförsäljningen, beskattningen av verksamheten och effekterna av uttag och fonderingarna på sätt som framgår av kontoexempel 2, som också det bygger på modellföretaget i bilaga G i URFs betänkande.

KONTOEXEMPEL 2
Flödesmodell för särskild redovisningsmetod

Förutsättningar

Exemplet bygger på modellföretaget i bilaga G (URF).

1. Inga anställda
2. Kontantuttag under året = 350
3. Resultat före avsättningar = 316
4. Resultatet har påverkat kassa 116, lager 100, fordringar 100
5. Fastigheten såld för 350 (vm-avdrag = 0)
6. Näringsskatt = 30 %
7. Klyvning (10 % på ingående tillskjutet kapital - skatt = 7 %)
8. Klyvningsdelen förs till tillskjutet kapital men konsumeras genom det höga privatuttaget.

INGÅENDE BALANSKONTO

Skulder	600	Kassa	80
Tillskjutet kapital	200	Lager	200
	800	Fordringar	20
		Inventarier	250
		Byggnader	150
		Mark	100
			800

KASSA

IB	80	Privat	350
"Resultat"	116	UB	196
Fastighetsvinstkonto	350		546
	546		

LAGER

IB	200	UB	300
"Resultat"	100		
	300		

FORDRINGAR

IB	20	UB	120
"Resultat"	100		
	120		

INVENTARIER

IB	250	UB	250

BYGGNADER

IB	150	Fastighetsvinstkonto	150

MARK

IB	100	Fastighetsvinstkonto	100

SKULDER

UB	600	IB	600

TILLSKJUTET KAPITAL

Privat	110	IB	200
UB	104	Resultatfördelning	14
	214	(årets klyvning)	
			214

PRIVATKONTO

Uttag under året	350	Resultatfördelning	200
		Fastighetsvinstkapital	40
		Tillskjutet kapital	110
			350

RESULTATFÖRDELNING

Näringsskatt	127,8 1)	"Resultat"	316
Tillskjutet kap	14	Fastighetsvinstkonto	100
(årets klyvning)			416
Fonderat kapital	28		
Fastighetsvinstkapital	46,2		
Privat	200		
	416		

FONDERAT KAPITAL

UB	28	IB	0
		Resultatfördelning	28
			28

FASTIGHETSVINSTKONTO

Byggnad	150	Kassa	350
Mark	100		
Resultatfördelning	100		
	350		

AVRÄKNING NÄRINGSSKATT

UB	127,8	Resultatfördelning	127,8

FASTIGHETSVINSTKAPITALKONTO

Privat	40	Resultatfördelning	46,2
UB	6,2		
	46,2		

UTGÅENDE BALANSKONTO

Kassa	196	Skulder	600
Lager	300	Avräkning näringsskatt	127,8
Fordringar	120	Tillskjutet kapital	104
Inventarier	250	Fastighetsvinstkapital	6,2
	866	Fonderat kapital	28
			866

1) Skattepl. vinst av fastighetsförsäljn. 110 x 30% = skatt 33,0
Skattepl. vinst av övr. näringsverksamh. 316 x 30% = skatt 94,8
127,8

Kommentarer till kontoexempel 2

Resultatkontona avslutas mot konto RESULTATFÖRDELNING. "Resultatet" förutsätts i exemplet bli 316.

Under året har fastigheten (byggnad + mark) sålts för 350. Alla transaktioner, som rör fastighetsförsäljningen, förs till konto FASTIGHETSVINSTKONTO. Saldot på detta konto föres till RESULTATFÖRDELNING.

Näringsinkomsten uppgår till 416 (316 + 100). Dessutom beskattas 10 i återvunna vm-avdrag. 30 % näringsskatt blir 127,8, som debiteras RESULTATFÖRDELNING och krediteras AVRÄKNING NÄRINGSSKATT. På sistnämnda konto debiteras betald näringsskatt. Detta kan ha skett preliminärt i förskott eller slutligt i efterskott.

Årets klyvning har beräknats som 7 % på ingående tillskjutet kapital. 14 debiteras RESULTATFÖRDELNING och krediteras TILLSKJUTET KAPITAL.

70% av den i deklarationen framräknade fastighetsvinsten debiteras RESULTATFÖRDELNING och krediteras FASTIGHETSVINSTKAPITAL. Senare uttag från detta konto beskattas som kapitalinkomst.

Återstående vinst på RESULTATFÖRDELNING blir företagarens arbetsinkomst = 200 + 28. Den del som tagits ut krediteras PRIVATKONTO medan återstoden krediteras FONDERAT KAPITAL. Beloppen debiteras RESULTATFÖRDELNING.

I anledning av fastighetsförsäljningen har egenföretagaren detta år gjort ett extra stort uttag. Eftersom de under året gjorda uttagen överstiger arbetsinkomsten, har, när företagaren föredragit att till en del ta ut mellanskillnaden från tillskjutet kapital,

110 krediterats PRIVATKONTO och debiterats TILLSKJUTET KAPITAL. Denna transaktion medför ingen beskattning. Dessutom har han tagit ut 40 av fastighetsvinsten, vilket debiteras FASTIGHETSVINSTKAPITALKONTOT (obs. att vinsten trots att den uttas omedelbart måste föras via fastighetsvinstkapitalkontot). Denna del av uttaget beskattas som personlig kapitalinkomst.

Det skall observeras att beräkningen av den skattepliktiga vinsten av fastighetsförsäljningen sker helt i deklarationen. Återläggningen av värdeminskningsavdragen återspeglas ej i redovisningen därför att värdeminskningsavdrag endast avdragits vid beskattningen. Om värdeminskningsavdrag hade gjorts i bokföringen (vilket god redovisningssed kräver) hade den bokföringsmässiga vinsten varit i motsvarande mån större och återläggning hade ej skett. Att i exemplet värdeminskningsavdrag ej gjorts i redovisningen har valts för att illustrera hur den problematiken löses. Beträffande vårt förslag till avskrivningsregler se avsnitt 4.15. Reparationsavdragen återläggs inte utan reducerar den del av vinsten som skall anses som reavinst. Den del av försäljningsvinsten som motsvarar reparationsavdragen skall liksom värdeminskningsavdragen beskattas som vanlig näringsinkomst.

Det viktigaste med uppdelningen är att genom denna fastställs och begränsas det belopp som får föras till fastighetsvinstkapitalkontot och som därefter vid uttag blir beskattat som kapitalinkomst. Detta belopp skall alltid föras till fastighetsvinstkapitalkontot för att senare kunna behandlas som kapitalinkomst. Om den samlade inkomsten inom SRM efter näringsskatt är lägre än den framräknade reavinsten, beror detta på att övrig verksamhet visat underskott. Reavinstbeloppet skall ändå föras till fastighetsvinstkapitalkontot vilket medför att ett underskott också får föras till och minska fonderat kapitalkonto eller kontot för

tillskjutet kapital. Även negativt kapital kan härigenom uppkomma på kontot för fonderat kapital.

När redovisningen inte påverkas direkt av hela den skattepliktiga fastighetsvinsten - däremot av näringsskatten på vinsten - är detta endast spegelbilden av att tidigare skattemässiga avdrag inte heller skett i redovisningen. Genom beskattningen av fastighetsvinsten återställs balansen mellan redovisning och beskattning.

Det belopp på 46,2, som av vinsten efter näringsskatt överförts till fastighetsvinstkapitalkontot, blir vid uttag beskattat som kapitalinkomst hos egenföretagaren. Den del av den bokföringsmässiga fastighetsvinsten, 34, som behandlas som vanlig näringsinkomst och som efter skatt förts till fonderat kapital tillsammans med en del av vinsten på den övriga verksamheten blir vid uttag beskattad som tjänsteinkomst.

Förslag

Vårt förslag är att reavinster på fastigheter inklusive återvunna värdeminskningsavdrag liksom annan näringsinkomst skall ingå i underlaget och beläggas med näringsskatt. Den del av reavinsten som motsvarar återvunna värdeminskningsavdrag och senaste fem årens reparationskostnader, för vilka avdrag erhållits, skall utgöra vanlig näringsinkomst. Återstående del av reavinsten efter schablonmässigt avdrag för näringsskatt (dvs 70 % av vinsten) föres till fastighetsvinstkapitalkonto och utgör vid uttag kapitalinkomst för ägaren.

Den av RINK föreslagna begränsningen av reavinstbeskattningen till högst 36 % av försäljningspriset skall inte gälla inom SRM.

4.10 SURV

Aktiebolag får göra antingen K-SURV-avsättning med 30 % av skattemässiga utgående egna kapitalet eller L-SURV-avsättning med 10 % av lönesumman plus 20 % av den del av lönesumman som inte överstiger 25 basbelopp. I enskild näringsverksamhet gäller en kombinations-SURV, 30 % K-SURV + 20 % L-SURV, på högst åtta basbelopp.

Avsikten med införandet av SRM är att i största möjliga utsträckning ge egenföretagare möjlighet till samma reserveringsregler som aktiebolagen. De redovisningskrav som uppställs för SRM torde medföra tillräcklig garanti mot sammanblandning av näringsverksamhetens medel och privata medel. Därför bör SURV-avsättningar enligt aktiebolagsmodellen medges inom SRM.

Enklast är därvid om samma bas för SURV-underlaget, det skattemässiga egna kapitalet, kan användas i såväl bolagssektorn som inom SRM. Det skulle för SRM innebära att alla typer av eget kapital - tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital - bör ingå i basen. Ytterligare ett förenklingsskäl talar härför. Om tillskjutet kapital inte tillåts ingå i SURV-basen blir det mycket komplicerat - för att inte säga ogörligt - att vid delvis benefika förvärv, inklusive utlösen av dödsbodelägare vid arv, av en verksamhet inom SRM undgå upplösning av hela SURV-avsättningen. Se härom i avsnitt 4.20.

I URFs betänkande har dock starka reservationer uttalats mot att låta tillskjutet kapital, som också ger upphov till enkelbeskattning av kapitalinkomster, ingå i SURV-basen. Frågan om hur förmånligt inkluderandet av tillskjutet kapital i SURV-basen kan vara måste bedömas tillsammans med vissa andra inslag i systemet.

Ovan har föreslagits att all näringsinkomst oavsett om det är arbetsinkomst eller ej och oavsett om den uttas eller fonderas skall beläggas med näringsskatt på 30 %. Detta är nära 5 % mer än egenavgiften för egenföretagare och drygt 3 % mer än arbetsgivaravgiften på företagsledares löneuttag. Häri ligger en viss nackdel jämfört med andra företagsformer. Ovan har också föreslagits att kapitalavkastningsprocenten ej bör innehålla någon riskersättning utan motsvara statslåneräntan. Också detta är ett avsteg i skärpande riktning. Fråga är om dessa två skärpande inslag i SRM kan anses uppväga den förmån det kan sägas innebära att inräkna tillskjutet kapital i SURV-basen.

För att göra en sammanvägning av de olika inslagen i en SRM-modell jämfört med beskattningen av fåmansaktiebolag och enskilt bedriven näringsverksamhet har simuleringar av sju olika kombinationer av näringsinkomst, uttag och tillskjutet kapital genomförts för fåmansbolag och SRM under antagande om optimalt beteende i respektive företagsform. Simuleringarna omfattar totalt åtta olika kombinationer av SURV-bas och klyvningsprocent (SURV på utgående respektive ingående balans, SURV reducerad eller oreducerad inklusive tillskjutet kapital, klyvningsränta utgörande statslåneräntan plus respektive utan risktillägg).

Optimalt beteende utgör när det gäller SRM att uttaget i första hand bestrids av den enkelbeskattade kapitalavkastningen och för bolag att alla uttag sker genom lön. Detta innebär dock en viss suboptimering då det vid uttag överstigande 200 000 kr före skatt är fördelaktigast att utdela kapitalavkastningsdelen; dataprogrammet är emellertid inte anpassat för denna extra komplikation. Slutresultatet har dock schablonmässigt justerats härför.

Simuleringen visar vad som vid en given näringsinkomst och givet kapital efter bestämt nettouttag (efter nä-

rings- och inkomstskatt för konsumtion) efter fem år återstår i företaget av a) arbetande kapital, b) enkelbeskattat kapital och c) tillskjutet kapital.

Resultaten av simuleringarna redovisas mer i detalj i kap 7. En sammanfattning presenteras i tabell 1.

Resultaten visar genomgående att SRM i alla alternativ ger en egenföretagare betydligt bättre expansionsmöjligheter än utan SRM. Däremot är totalutfallet av SRM inte förmånligare vid litet eget kapital och låg inkomstnivå, vilket heller inte kunde förväntas.

När det gäller jämförelsen mellan SRM och fåmansbolag är de viktigaste jämförelserna dels vilket arbetande kapital (tillskjutet kapital, fonderat näringsbeskattat kapital och obeskattad SURV) i verksamheten som vid givna inkomst-, uttags- och kapitalförutsättningar uppnås i de båda företagsformerna, dels hur stort det enkelbeskattade kapitalet blir, dvs fonderat enkelbeskattat kapital plus SURV efter en tänkt avskattning med 30 %. Det första värdet ger ett mått på expansionsförmåga och konsolidering. Det andra indikerar hur lönsamma de båda företagsformerna är i relation till varandra under förutsättning att i stort sett samma skatteprocent avgår vid en försäljning eller likvidering.

Ser man först till storleken på arbetande kapital efter fem år i företagen framgår att SRM med oreducerad SURV på UB och med statslåneräntan (SLR) utan risktillägg som klyvningsprocent (SRM 2) i de flesta fall ger samma arbetande kapital som när verksamheten bedrivs som aktiebolag. Bolagsformen är något fördelaktigare (som mest 6 %) i några fall. Ser man till storleken på enkelbeskattat kapital är aktiebolagsformen i flertalet fall en aning förmånligare och 10 respektive 7 % fördelaktigare i två fall. Används IB som SURV-underlag försämras genomgående SRM-utfallet något.

Tabell 4:1 Jämförelse av kapitalställning efter fem år vid olika kombinationer av uttag per månad netto e. skatt (U), inkomster (I) och tillskjutet kapital (K) mellan fåmansaktiebolag (FB), SRM (3 alternativ) och enskild näringsverksamhet utan SRM (EF).

	U 7000 I 250t K 25t[1)]	U 7000 I 250t K 200t[1)]	U 10000 I 250t K 200t[1)]	U 10000 I 400t K 200t[1)]	U 13000 I 400t K 200t[1)]	U 13000 I 400t K 400t[1)]
Arb. eget kapital tkr						
FB	459	651	308	1008	581	824
SRM 1	431	649	295	1002	578	871
SRM 2	431	652	297	999	563	851
SRM 3	429	632	275	980	543	811
EF	330	534	297	679	424	669
Enkelbesk. kapital tkr (Fonderat kap + 70% av SURV)						
FB	393	393	82	723	330	355
SRM 1	369	394	88	730	344	428
SRM 2	367	394	68	709	313	374
SRM 3	367	394	68	709	313	374
EF	--	--	--	--	--	--

SRM 1 = reducerad SURV på UB, klyvningsprocent SLR + 5
SRM 2 = oreducerad SURV på UB, klyvningsprocent SLR
SRM 3 = reducerad SURV på UB, klyvningsprocent SLR

1) Tillskjutet kapital för FB och SRM förblir oförändrat under perioden

Särskild redovisningsmetod med reducerad SURV på UB och med klyvningsräntan SLR + 5 % (SRM 1) är i allmänhet något eller betydligt förmånligare än det förstnämnda SRM-alternativet samt ger i huvudsak samma arbetande kapital som aktiebolagsformen. Vid högt tillskjutet kapital är SRM 1 också fördelaktigare än bolagsformen. Den ger något högre enkelbeskattat kapital än aktiebolaget - som mest 12 %.

Särskild redovisningsmetod med reducerad SURV på UB och med klyvningsräntan SLR ger genomgående några procent sämre utfall än SRM med oreducerad SURV och samma klyvningsränta och ytterligare något sämre utfall än aktiebolagsformen.

Samtliga alternativ ger med bolagsformen relativt likvärdiga resultat. Mycket talar för att av enkelhetsskäl använda det SRM-alternativ som möjliggör samma SURV-bas som för aktiebolagen, dvs oreducerad SURV-bas, inklusive tillskjutet kapital med UB som utgångspunkt. Den enligt URFs uppfattning dubbelförmån som härigenom kan uppstå visar sig neutraliserad dels genom att näringsskatten är högre än arbetsgivar- och egenavgifterna, dels genom att klyvningsprocenten reducerats till statslåneräntan. Några fördelningspolitiska skäl kan således inte åberopas mot att använda det ur skatteteknisk och administrativ synvinkel enklaste förslaget. En särskild redovisningsmetod med sämre utfall skulle också medföra risk för en omfattande bolagisering av enskilt bedriven näringsverksamhet.

Förslag

Vårt förslag är därför att SURV-avsättning vid SRM får göras på SURV-underlag beräknat på värden i utgående balansen omfattande fonderat kapital, fastighetsvinstkapital och tillskjutet kapital. Ovan har tidigare

föreslagits att klyvningsprocenten skall fastställas till statslåneräntan. Förslaget innebär att de regler som gäller för aktiebolags SURV-avsättning utan ändring kan användas för SRM.

Illustration

Kontoexempel 3 illustrerar hur SURV-avsättningen redovisas i SRM. Kontoexempel 1 har här kompletterats med SURV-avsättning och med ingående fonderat kapital.

KONTOEXEMPEL 3 (med SURV)
Flödesmodell för särskild redovisningsmetod

Förutsättningar

Exemplet bygger på modellföretaget i bilaga G (URF, SOU 1989:34 s. 497) med justering för ingående fonderat kapital och SURV.

1. Inga anställda
2. Kontantuttag under året = 72
3. Resultat före avsättningar = 316
4. Resultatet har påverkat kassa 116, lager 100, fordringar 100
5. SURV-avsättning = 30 % på utgående balans
6. Näringsskatt = 30 %
7. Klyvning 7 % på ingående tillskjutet kapital
8. Kapitalavkastningen (klyvningsdelen) fonderas
9. Uttag av näringsinkomst = kontantuttag under året
10. Efter uttag återstående vinst fonderas

INGÅENDE BALANSKONTO

Skulder	500	Kassa	80
Tillskjutet kapital	200	Lager	200
SURV	60	Fordringar	20
Fonderat kapital	40	Inventarier	250
	800	Byggnader	150
		Mark	100
			800

KASSA

IB	80	Privat	72
"Resultat"	116	UB	124
	196		196

LAGER

IB	200	UB	300
"Resultat"	100		
	300		

FORDRINGAR

IB	20	UB	120
"Resultat"	100		
	120		

INVENTARIER

IB	250	UB	250

BYGGNADER

IB	150	UB	150

MARK

IB	100	UB	100

SKULDER

UB	500	IB	500

TILLSKJUTET KAPITAL

UB	214	IB	200
		Resultatfördelning (klyvningsdel)	14
			214

PRIVATKONTO

Uttag under året	72	Resultatfördelning	72

RESULTATFÖRDELNINGSKONTO

SURV	49	"Resultat"	316
Näringsskatt	81		
Tillskj. kap (klyvn)	14		
Privat	72		
Fonderas	100		
	316		

AVRÄKNING NÄRINGSSKATT

UB	81	Resultatfördelning	81

SURV

UB	109	IB	60
		Resultatfördelning	49
			109

FONDERAT KAPITAL

UB	141	IB	40
		Resultatfördelning	100
			140

UTGÅENDE BALANSKONTO

Kassa	124	Skulder	500
Lager	300	Avräkning näringsskatt	81
Fordringar	120	SURV	109
Inventarier	250	Tillskjutet kapital	214
Byggnad	150	Fonderat kapital	140
Mark	100		1.044
	1.044		

Kommentarer till kontoexempel 3

Resultatkontona avslutas mot konto RESULTATFÖRDELNING. "Resultatet" förutsätts i exemplet bli 316.

SURV-avsättning kan göras med maximalt 49 och debiteras RESULTATFÖRDELNING och krediteras SURV.

Näringsinkomsten uppgår till 316 - 49 = 267. 30 % näringsskatt blir 81 som debiteras RESULTATFÖRDELNING och krediteras AVRÄKNING NÄRINGSSKATT. På sistnämnda konto debiteras betald näringsskatt. Detta kan ha skett antingen preliminärt i förskott eller slutligt i efterskott.

En exakt beräkning av maximal SURV-avsättning och näringsskatt förutsätter egentligen en ganska komplicerad formel. Emellertid kan med vetskap om att skatten på i verksamheten kvarhållna vinstmedel inklusive SURV-avsättning uppgår till ca 23,2 % en förenklad metod användas. Den innebär att man sätter undan för full skatt på uttagen vinst och för 23,5 % skatt (för att ha viss säkerhetsmarginal) på allt som hålles kvar, varefter 30 % SURV-avsättning beräknas på nettot.

Resultat		316
Uttag	72	
Skatt på uttag $\frac{(72\ )}{(0,7)} - 72$	31	
	102,8	./. 102,8
Återstår		213,2
Skatt härpå 213,2 x 23,5 %		./. 50,1
Kvarhållna vinstmedel		163,1
Max SURV 163,1 x 30%		./. 48,9
Kapitalavkastning		./. 14
Fonderat kapital		100,1
Näringsskatt (31+50,1)		81,1

(Avrundade siffror i kontot)

Årets klyvning har beräknats som 7 % (=10 % före skatt) på ingående tillskjutet kapital. 14 debiteras RESULTATFÖRDELNING och krediteras TILLSKJUTET KAPITAL.

Företagaren beslutar att under året gjorda kontantuttag skall tas av hans arbetsinkomst. 72 krediteras PRIVATKONTO och debiteras RESULTATFÖRDELNING.

Återstående vinst fonderas. Saldot på RESULTATFÖRDELNING (100) överföres till FONDERAT KAPITAL i kredit. Senare uttag från FONDERAT KAPITAL beskattas som arbetsinkomst.

För att ytterligare illustrera redovisnings- och beskattningstekniken för SRM presenteras i bilaga 1 ett redovisningsexempel omspännande fyra år med både vinster och förluster.

4.11 Förvärvskällor m m

Enligt RINKs förslag skall egenavgift uttas på inkomst av enskilt bedriven näringsverksamhet. På uttag från verksamhet för vilken SRM tillämpas skall egenavgift ej uttas, då näringsskatt redan utgått. För att sammanblandning eller förväxling inte skall ske i egenavgiftshänseende synes det därför lämpligast att uttag från SRM redovisas som en särskild deklarationspost i inkomst av tjänst. Skattepliktig sjukersättning bör inte redovisas inom SRM, då sjukpenning inte skall bli föremål för näringsskatt. Därför föreslås att också sjukpenning för egenföretagare som tillämpar SRM redovisas under inkomst av tjänst.

4.11.1 Enkla bolag

Inledningsvis har framhållits att SRM bör vara tillåten för all verksamhet som enligt den av RINK föreslagna definitionen kan utgöra enskilt bedriven näringsverk-

samhet. Häri ingår vad som i nuvarande system utgör rörelse, jordbruk och fastighetsförvaltning - men inte aktie- eller annan värdepappersförvaltning.

URF föreslår att handelsbolag, för vilket i framtiden skall krävas registrering, skall utgöra skattesubjekt. Det betyder att del i handelsbolags verksamhet inte skall beskattas hos delägarna. Om emellertid näringsverksamhet bedrivs i oregistrerat bolag föreligger i framtiden enkelt bolag. Enkelt bolag utgör ingen juridisk person och har ingen rättskapacitet. Det medför att delägarna avses äga icke bolagsandelar utan en ideell andel i de tillgångar som ingår i verksamheten. Skattemässigt behandlas enkelt bolag på så sätt att delägarna beskattas oberoende av varandra. Häri ligger att varje delägare gör sitt eget skattemässiga bokslut med bl a individuell avskrivning och individuellt bokslut.

Del i enkelt bolag kan utgöra enskilt bedriven näringsverksamhet. Vi har inte funnit några beaktansvärda skäl varför SRM inte borde kunna tillämpas på i enkelt bolag bedriven näringsverksamhet. Tillämpningen av SRM på verksamhet i enkelt bolag skulle i så fall avse varje enskild bolagsmans del i verksamheten. Vill flera bolagsmän tillämpa SRM betraktas varje bolagsmans del som en separat verksamhet. Bolagsman som önskar tillämpa SRM på sin andel av verksamheten bör kunna göra detta om redovisningskraven är uppfyllda. Normalt torde det finnas gemensam bokföring för den löpande verksamheten. Bokslut kan göras individuellt och måste krävas av den delägare som önskar tillämpa SRM. Bokslutet upprättas då för hans andel av verksamheten. Några speciella svårigheter utöver sådana som redan idag föreligger vid taxeringen av del i enkelt bolag torde inte finnas.

En egenföretagare som bedriver egen näringsverksamhet kan som ett led i denna också vara bolagsman i enkelt

bolag. Om SRM tillämpas på den övriga verksamheten måste även andelen i det enkla bolaget redovisas i SRM. Om redovisningskraven för SRM inte är uppfyllda för den egna verksamheten eller för det enkla bolagets verksamhet kan SRM inte tillämpas för någon av verksamheterna.

Förslag

Vårt förslag är att näringsverksamhet bedriven genom del i enkelt bolag skall få beskattas enligt SRM.

4.11.2 En eller flera förvärvskällor

Frågan om en eller flera förvärvskällor gäller dels huruvida verksamheter utan inbördes samband skall redovisas tillsammans eller i skilda förvärvskällor, dels om aktiva och passiva verksamheter skall hållas isär och behandlas olika bl a i socialförsäkringshänseende. I detta avsnitt behandlas frågan om två skilda verksamheter vari näringsidkaren är aktiv skall redovisas tillsammans eller separat.

För aktiebolag kommer enligt URFs förslag all verksamhet att redovisas i en gemensam förvärvskälla. SRM påminner i många avseenden om bolagsbeskattningen. Det ligger därför nära till hands att redan av det skälet tillämpa en gemensam förvärvskälla inom SRM. RINKs gränsdragning torde allmänt skapa svåra tillämpningsproblem. Därtill kommer att det skulle leda till svåra komplikationer att ha flera olika SRM-redovisningar, med separat bokföring för varje verksamhet, för en enda skattskyldig, liksom att ha SRM blandad med näringsverksamhet varpå SRM inte tillämpades. Svårigheter uppstår vid kapitalöverföringar mellan olika verksamheter. Överföring av fonderat kapital bör exempelvis i så fall tillåtas mellan olika förvärvskällor i SRM. Starka förenklingsskäl talar också för en enda för-

värvskälla och för att en näringsidkare som önskar använda SRM måste göra det på all sin verksamhet.

Ser man på skälen för RINKs förslag är det framför allt oron för att den kvittningsmöjlighet som härigenom skulle öppnas mellan olika verksamheters resultat skulle kunna missbrukas. Vad man främst torde ha i tankarna är att endast bokföringsmässiga underskott genom exempelvis fastighetsavskrivning i en verksamhet skulle kunna kvittas mot annan inkomst, varigenom kontantöverskottet trots att skatt inte utgår ändå skulle kunna tas ut och användas för konsumtion. Denna risk för skattefri konsumtion av kontantöverskott föreligger inte med SRM eftersom alla uttag - bortsett från uttag av tillskjutna medel - inkomstbeskattas oavsett vilket resultat som näringsverksamheten uppvisar.

Förslag

Mot den bakgrunden synes fördelarna med en enda förvärvskälla inom SRM överväga nackdelarna. Vårt förslag är därför i denna fråga att all aktiv näringsverksamhet som redovisas inom SRM skall utgöra en förvärvskälla.

4.11.3 Aktiv och passiv näringsverksamhet

Det kan finnas två skäl att hålla isär aktiva och passiva verksamheter i skilda förvärvskällor. Det ena är det i föregående avsnitt behandlade kvittningsproblemet. Det andra skälet är att passiva inkomster i princip inte bör berättiga till socialförsäkringsförmåner och därför heller inte bör beläggas med förmånsgrundande socialavgifter.

Ser man till socialförsäkringsfrågan först kan konstateras att det för närvarande krävs mycket låg aktivi-

tetsgrad för att en verksamhet skall klassificeras som aktiv. Även RINKs förslag innebär en låg - om än inte lika låg - aktivitetsgrad. Detta medför att inkomst som till stor del är passiv avkastning ändå anses som arbetsinkomst. Gränsdragningsproblemen blir inte mindre med RINKs förslag.

Passiv näringsinkomst utgör i allmänhet avkastning på satsat kapital. Inom SRM avskiljs en avkastning på tillskjutet kapital motsvarande statslåneräntan från arbetsinkomsten liksom den avkastning som framkommer som realisationsvinst på fastigheter.

Ser man till den mest typiska passiva näringsinkomsten, nämligen inkomst från hyresfastighet, torde det vara utomordentligt få fastigheter som ger en löpande direktavkastning, som uppgår till eller överstiger statslåneräntan på tillskjutet eget kapital. Kapitalavkastningen kommer i allmänhet fram som värdestegringsvinst. Denna vinst behandlas inom SRM sedan näringsskatt erlagts som kapitalinkomst för ägaren. De här föreslagna reglerna för SRM medför således att de typiska kapitalinkomsterna automatiskt undantas från socialförmåner.

Därutöver innebär socialförsäkringssystemets regler att inkomster för barn under 16 år och för skattskyldiga över 65 år samt inkomster som tillsammans med andra arbetsinkomster överstiger 7,5 basbelopp icke är förmånsberättigade. Sammantaget betyder detta att det i praktiken inom SRM endast kan återstå en mycket liten del kapitalinkomster - till och med mindre än inom ett fåmansbolag - som skulle kunna berättiga till sociala förmåner om en gemensam förvärvskälla för alla - aktiva som passiva - näringsinkomster inom SRM skulle tillämpas. I de fall detta kan hända har den med full egenavgift jämställda näringsskatten på 30 % erlagts. (Att socialavgiftsproblematiken i vissa fall bör föranleda skattejustering behandlas i avsnitt 5.3.)

Vår slutsats blir att det knappast existerar några bärkraftiga skäl att på grund av socialförsäkringssystemets utformning upprätthålla en skillnad mellan passiv och aktiv näringsverksamhet för verksamhet på vilken SRM tillämpas.

Frågan är dock om de skäl mot kvittning mellan förvärvskällor, särskilt mellan förlust i passiv verksamhet mot överskott i aktiv verksamhet, som RINK anfört, är så starka att man av det skälet ändå bör upprätthålla boskillnaden mellan aktiva och passiva verksamheter.

Ovan har belysts hur kvittning inom SRM inte kan ge några skattefria konsumtionsförmåner. Det bör också framhållas att SRM - i motsats till en aktiebolagsbildning - inte kan utnyttjas för att erhålla full kvittning av aktieförluster mot andra inkomster, eftersom aktieförvaltning inte kan ingå i SRM. Skillnaden mellan kvittningssituationen i ett fåmansaktiebolag och inom SRM är i övrigt mycket liten. I båda fallen är det fråga om kvittning mot vinster, som kan fonderas till 30 % skatt och som vid uttag dubbelbeskattas som arbetsinkomst - bortsett från en kapitalavkastningsdel.

Vår slutsats är därför att inte heller skälen mot att tillåta underskottskvittning mellan olika näringsverksamheter är tillräckligt starka för att motivera en uppdelning i passiv respektive aktiv näringsverksamhet inom SRM jämfört med de stora förenklingsvinster som kan uppnås om SRM endast kan innehålla en enda förvärvskälla.

Förslag

Vårt förslag är att all näringsverksamhet som bedrivs inom ramen för SRM skall utgöra en förvärvskälla.

Arbetsinkomst från SRM skall utgöra tjänsteinkomst. Näringsidkare som önskar redovisa verksamhet inom SRM måste redovisa all sin näringsverksamhet inom SRM och måste uppfylla uppställda redovisningskrav för all verksamhet för att vara berättigad att tillämpa SRM.

Om statsmakterna ändock skulle föredra en uppdelning i aktiv respektive passiv näringsverksamhet är detta i och för sig möjligt. Ovan föreslagna regler bör i så fall gälla aktiv näringsverksamhet som bedrivs inom SRM. För passiv näringsverksamhet bör vid en uppdelning följande gälla. All passiv näringsverksamhet utgör en förvärvskälla. Kvittning av underskott mot inkomst av aktiv förvärvskälla är ej tillåten. Näringsskatt erläggs på all inkomst med 30 %. Klyvning och behandling av kapitalavkastning på tillskjutet kapital sker enligt samma regler som ovan föreslagits. Uttag av övrig inkomst från passiv näringsverksamhet är skattepliktig till statlig inkomstskatt som inkomst av kapital och beskattas därvid med 30 %. Inga socialavgifter uttas. Den totala skattebelastningen på sådan inkomst blir 51 %, dvs samma skattebelastning som på utdelningsinkomst från och realisationsvinst på aktie i fåmansbolag, vari den skattskyldige icke är aktiv. I passiv näringsverksamhet krävs vid denna metod ingen uppdelning av inkomst i vanlig näringsinkomst och fastighetsvinst.

4.12 Medhjälpande make

För närvarande tillåts inte avdrag för lön till medhjälpande make. Däremot tillåts inkomstuppdelning under vissa omständigheter. FSK har beträffande enskild verksamhet föreslagit bibehållande av de nuvarande reglerna. Dock har man föreslagit att den s k 400-timmarsregeln slopas. Inom "staketmodellen" har FSK föreslagit avdragsrätt för lön till medhjälpande make.

Vi delar FSKs bedömning att avdrag för lön till medhjälpande make bör vara möjligt om näringsverksamheten hålls klart åtskild från den privata ekonomin. Därtill kommer att en inkomstuppdelning i betydande utsträckning skulle komplicera redovisningen i SRM, då även medhjälpande maken skulle vara tvungen att redovisa sin inkomst enligt reglerna för SRM. Därför bör avdrag för marknadsmässig lön till medhjälpande make medges. Maken behandlas då i alla avseenden som anställd, vilket bl a innebär att arbetsgivaravgift skall utgå och att inkomsten skall deklareras som tjänst. 400-timmarsgränsen bör då också avskaffas.

Om två makar verkligen bedriver verksamheten gemensamt kommer med de av URF föreslagna handelsbolagsreglerna ett enkelt bolag att föreligga. Också samäganderätt kan föreligga. Då är makarna skattskyldiga var och en för sin ideella andel i verksamheten såsom inkomst av näringsverksamhet. Båda eller endera av dem bör kunna tillämpa SRM om redovisningskraven uppfylls.

Förslag

Vårt förslag är att marknadsmässig ersättning till medhjälpande make skall behandlas som lön, för vilken avdragsrätt men också skyldighet att erlägga arbetsgivaravgifter skall föreligga. Om två makar bedriver verksamheten gemensamt kommer enkelt bolag eller samäganderätt att föreligga. Båda bedriver då näringsverksamhet för vilken SRM skall kunna tilllämpas.

4.13 Förlustutjämning

Enligt RINKs och URFs förslag skall underskott i näringsverksamhet få avdras mot framtida överskott i samma förvärvskälla enligt ett system med rullande förlustutjämning utan tidsbegränsning. Samma system bör kunna tillämpas inom SRM. Underskottsutjämningen

sker mot näringsinkomst inom SRM och får således effekt beträffande näringsskatten. Någon kvittning kan ej ske mot tjänsteinkomstbeskattat uttag.

Ackumulerade underskott som utgör en definitiv förlust när näringsverksamheten upphör bör liksom enligt RINKs förslag få dras av efter 70-procentig kvotering i inkomstslaget kapital.

Förslag

Vårt förslag är att underskott av näringsverksamhet redovisad inom SRM skall få avdras mot framtida överskott av näringsinkomst inom SRM utan tidsbegränsning. Underskottsavdrag sker vid inkomstberäkningen till näringsskatt.

Ackumulerade underskott som utgör en definitiv förlust när näringsverksamheten upphör skall berättiga till avdrag efter 70-procentig kvotering i inkomstslaget kapital.

4.14 Behandling av negativt kapital

Inom SRM kommer att finnas tre olika kapitalkonton: tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapitalkonto. Medel på de två senare kontona är endast belastade med näringsskatt. Uttag föranleder inkomstbeskattning. Negativt kapital kan endast förekomma på kontot för fonderat kapital men kan balanseras av positivt kapital på något av de andra kontona. Tillskjutna kapitalet får endast påverkas av tillskott eller uttag. Annars blir det omöjligt att i längden spåra vad som i skatterättslig bemärkelse är tillskjutet kapital. Eftersom tillskjutet kapital kan uttas utan ytterligare beskattning skulle ett negativt saldo på tillskjutet kapital, som utjämnats genom senare näringsinkomst, medföra att senare uttag av denna

näringsinkomst skulle kunna undgå inkomstskatt. Följden av detta blir att endast kontot för fonderat kapital får uppvisa negativt saldo. Vid totalt negativt kapital kommer detta negativa saldo att vara större än det positiva saldot på kontot för tillskjutet kapital.

Negativt kapital kan uppstå på grund av avdragsgilla underskott, icke avdragsgilla näringsutgifter eller kapitalförluster (mindre vanligt) eller genom uttag överstigande överskottet på verksamheten. Negativt saldo för tillskjutet kapital kan inte uppstå genom uttag. Uttag som lett till att mer än löpande och fonderade överskott av verksamheten liksom även tillskjutet kapital förbrukats redovisas som negativt saldo på kontot för fonderat kapital. Härigenom garanteras tjänsteinkomstbeskattning av sådana uttag.

Vilka effekter uppkomsten av negativt kapital får vid beskattningen beror på hur det uppstått.

Negativt kapital som uppstått inom SRM på grund av underskott i verksamheten medför inga omedelbara skatteeffekter. Några skäl till åtgärder föreligger heller inte.

Uppstår negativt kapital på grund av icke avdragsgill kapitalförlust eller liknande inom verksamheten föranleder detta ingen beskattningsåtgärd. Senare års överskott som används för att täcka det negativa kapitalet näringsbeskattas på vanligt sätt.

Uppstår negativt kapital på grund av uttag är uttaget skattepliktigt som inkomst av tjänst. Beskattningen garanteras av att uttag som minskar fonderat kapital eller förs direkt från resultatfördelningskontot utlöser inkomstbeskattning oavsett näringsverksamhetens resultat.

Det torde relativt ofta förekomma att löpande uttag kan komma att överskrida årets överskott och förorsaka negativt kapital för att täckas av senare års överskott. Ett exempel är när en lantbrukare råkar ut för missväxt eller skördeskador. Hans löpande uttag kommer därvid lätt att överstiga hans överskott - han kanske till och med får underskott - för året. Saknar han då tillräckligt fonderat och tillskjutet kapital uppstår negativt kapital. Inom SRM får ett sådant händelseförlopp en adekvat behandling. Uttaget inkomstbeskattas. Senare års överskott näringsbeskattas och nettot används för att täcka det negativa kapitalet. Någon ytterligare beskattningsåtgärd behövs inte.

Emellertid medför uttag, som förorsakar negativt kapital, att näringsidkaren förutom inkomstbeskattning skall tillgodoräknas socialförmåner, såsom vid alla uttag, oaktat att han inte erlagt någon näringsskatt i egenavgiftens ställe. Om det negativa kapitalet under de närmast följande åren täcks med överskott, som då automatiskt näringsbeskattas, utgör detta inget större problem. Om däremot en näringsidkare systematiskt gör uttag så att negativt kapital uppstår eller trots möjligheter underlåter att täcka det negativa kapitalet vinns oacceptabla förmåner. Därför bör i en sådan situation den skattskyldige inte tillåtas att fortsätta använda SRM. Enligt det förslag som framläggs nedan (se också under 4.17 och 4.18) medför negativt kapital, som beror på uttag, vid utträde eller avveckling att näringsskatt skall utgå på beloppet. Härigenom utlöses den åsyftade näringsbeskattningen vid utträdet ur SRM. Det bör ankomma på skattemyndigheterna att bevaka att negativt kapital på grund av uttag täcks så snart möjligheter härtill finns.

För att i största möjliga mån förhindra uttag utan att näringsskatt först utgått bör också föreskrivas att värdeminskningsavdrag på byggnad endast är avdragsgillt

under förutsättning att motsvarande avdrag görs i räkenskaperna (se avsnitt 4.15).

Ett särskilt problem uppstår vid förekomsten av negativt kapital vid nedläggning av verksamheten eller utträde ur SRM.

Först skall observeras att rätten till avdrag för definitiv förlust i inkomstslaget kapital inte berörs av förekomsten av negativt kapital. Avdragsrätten är enbart beroende av de ackumulerade underskottsavdragens storlek, inklusive nedläggningsårets eventuella underskott.

Om ackumulerade underskottsavdrag är lika stora eller större än det negativa kapitalet har uppenbarligen detta förorsakats av förluster. I den situationen behöver det negativa kapitalet inte förorsaka någon beskattningsåtgärd.

Om de ackumulerade underskottsavdragen är mindre än det negativa kapitalet har mellanskillnaden oftast uppkommit genom uttag eller - i undantagsfall - på grund av kapitalförlust. Om det vid nedläggning finns ett kvarstående negativt kapital på grund av uttag bör nedläggningen utlösa näringsbeskattning av motsvarande belopp. Härigenom garanteras att alla medel som tas ut ur verksamheten utöver tillskjutet kapital blir fullt beskattade. Vid negativt kapital överstigande ackumulerade underskott bör presumtionen vara att underskottet förorsakats av uttag. Den skattskyldige bör dock ha möjlighet att visa att andra orsaker föreligger.

Inom SRM utlöser alla uttag bortsett från uttag av tillskjutet kapital inkomstbeskattning. Så är inte fallet vid enskild näringsverksamhet om SRM inte tillämpas. Om möjligheter fanns att inträda i SRM med negativt kapital skulle det innebära en möjlighet att

kringgå uttagsbeskattningen i SRM. Företagaren skulle ha möjligheter att först ta ut verksamhetens hela kontantöverskott utan skattekonsekvenser och därefter inträda i SRM. Effekten skulle bli att dessa uttag i slutändan endast skulle bli belastade med näringsskatt. Av denna anledning bör inträde i SRM inte få ske med negativt kapital. De skulder som måste svara mot det negativa kapitalet måste först likvideras eller förvandlas till privatskulder. Om det negativa kapitalet i den enskilt bedrivna näringsverksamheten uppstått på grund av förluster bör det finnas motsvarande ackumulerande förlust- eller underskottsavdrag i verksamheten. Innan dessa avdrag utnyttjats mot senare inkomster finns inget behov för egenföretagaren att övergå till SRM. Därför finns det inte anledning att ens i dessa fall tillåta övergång till SRM med negativt kapital.

Förslag

Vårt förslag beträffande behandlingen av negativt kapital är följande.

Inträde med negativt kapital i SRM är inte tillåtet.

Uttag som förorsakar negativt kapital skall debiteras fonderat kapital och skall i inkomstskatte- och socialförsäkringshänseende behandlas på samma sätt som uttag av arbetsinkomst från SRM.

Vid nedläggning av verksamhet eller utträde ur SRM skall negativt kapital till den del detta överstiger ackumulerade underskottsavdrag, inklusive det löpande årets eventuella underskott, föranleda näringsbeskattning. Om näringsidkare otillbörligen skapar eller bibehåller negativt kapital får SRM inte längre tillämpas på hans verksamhet.

4.15 Avskrivningsregler

Enligt URFs förslag gäller med ett undantag samma avskrivningsregler för aktiebolag och enskilt bedriven näringsverksamhet. Aktiebolag har rätt till nuvärdeavskrivning med därtill kopplad möjlighet till periodiseringsfonder, medan enskilt bedriven näringsverksamhet ej tillerkänns dessa möjligheter främst beroende på att inkomsten är föremål för progressiv beskattning.

De skäl som gäller för att inte tillåta enskilt bedriven näringsverksamhet nuvärdeavskrivning och avsättning till periodiseringsfonder är betydligt försvagade när det gäller SRM. Här är skatten proportionell även om uttag beskattas progressivt. Det är närmast en politisk fråga om nuvärdeavskrivning bör tillåtas inom SRM eller ej. Mot nuvärdeavskrivning kan dock enkelhetskravet anses tala. Som tidigare anförts kan det inte undvikas att SRM med inkomstklyvning och fonderingsrätt blir relativt komplicerad. Därför måste alla möjligheter till förenklingar utnyttjas. Mot den bakgrunden kan det finnas skäl att inte tillåta nuvärdeavskrivning, som i sig innebär en komplicerande faktor, inom SRM. I vart fall bör man avvakta tills erfarenhet vunnits såväl av tillämpningen av SRM som av nuvärdeavskrivning.

I fortsättningen förutsätts att nuvärdeavskrivning ej tillåts inom SRM. Detsamma gäller därmed periodiseringsfonder. Något lagtekniskt problem att medge sådan användning om så befinnes önskvärt finns inte.

Ett med negativt kapital på grund av uttag likartat problem kan uppstå om de skattemässiga värdeminskningsavdragen överstiger avdragen i redovisningen.

Ovan har behandlats hur den som tillskapar negativt kapital genom uttag visserligen inkomstbeskattas för

uttagen och tillgodoräknas socialförsäkringsförmåner, men utan att ha erlagt näringsskatt.

Om en fastighetsägare exempelvis har 15 i överskott av fastigheten före avskrivningar och gör ett tillåtet värdeminskningsavdrag med 15 i deklarationen men endast med 5 i räkenskaperna kommer ingen näringsskatt att utgå då det skattemässiga resultatet är noll. Resultatet enligt redovisningen är dock 10, vilket ger ett utrymme för uttag på 10 utan att förorsaka negativt kapital. Uttaget blir inkomstbeskattat. Det berättigar också till sociala förmåner utan att näringsskatt utgått och utan att negativt kapital uppstått. Härigenom uppstår en obehörig skatteförmån. Den dag fastigheten säljs erläggs dock näringsskatten. Då blir den skattemässiga vinsten i motsvarande grad större än den bokföringsmässiga. För att förhindra att avskrivningsreglerna skall kunna utnyttjas till icke näringsbeskattade uttag bör föreskrivas att avdrag vid beskattningen för värdeminskning på byggnader medges endast under förutsättning att motsvarande avdrag har gjorts i räkenskaperna. Därmed torde inga obehöriga skatteförmåner kunna uppkomma.

Förslag

Vårt förslag är att avdrag för värdeminskning på byggnad skall medges endast under förutsättning att motsvarande avdrag gjorts i räkenskaperna.

4.16 Frågan om räntekorrektion

RINK har föreslagit ett system med särskild räntekorrektion vid förekomsten av negativt kapital (SURV-underlag) i enskilt bedriven näringsverksamhet.

Frågan om lån utgör privatlån eller är näringsbetingat är i grunden en kontrollfråga. Räntekorrektionen träf-

far också negativt SURV-underlag som uppstått på grund av underskott. Räntor på de skulder som motsvarar underskottet torde till sin natur uppenbarligen tillhöra näringsverksamheten. Räntekorrektion kan i det fallet knappast anses befogad.

SRM torde ge bättre möjligheter att kontrollera om lån använts i näringsverksamheten eller ej. Därtill kommer att uttagsbeskattningens konstruktion garanterar beskattning av alla uttag av kontantöverskott. I den situationen synes det saknas skäl för införandet av räntekorrektion vid tillämpningen av SRM.

Förslag

Vårt förslag är att de av RINK föreslagna reglerna om räntekorrektion inte skall avse verksamhet på vilken SRM tillämpas.

4.17 Utträde ur SRM

För den egenföretagare som inte längre uppfyller kraven för SRM eller inte önskar tillämpa SRM måste regler för utträde finnas. Utträde ur SRM kan således vara frivilligt eller bero på att näringsidkaren inte längre har rätt att tillämpa SRM på grund av att redovisning och övrigt deklarationsunderlag inte uppfyller kraven för tillämpning av SRM. Därtill kommer att den som genom uttag otillbörligen skapar eller bibehåller negativt kapital inte heller skall ha rätt att längre tillämpa SRM.

Utträde ur SRM innebär inte att några tillgångar skall anses avyttrade eller att dolda reserver måste upplösas utan endast att en enklare redovisningsmetod tillämpas. Utträde innebär däremot på grund av bytet av redovisningsmetod att allt fonderat kapital och allt fastighetsvinstkapital skall anses uttaget och skall inkomstbeskattas i enlighet härmed.

Övergången från SRM sker normalt i bokslutet för det första verksamhetsår för vilket SRM inte tillämpas och i samband med taxeringen för detta år. De ingående kontona för fonderat kapital och fastighetsvinstkapital avslutas mot antingen privatkontot eller kontot för tillskjutet kapital. I båda fallen anses beloppet uttaget och beskattas som inkomst av tjänst respektive kapitalinkomst. Årets resultat behandlas däremot helt enligt reglerna för enskild näringsverksamhet utan SRM, dvs på vinsten skall uttas egenavgift, etc. I vad mån en mot ingående SURV svarande ny SURV-avsättning kan göras beror på vilket utrymme SURV-reglerna utanför SRM medger. Någon lagreglering härom behövs inte.

Inom SRM ackumulerade underskottsavdrag bör utan hinder få kvittas mot framtida inkomster av samma verksamhet utanför SRM. Här saknas de skäl som talar mot att inom SRM få använda utanför SRM uppkomna underskott.

Förslag

Vårt förslag är följande. När SRM inte längre skall tillämpas på en fortsatt bedriven enskild näringsverksamhet skall i första bokslutet därefter fonderat kapital och fastighetsvinstkapital anses uttaget och inkomstbeskattas som tjänsteinkomst respektive kapitalinkomst i enlighet härmed.

4.18 Avveckling och försäljning av verksamhet

4.18.1 Totalavveckling och utförsäljning

Avveckling av verksamhet anses enligt allmänna regler, liksom försäljning av enskilt bedriven näringsverksamhet, som sista affärshändelsen i verksamheten. Härav följer upplösning av alla reserver och näringsskatt på årets vinst. Det som därefter återstår av vinsten uttagsbeskattas med undantag för kapitalavkastningsde-

len. Fonderat kapital och fastighetsvinstkapital beskattas som inkomst av tjänst respektive inkomst av kapital. Underskott sista året kvittas mot fonderat kapital eller fastighetsvinstkapital innan uttagsbeskattning sker. Ackumulerade underskott, inklusive avvecklingsårets underskott, berättigar till kvoterat avdrag, 70 %, i inkomstslaget kapital. Behandlingen av negativt kapital vid avveckling har belysts i avsnitt 4.14.

Som inledningsvis framhållits är försäljning av verksamhet jämställt med avveckling. Vid överlåtelse till aktiebolag och till nära anhöriga finns skäl för annan behandling. Se härom i avsnitt 4.19 och 4.20.

Förslag

När näringsverksamhet inom SRM avvecklas skall årets vinst, inklusive upplösning av reserver men efter avdrag för näringsskatt och kapitalavkastning, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital beskattas som om uttag skett. Genom uttag skapat negativt kapital skall näringsbeskattas. Skulle sista året uppvisa underskott får detta avdras från behållningen innan uttagsbeskattning sker. Försäljning av verksamhet jämställs i allmänhet med avveckling. Ackumulerade underskott, inklusive avvecklingsårets underskott, berättigar till kvoterat avdrag, 70 %, i inkomstslaget kapital.

4.18.2 Partiell avveckling m m

Partiell avveckling beskattas på samma sätt som försäljning av enskilda tillgångar. Uttag i anledning härav beskattas på vanligt sätt. Ibland redovisas en verksamhet såsom större än den egentligen är. Redan idag förekommer att egendom som inte hör till näringsverksamheten redovisas inom denna, främst av förmögenhetsskatteskäl. I den utsträckning detta uppdagas vid

taxeringen avförs tillgångarna från näringsverksamheten. Detta problem torde vara oförändrat inom SRM.

Ett annat problem, som förekommer redan och som också kommer att förekomma inom SRM, är att verksamheter som egentligen upphört ändå redovisas som näringsverksamhet. SRM kan medföra att antalet fall växer därför att man inte vill uttagsbeskattas för det fonderade kapitalet. Någon möjlighet att reglera detta lagstiftningsvägen finns dock knappast. Upptäcks sådana fall vid taxeringen skall verksamheten behandlas som avvecklad och beskattning ske i enlighet härmed.

En verksamhet kan också ha dragits ner i sådan omfattning att en del av verksamheten måste anses avvecklad eller att verksamhetens likvida medel måste anses vara permanent klart överdimensionerade. I dessa fall får de tillgångar som inte längre kan anses tillhöra den kvarvarande näringsverksamheten bedömas tillhöra den privata sfären med de skattekonsekvenser som följer härav. Någon lagreglering torde ej erfordras.

Detta fall får ej förväxlas med den situationen att exempelvis överlikviditet tillfälligt föreligger eller att av soliditetsskäl vissa reserver behövs. Också i tjänsteföretag föreligger konsolideringsbehov. Vidare måste tillåtas att stora engångsinkomster inte omedelbart uttas. I principen för SRM ligger just att metoden medger en jämnare periodisering av näringsinkomsterna som ofta är ojämna. Ett exempel är skogsuttag, som försvårats av det nuvarande skattesystemet. Inom SRM erhålls periodisering både av den skattepliktiga och av den socialförmånsgrundande inkomsten.

Dessa områden lämpar sig illa för reglering utan får överlämnas till rättstillämpningen.

4.19 Försäljning eller apport till eget aktie- eller handelsbolag

Ovan har framhållits vikten av att SRM inte utformas som en återvändsgränd. Om inte möjligheter öppnas att utan avskattning övergå till aktiebolagsformen torde SRM inte bli särskilt användbar. Därför bör reglerna för SRM utformas så att överföring av verksamheten till aktiebolagsformen kan ske utan avskattning. Överföring bör kunna ske till tillgångarnas bokförda värden på sätt som sker i dagens system vid apport eller försäljning till skattemässiga restvärden av rörelsetillgångar i allmänhet. Därvid bör SURV-avsättning, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital kunna överföras till aktiebolaget om hela verksamheten överförs.

Kontona för fonderat kapital och fastighetsvinstkapital saknar motsvarighet hos aktiebolagen. Däremot kan hos aktiebolag finnas fonderade vinstmedel som enkelbeskattats på samma sätt som medel på de båda kontona inom SRM. Fonderade vinstmedel i aktiebolaget kan förvandlas till aktiekapital genom fondemission. Sådan utökning av aktiekapitalet påverkar varken hur mycket aktieägarna skall anses ha tillskjutit aktiebolaget eller aktieägarnas anskaffningskostnad för aktierna.

Det föreligger således stora likheter mellan inom SRM fonderat kapital och fastighetsvinstkapital å ena sidan och fonderade vinstmedel i ett aktiebolag å andra sidan. Därför bör det vara möjligt att också överföra fonderat kapital och fastighetsvinstkapital från SRM till aktiebolag utan avskattning. Till denna del torde överföringen aktiebolagsrättsligt utgöra apport. Inom aktiebolaget kommer då motsvarande belopp att föras till aktiekapitalet eller till reservfonden. Det vederlag i form av revers eller skuldbokföring som annars normalt förekommer vid överföring genom

försäljning av verksamheten till bokförda värdet får då minskas i motsvarande grad. Inte heller en sådan omvandling av de enkelbeskattade vinstmedlen innebär någon skatterättslig förmån för ägaren - snarare tvärtom då medlen inte längre kan utdelas. Viktigt är dock att ägarens anskaffningskostnad inte får påverkas av omvandlingen till aktiekapital.

Det kan upplevas som en nackdel med ombildning till aktiebolag att de enkelbeskattade vinstmedlen inom SRM omvandlas till bundet kapital i aktiebolaget. Det torde krävas en ändring i aktiebolagslagen för att undvika detta resultat. Det är för oss svårt att överblicka konsekvenserna av en sådan ändring. Det ligger dessutom utanför vårt utredningsuppdrag att föreslå åtgärder inom den bolagsrättsliga lagstiftningen.

Det betyder att vederlaget i dessa fall i praktiken endast kan bestå i att bolaget övertar ansvaret för skulderna i näringsverksamheten. Erhållna aktier kan inte anses utgöra sådant vederlag för det enkelbeskattade kapitalet som bör utlösa uttagsbeskattning. Överföringen av SURV-avsättningen medför att avsättningen i stället för att beskattas hos egenföretagaren upplöses inom bolaget innan prövning sker om ny utgående SURV-avsättning för bolaget. På så sätt kan bolaget överta SURV-en.

I och med att på så sätt inom SRM fonderat kapital omvandlas till aktiekapital uppstår frågan om fonderat kapital inom SRM kan användas för att vid bolagsbildning uppfylla kravet på minst 50 000 kr i aktiekapital. Några civilrättsliga hinder härför torde inte finnas. Några vägande skatterättsliga invändningar torde heller inte finnas så länge som garanti finns att ägarens anskaffningskostnad för aktierna inte påverkas. Detta är en kontrollfråga som knappast behöver medföra större problem om skattemyndigheterna har möjligheter

att registrera att apport av SRM-verksamhet förekommit.

Egenföretagarens inom SRM redovisade tillskjutna kapital utgör fullbeskattat kapital som kan tas ut utan skattekonsekvenser. När sådant kapital tillföres aktiebolaget skall det därför jämställas med tillskjutet aktiekapital.

Övergång från SRM till aktiebolag bör således inte stöta på några avgörande hinder. Det förhållandet att även enkelbeskattat fonderat kapital omvandlas till aktiekapital ger egenföretagare med mycket litet eller obefintligt tillskjutet kapital möjligheter att snabbare uppnå det kapital som är erforderligt för aktiebolagsbildning än vad som är fallet utan SRM. Mot detta bör inga allvarliga invändningar kunna resas. Tvärtom torde det ha den önskvärda effekten att SRM förbättrar villkoren för nyföretagande utan att öppna möjligheter till skattefri konsumtion.

Med hänsyn till ovan beskrivna skatterättsliga och bolagsrättsliga konsekvenser torde det inte finnas anledning att begränsa möjligheten att överföra verksamheten till aktiebolag till de fall då ägaridentitet föreligger. Detta medför att möjligheter öppnas för sammanslagningar av verksamheter bedrivna i aktiebolagsform resp som enskild näringsverksamhet inom SRM, utan negativa skattekonsekvenser. Några obehöriga skattefördelar synes inte kunna uppnås.

Ackumulerade förlustavdrag torde enligt gällande regler regelmässigt inte kunna överföras mellan olika företagsformer och föreslås inte heller av RINK. Därför kan överföring av underskottsavdrag inte heller tillåtas i det nya systemet mellan SRM och aktiebolag.

Förslag

Vårt förslag är att apport eller överföring av hel verksamhet inom SRM till aktiebolag skall tillåtas utan upplösning av SURV eller avskattning av fonderat kapital och fastighetsvinstkapital.

Fonderat kapital och fastighetsvinstkapital omvandlas till aktiekapital eller reservfond men påverkar enligt allmänna regler ej aktiernas anskaffningsvärde.

4.20 Arv och gåva

När enskilt bedriven näringsverksamhet övergår till annan genom arv eller gåva tillåts såväl enligt gällande regler som enligt RINK:s och URF:s förslag att verksamheten överförs utan upplösning av dolda reserver. Inte heller SURV torde behöva upplösas i och med dödsfallet eller gåvan eftersom mottagaren inträder i arvlåtarens eller givarens ställe. Samma gäller för dödsbo.

Värdet av särskild redovisningsmetod skulle minska betydligt om alla reserveringar skulle behöva upplösas vid generationsskiften. FSK föreslog visserligen sådana regler. Den av FSK föreslagna staketmetoden liksom gällande skattesystem gjorde ett sådant ställningstagande naturligare, även om stark remisskritik förekom.

Både det framtida skattesystemets utformning och den valda konstruktionen av SRM gör invändningarna mot att mottagaren får överta reserveringarna mindre tungt vägande. Likheten i skattebehandling med aktiebolag eller nuvarande handelsbolag är större än med behandlingen av enskilt bedriven verksamhet. Näringsskatt är erlagd på fonderat kapital, samma kontinuitet i beskattningen som vid bolagsbeskattningen kan uppnås, etc.

Därför bör vid arv och gåva utan vederlag av näringsverksamhet, på vilken SRM tillämpas, mottagaren få inträda i arvlåtarens/givarens ställe i sin helhet, dvs också få överta SURV, fonderat kapital och fastighetsvinstkapitalkonto. Detsamma bör gälla dödsbo och arvinge som löser ut annan dödsbodelägare. Sådan ersättning skall enligt allmänna principer ej anses ingå i tillskjutet kapital eller på annat sätt i anskaffningskostnaden för verksamheten.

Vid generationsskiften är det vanligt att överlåtaren, även om han i princip skänker bort verksamheten, vill förbehålla sig ett mindre vederlag - ofta därför att han inte har ekonomiska möjligheter att avstå från allt. Fråga är om ett sådant vederlag bör medföra full avskattning av samtliga reserveringar.

Innan ställning tas till den frågan bör undersökas hur skattebehandlingen skulle bli om man tillåter reservövertagande trots visst vederlag och om några skattefördelar skulle kunna uppnås i så fall. Tillskjutet kapital kan normalt uttas utan skattekonsekvenser före överlåtelsen. Någon skatteförmån kan därför inte uppnås genom vederlag som motsvarar tillskjutna kapitalet. Redovisningen av vederlaget bör tillgå så att det av givaren mottagna vederlaget redovisas som skattefritt uttag av tillskjutet kapital, och gåvotagarens motsvarande utgivna belopp redovisas som i verksamheten nytt tillskjutet kapital.

Ser man sedan till fonderat kapital och fastighetsvinstkapital bör vederlag som omfattar sådana enkelbeskattade reserveringar också redovisas som uttag ur verksamheten av givaren och bli föremål för tjänsteinkomstbeskattning respektive kapitalinkomstbeskattning för honom. Mottagarens motsvarande betalning sker däremot med fullbeskattade medel - om han inte lånar medel, i så fall bokförs medlen som skuld - och skall

bokföras som tillskjutet kapital i verksamheten för honom. Här medför vederlaget i och med avskattningen en förändring av kapitalslaget. I och med att SURV-underlaget enligt vårt förslag omfattar såväl enkelbeskattat som tillskjutet kapital medför detta inga problem. Detta är en viktig fördel med valet av oreducerad SURV-bas. Om däremot reducerad SURV-bas skulle införas skulle vederlag vid gåva medföra svåra tekniska problem och ofta framtvinga SURV-upplösning.

Vederlaget för enkelbeskattade reserveringar synes således inte kunna medföra några skattefördelar och heller inte några särskilda tekniska problem så länge som vederlagen kanaliseras via verksamhetens bokföring. Därför bör det när det gäller gåva till make, barn och syskon vara möjligt att tillåta att gåvotagaren får överta verksamhet inom SRM med reserveringar, även om vederlag upp till det sammanlagda beloppet av tillskjutet och enkelbeskattat kapital skulle utgå. Detsamma bör gälla vid bodelning.

Också vid gåva bör överlåtelsen medföra att givaren upprättar bokslut, så att han kan beskattas för den vinst som uppstått före gåvan. I bokslutet bokförs det eventuella vederlag, som givaren betingat sig såsom uttag och beskattas i enlighet härmed. Om givaren även önskar betinga sig visst vederlag för existerande SURV-avsättning, skall han i bokslutet låta upplösa SURV-en i motsvarande mån, varvid näringsbeskattning utlöses. Också denna del av vederlaget, som tekniskt utgör del av årets vinst, bokförs och beskattas som uttag.

Om begränsning sker till denna krets av mottagare torde de fall där ett övertagande av reserveringarna normalt kan anses fylla ett behov vara täckta. Likaså torde vederlagets storlek tekniskt få begränsas på angivet sätt.

Förslag

Vårt förslag är följande.

Vid arv och gåva får arvinge och gåvomottagare överta verksamheten inom SRM utan avskattning av reserveringar. Detsamma gäller dödsbon och vid bodelning.

Vid gåva till make, barn och syskon och vid bodelning skall samma gälla även om vederlag, utöver övertagande av verksamhetens skulder, uppgående till högst det sammanlagda beloppet av tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital utgår. Sådant vederlag skall bokföras via verksamheten vid det bokslut som upprättas i anledning av överlåtelsen och medföra inkomstbeskattning vid uttag av fonderat kapital och fastighetsvinstkapital. Av förvärvaren utgivet vederlag kommer i allmänhet att utgöra tillskjutet kapital.

4.21 Transaktioner med närstående m m

Det finns i gällande lagstiftning och i RINKs förslag flera regler om transaktioner mellan företag och företagsledare, aktieägare och närstående till dessa. Det gäller bl a uttag, nyttjande av företagsegendom, verksamhetsfrämmande egendom, icke näringsbetingade lån till närstående, utdelning till närstående enligt RINKs förslag, vinstfördelning i handelsbolag mellan närstående m m. Flera av dessa problem är relevanta också vid införandet av SRM. I tillämpliga delar bör därför samma regler gälla för SRM. Dessa regler är delvis under omstöpning i anledning av skattereformen. Vidare är det osäkert om vissa av de nyligen föreslagna reglerna kommer att få samma slutliga utformning som i förslaget.

Förslag

Av dessa skäl får vi, med hänvisning till vad ovan anförts om behovet av regler, avstå från att föreslå konkreta bestämmelser på området utom beträffande lån till närstående. Vårt förslag är att icke-näringsbetingade lån till närstående skall beskattas som uttag.

4.22 Övergångsfrågor

Införandet av SRM medför i och för sig inga andra övergångsproblem än de som ändå gäller när en egenföretagare från att ha bedrivit sin enskilda näringsverksamhet utan SRM övergår att tillämpa SRM. Dessa frågor har behandlats ovan i avsnitt 4.14.

Däremot innebär skatteomläggningen allmänna övergångsproblem som måste lösas också för SRM. I den mån dessa övergångsfrågor är generellt reglerade på ett sådant sätt att de utan problem också kan tillämpas inom SRM kommer de inte att beröras här. Dit hör exempelvis uppräkningen av anskaffningskostnaden på fastigheter vid försäljning i det nya systemet, liksom fastigheters värde vid beräkning av SURV-underlag.

En fråga som kräver särskild reglering gäller upplösningen av varulagerreserver m m i samband med övergången till det nya systemet. För egenföretagare föreslås av URF att det skall vara möjligt att avvakta ett år med reservupplösningen och att reserv kan få föras över till aktiebolag och upplösas där. Dessa regler bör kompletteras med en bestämmelse som medger egenföretagare att ta med reserverna in i SRM för att där upplösa dem. Detta bör även gälla resultatutjämningsfond m m. Den nedsättning av den därvid framtagna vinsten som föreslås, om reservupplösningen sker omedelbart, går utan problem att tillämpa inom SRM även om upplösningen på kort sikt endast föranleder näringsskatt.

En annan fråga som väckts gäller till vilket värde som fastighet skall få upptas inte bara vid beräkning av SURV-underlag utan också vid beräkning av tillskjutet kapital. Enligt de allmänna övergångsreglerna får vid framtida fastighetsförsäljningar inom det nya nominalistiska systemet som anskaffningsvärde under en övergångstid användas det fram till 1991 genom indexering uppräknade anskaffningsvärdet. Skillnaden mellan detta värde och det bokförda anskaffningsvärdet kan ofta uppgå till mycket stora belopp som vid försäljning kan uttas utan någon skatt eller tillföras det tillskjutna kapitalet och ingå i basen för beräkningen av kapitalavkastningsdelen av resultatet. Frågans behandling är betydelsefull.

Först skall konstateras att detta egentligen inte är ett övergångsproblem. Om man skulle bibehålla nuvarande indexering vid reavinstbeskattningen i det nya systemet eller skulle ha infört SRM i det nu gällande systemet skulle med samma skäl kunna hävdas att den "skattefria" skillnaden mellan bokfört och uppräknat anskaffningsvärde borde få ingå i tillskjutna kapitalet. Problemet skulle till och med ha blivit ännu större eftersom den "skattefria" skillnaden skulle ha blivit större för varje år som går. Övergången kan således i sig inte motivera en sådan uppskrivning av fastighetsvärdena.

Den fråga man bör ställa är därför om det skulle kunna anses motiverat att, om SRM infördes i nuvarande system, införa en motsvarande regel av innebörd att den "skattefria" och orealiserade värdetillväxten av fastighetsvärdet löpande skulle få läggas till tillskjutet kapital. Ekonomiskt borde argumentet vara starkare i den situationen. Risken för skattebetingade försäljningar i syfte att få upp det tillskjutna kapitalet borde nämligen annars vara ännu större här.

Mot ett sådant förfarande talar främst två faktorer. För det första skulle det utgöra ett avsteg från realisationsprincipen. Om ett avsteg skulle anses möjligt uppkommer frågan varför avsteget endast skulle gälla skattefria vinster. Vilka principiella skäl finns emot att avsteg också skulle göras för hela, även den skattepliktiga delen av värdestegringen eller för andra skattepliktiga värdestegringar?

Vidare skulle en uppskrivning med den skattefria värdestegringen inte bara innebära en ökning av det tillskjutna kapitalet och därmed en basökning för avkastningsdelen av resultatet. Det skulle också öppnas möjligheter till stora löpande skattefria uttag av "tillskjutet" kapital ur verksamheten för konsumtion, medan verksamhetens skattepliktiga resultat fonderas enkelbeskattat inom SRM. Motsvarande invändning kan inte göras mot fastighetsuppvärderingen vid SURV-beräkningen. Den uppvärderingen ger inget konsumtionsutrymme.

Ett exempel kan visa det konsumtionsutrymme som skulle skapas om uppräkning av det tillskjutna kapitalet skulle ske med skattefria delen av en tänkt reavinst. Om en jordbruksfastighet 1970 köptes för 500 000 kr varav 400 000 kr bestreds genom lån som fortfarande löper är det uppräknade anskaffningsvärdet idag 1,76 milj kr. Detta skulle då ge en höjning av det tillskjutna kapitalet med 1,26 milj kr och ge möjligheter till ett skattefritt eller lågbeskattat uttag på 126 000 kr per år trots att det ursprungligen tillskjutna kapitalet endast var 100 000 kr, vilket i dagens penningvärde motsvarar 428 000 kr.

Dessa skäl i förening med att frågan till sin natur inte är en övergångsfråga medför att en regel om uppskrivning av fastighetsvärdena inte kan rekommenderas. Normal värdering, dvs fastighetens anskaffningskostnad

minus gjorda värdeminskningsavdrag bör gälla. Någon särskild reglering för detta krävs inte.

Förslag

Vårt förslag är att övergångsreglerna för egenföretagare kompletteras med en regel som möjliggör att näringsverksamhet förs in i SRM, innan reservupplösning enligt övergångsreglerna behöver ske.

4.23 Övriga frågor

I den tekniska utformningen av SRM ingår, utöver de områden som ovan behandlats, även regler för kontroll, taxering och uppbörd, liksom utformningen av den del av förslaget som berör socialförsäkringsförhållanden. Dessa frågor behandlas i kapitel 5 - 7.

En fråga av delvis redovisningsteknisk natur som inte berörts gäller frågan om brutet räkenskapsår. Egenföretagare är för närvarande tillåtna att använda brutet räkenskapsår, liksom aktiebolag. Vid egenföretagarnas beskattning har detta ansetts skapa problem vid samordningen av beskattningen av näringsverksamheten med beskattningen av övriga förvärvskällor och med förmögenhetsbeskattningen. Mot detta står att det i många fall finns ett genuint behov att tillämpa ett annat räkenskapsår än kalenderår. Också bokslutsarbetet försvåras om alla egenföretagare måste tillämpa samma räkenskapsår.

URF har ansett att de skattemässiga problemen dock överväger och har därför föreslagit att egenföretagarna endast skall få tillämpa kalenderår som räkenskapsår. Aktiebolagen skall fortfarande få använda brutet räkenskapsår.

För egenföretagare som kommer att tillämpa SRM kommer de samordningsproblem vid taxeringen, som är skälet

till URFs ställningstagande, att minska betydligt. I och med de strikta och klara redovisningsregler som kommer att gälla för SRM borde problemen i praktiken inte bli större än vid taxeringen av fåmansbolagsdelägare. Den principiella skillnaden kvarstår dock gentemot fåmansbolagsfallet, att vid SRM inte föreligger två skilda skattesubjekt utan att det fortfarande blir fråga om ett skattesubjekt med olika beskattningsår. Detta framkommer klarast beträffande uttagen från verksamheter som beskattas som tjänst på kalenderårsbasis medan underliggande näringsinkomst har annat beskattningsår.

Då frågan har vidare konsekvenser än vad som ligger inom vårt utredningsuppdrag, har vi inte tagit ställning. Frågan bör övervägas vidare i annat sammanhang.

Arvs- och gåvobeskattningen liksom förmögenhetsbeskattningen är viktiga frågor för egenföretagarna. Hur SRM skall behandlas i dessa system bör studeras. Frågan ligger utanför direktiven för denna utredning och torde heller inte meningsfullt kunna behandlas förrän det blivit klarlagt hur dessa kapitalskatter skall avvägas med hänsyn till det nya inkomstskattesystemet.

5 SOCIALAVGIFTSSYSTEMET

5.1 Gällande rätt

5.1.1 Allmänt

För finansiering av den allmänna försäkringen och andra försäkringar i det sociala trygghetssystemet utgår socialavgifter. Avgifterna är av två slag, arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Några avgifter förs till statsbudgeten som bidrag till kostnader för olika ändamål, medan andra avgifter förs till socialförsäkringsfonder. Avgifterna betalas huvudsakligen av arbetsgivare och egenföretagare. De grundläggande bestämmelserna om socialavgifter finns i lagen (1981:691) om socialavgifter, socialavgiftslagen.

Arbetsgivaravgifter som en arbetsgivare och i vissa fall en uppdragsgivare skall betala beräknas på den lön och de skattepliktiga naturaförmåner som utges till de anställda.

Egenavgifter betalas av dem som har inkomst av rörelse och inkomst av jordbruksfastighet. Till grund för beräkning av egenavgifterna läggs taxeringen till statlig inkomstskatt.

Arbetsgivare och egenföretagare är skyldiga att betala - förutom socialavgifter enligt socialavgiftslagen - även allmän löneavgift enligt lagen (1982:423) om allmän löneavgift. Arbetsgivare betalar härutöver under perioden september 1989 - december 1990 arbetsmiljöavgift enlgt förordningen (1989:484) om arbetsmiljöavgift.

För år 1989 beräknas socialavgifterna uppgå till ca 195 miljarder kr., varav ca 188 miljarder kr. i arbetsgivar-

avgifter och ca 7,5 miljarder kr. i egenavgifter.

För närvarande utgår följande egenavgifter.

	%	
Sjukförsäkringsavgift	9,60	
Folkpensionsavgift	9,45	(1990 7,5%)
Tilläggspensionsavgift	11,00	(1990 13,00%)
Delpensionsavgift	0,50	
Barnomsorgsavgift	2,20	
Arbetsskadeavgift	0,90	
Arbetarskyddsavgift	0,20	
Allmän löneavgift	0,34	
Summa	34,19	

5.1.2 Underlag för debitering av socialavgifter

Den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, och har inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 eller 2 a §§ eller 11 kap. 3 § samma lag skall betala egenavgifter. Det är i huvudsak svenska medborgare och personer som utan att vara svenska medborgare är bosatta här som är försäkrade.

Egenavgifter skall betalas från det år den försäkrade fyller 16 år till och med det år den försäkrade fyller 65 år. Avgifter skall inte erläggas om hel ålderpension börjat utgå innan den försäkrade fyllt 65 år.

Enligt 3 kap. 4 § socialavgiftslagen används två underlag för att beräkna egenavgifter. Underlaget för debitering av folkpensionsavgift, tilläggspensionsavgift, delpensionsavgift samt den allmänna löneavgiften utgörs av inkomst av annat förvärvsarbete enligt 11 kap. 3 § AFL. Detta inkomstbegrepp omfattar sådana inkomster som grundar rätt till tilläggspension och utgör underlag för beräkning av pensionsgrundande inkomst.

Underlaget för debitering av de övriga avgifterna, dvs.

sjukförsäkringsavgift, barnomsorgsavgift, arbetsskadeavgift och arbetarskyddsavgift utgörs av inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 kap. 2 eller 2 a §§ AFL. Det är alltså inkomster som kan ligga till grund för beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Detta inkomstbegrepp bygger, till skillnad från det i 11 kap. 3 § AFL på en uppskattning av framtida inkomster av eget arbete.

Bedriven rörelse, brukad jordbruksfastighet - eget arbete

I normalfallet åligger det den försäkrade att betala fulla egenavgifter. Detta gäller den som brukar en jordbruksfastighet eller bedriver en rörelse. I fråga om passiva delägare i en jordbruksfastighet eller rörelse föreligger det emellertid en skillnad i avgiftsberäkningen mellan pensionsgrundande inkomst och sjukpenninggrundande inkomst. Om en rörelse ägs gemensamt av flera personer och endast någon eller några av dessa bedriver rörelsen för samtliga delägares räkning, läggs inkomsten till grund för beräkning av pensionsgrundande inkomst även för de delägare som inte personligen deltar i verksamheten. Detsamma gäller när någon eller några brukar en jordbruksfastighet för samtliga delägares räkning. Däremot kan en delägare som inte själv deltar i arbetet (passiv delägare) inte lägga inkomsten till grund för beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. En passiv delägare skall därför inte debiteras de avgifter som grundar sig på sådan inomst.

För försäkrad med inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet måste således först avgöras om rörelsen/jordbruksfastigheten är bedriven resp. brukad. Om så är fallet är inkomsten pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete enligt 11 kap. 3 § AFL och de avgifter (tilläggspensionsavgift, folkpensionsavgift och del-

pensionsavgift samt allmän löneavgift enligt lagen därom) som är knutna till sådant arbete skall debiteras (3 kap. 4 § andra stycket socialavgiftslagen). Därefter måste avgöras om den försäkrade själv har deltagit i arbetet och inkomsten mot den bakgrunden kan anses som inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 kap. 2 eller 2 a §§ AFL, sjukpenninggrundande inkomst. Om så är fallet skall även de avgifter (sjukförsäkringsavgift, barnomsorgsavgift, arbetsskadeavgift och arbetarskyddsavgift) som är knutna till sådant arbete debiteras (3 kap. 4 § andra stycket socialavgiftslagen).

Särskilt om jordbruksfastighet

Avgörande för hur jordbruksinkomster skall behandlas i socialförsäkrings- och socialavgiftshänseende är om jordbruksfastigheten är att anse som brukad av den försäkrade enligt 11 kap. 3 § AFL. Om fastigheten inte har brukats av den försäkrade är inkomsten därav inte förmåns- eller avgiftsgrundande. Inkomsten betraktas då inte som inkomst av förvärvsarbete. Har däremot fastigheten brukats av den försäkrade under inkomståret utgör hela den vid den statliga taxeringen bestämda nettointäkten av fastigheten underlag för beräkning av pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete än anställning och därmed också underlag för beräkning av socialavgifter i form av egenavgifter enligt socialavgiftslagen.

Begreppet brukande är inte definierat i lagtext, utan innebörden har i stället fastlagts genom praxis. Denna praxis har inneburit att också mycket begränsade intäkter som jordbruksfastighetens ägare har haft av ett arbete i egen regi regelmässigt leder till att fastigheten anses som brukad. I sådana fall kommer såväl stora som små fastighetsinkomster i form av arrenden, upplåtelse av avverkningsrätt o.d. att ingå i inkomsten

av annat förvärvsarbete och bli förmåns- och avgiftsgrundande, den s.k. smittoeffekten. För att råda bot på att en liten brukarinkomst t.ex. försäljning av röjningsvirke smittar ner icke-brukarinkomster t.ex. intäkt av rotpostförsäljning och föranleder egenavgiftsuttag på hela nettoinkomsten infördes den 1 januari 1988 en ny bestämmelse såsom ett fjärde stycke i 11 kap. 3 § AFL. Bestämmelsen innebär att inkomst av jordbruksfastighet inte skall anses brukad och därmed inte föranleda egenavgifter om intäkterna på fastigheten inte överstiger 15 000 kr.

5.1.3 Övrigt

I princip är det taxeringen till statlig inkomstskatt som ligger till grund för avgiftsberäkningen. Avgifterna beräknas i regel på den vid taxeringen fastställda nettointäkten av rörelse eller jordbruksfastighet.

5.1.4 Avvikelser från fulla egenavgifter

Karenstid

En försäkrad för vilken sjukförsäkringen gäller med karenstid skall betala sjukförsäkringsavgift efter en lägre procenstsats än övriga. Bestämmelser om detta finns i 3 kap. 2 § socialavgiftslagen.

Sjukförsäkringsavgiften uppgår för år 1989 i normalfallet till 9,60 %. För försäkrad med 3 dagars karenstid är avgiften 7,30 % och för försäkrad med 30 dagars karenstid är avgiften 5,80 %. Den lägre procentsatsen tillämpas dock bara på inkomst upp till 7,5 gånger basbeloppet. För inkomster över detta tak debiteras den normala procentsatsen - 9,60 % - fastän den försäkrade har karenstid.

Norrbottens län

Om en näringsidkare är mantalsskriven inom Norrbottens län kan den procentsats efter vilken egenavgifter utgår sättas ned med tio procentenheter. Avgifterna skall huvudsakligen vara hänförliga till arbete inom gruvverksamhet, tillverkning, produktionsvaruinriktad partihandel, uppdragsverksamhet eller hotell-, pensionats- och campingverksamhet. Etablerar näringsidkaren verksamhet i Norrbottens län har han dessutom rätt att efter ansökan få ett bidrag till kostnaderna för egenavgifterna. Bidrag lämnas med 10 000 kr. för helårsarbetare och för vart och ett av de tre första kalenderåren.

Vidare har en näringsidkare som bedriver eller etablerar sådan verksamhet, som ovan angetts, vid fast driftställe i Svappavaara samhälle, Kiruna kommun, rätt att efter särskilt tillstånd befrias från egenavgifter och allmän löneavgift för inkomster från denna verksamhet t.o.m. utgiftsåret 1993. En ytterligare förutsättning är att etableringen skall vara lämplig från samhällsekonomisk synpunkt.

5.1.5 Debitering och uppbörd

Uppbörden av socialavgifter sker i princip på tre olika sätt. Inbetalningar varje månad under uppbördsåret från privata arbetsgivare och kommuner baseras på föregående månads lönesumma och är summerad med uppbörden av preliminär A-skatt. För statliga affärsverk och statliga myndigheter, riksbanken, riksdagen m. fl. fastställer riksförsäkringsverket en preliminär årsavgift i början av året. Inbetalning sker med en tolftedel varje månad med början i februari under utgiftsåret t.o.m. januari månad efter utgiftsåret. Det tredje sättet på vilket uppbörd sker gäller egenavgifter. Dessa avgifter betalas

i samband med uppbörden av B-skatt, vilken sker varannan månad.

Egenavgifterna debiteras och uppbärs alltså som skatt enligt 1, 22, 25 och 27 §§ uppbördslagen (1953:272). Lokal skattemyndighet debiterar egenavgifterna preliminärt i samband med debiteringen av preliminär B-skatt. Lokala skattemyndigheten ombesörjer även den slutliga debiteringen. Denna sker i december månad taxeringsåret i samband med beräkning av den slutliga skatten. Det är vid denna tidpunkt som en uppdelning görs från ett totalt egenavgiftsbelopp till specificerade avgifter (sjukförsäkringsavgift, folkpensionsavgift osv.). Avgifterna uträknas samtidigt med beräkningen av pensionsgrundande inkomst för ATP och påförs debetsedel för slutlig skatt. Underlag för debitering av sjukförsäkringsavgiften erhåller lokala skattemyndigheterna från riksförsäkringsverket.

5.1.6 Fördelning av influtna avgifter

I fjärde kapitlet i socialavgiftslagen har samlats föreskrifter om fördelning av influtna avgiftsmedel. Delpensionsfonden och arbetsskadefonden förvaltas enligt grunder som anges i reglementet (1961:265) angående förvaltning av riksförsäkringsverketas fonder. Riksdagen fastställer de grunder som skall gälla för användningen av sjömanspensionsavgifter. Övriga fonder, med undantag av allmänna pensionsfonden, förvaltas enligt grunder som regeringen bestämmer. Grunder för förvaltningen av allmänna pensionsfonden finns i lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden.

Uppställningen nedan visar vart resp. avgiftsslag förs.

Avgiftsslag	Avgiften förs till	%
1. sjukförsäkringsavgift	statsbudgeten	9,60
2. folkpensionsavgift	statsbudgeten	9,45
3. tilläggspensionsavgift	AP-fonden	11,00
4. delpensionsavgift	delpensionsfonden	0,50
5. barnomsorgsavgift	statsbudgeten	2,20
6. arbetsskadeavgift	arbetsskadefonden 1/20 till staten	0,90
7. arbetarskyddsavgift	statsbudgeten riksgälds-kontoret arbetsmiljö-fonden	0,20
8. allmän löneavgift	statsbudgeten	0,34
Sammanlagd procentsats		34,19

Som ovan angivits sker uppbörden av egenavgifterna i samband med B-skatteuppbörden. Den preliminära B-skatten debiteras i en gemensam post och skall betalas med lika stora belopp senast den 18 i uppbördsmånaderna mars, maj, juli, september, november och januari under uppbördsåret.

Enligt 52 § uppbördslagen skall bl.a. preliminär B-skatt betalas genom insättning på skattepostgirokonto hos den länsskattemyndighet till vilken skatten skall betalas enligt skattsedel. Enligt 57 § samma lag skall postverket redovisa inbetald skatt till länsskattemyndigheten. Länsskattemyndigheten skall anteckna inbetald skatt för varje skattskyldig. Behållningen på länsskattemyndigheternas skattepostgirokonton överförs dagligen till statsverkets checkräkning i riksbanken. Riksskatteverket för över pengarna från checkräkningen till inkomsttitel.

När slutskatten är beräknad och slutskattsedlar har

utfärdats meddelar riksskatteverket riksförsäkringsverket hur mycket som finns tillgängligt, dvs. hur stora belopp som influtit på resp. avgiftsslag. Därefter kan riksförsäkringsverket disponera influtna avgifter.

5.1.7 Omföring av avgifter

Tilläggspensionsavgift

När det gäller arbetsgivaravgifter från privata arbetsgivare sker omföringen av avgifterna från länsskattemyndigheten till AP-fonden löpande. Egenavgifterna, däremot, omförs först sedan den slutliga avgiften har fastställts, dvs. i februari andra året efter inkomståret.

Med början den 1 januari 1989 har emellertid riksförsäkringsverket givits rätt att uppbära förskott på egenavgifter till tilläggspensioneringen. Förskottet beräknas till 11 procent av debiterad preliminär B-skatt. Förskottet överförs till AP-fonden i samband med uppbörden av B-skatt som sker sex gånger per år. Slutavräkning sker som tidigare i februari andra året efter inkomståret.

Övriga avgifter

För övriga avgifter sker inte någon omföring i förskott utan dessa omförs först sedan den slutliga skatten har debiterats och riksförsäkringsverket har fått meddelande från riksskatteverket om hur mycket som erlagts i avgifter av de försäkrade. Detta sker först i januari/februari året efter taxeringsåret.

5.1.8 Egenavgifterna vid taxering

Egenavgifter är avdragsgilla vid inkomsttaxeringen. Reglerna är desamma för rörelse och jordbruksfastig-

het.Bestämmelserna om avdrag för egenavgifter i rörelse finns i 29 § anvisningspunkt 9 a kommunalskattelagen (1928:370), KL, och för jordbruk i 22 § anvisningspunkt 2 a KL. I resp. lagrum finns även bestämmelser om avdrag för avsättning för de på beskattningsåret belöpande egenavgifterna.

Avdraget skall göras i den förvärvskälla som ger upphov till egenavgifter. Förvärvskällan skall vara att hänföra till rörelse eller jordbruksfastighet. För att avsättning för egenavgifter skall få göras krävs att den skattskyldige har haft inkomst av brukad jordbruksfastighet eller bedriven rörelse. För den som har bedrivit flera rörelser och/eller brukat flera jordbruksfastigheter beräknas avdraget för varje rörelse resp. jordbruksfastighet för sig.

Underlaget för avdraget är nettointäkten av förvärvskällan beräknad enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, före avdraget, minskad med sjukpenning eller liknande ersättnig som avses i 28 § anvisningspunkt 9 KL, intäkt som är att hänföra till inkomst av anställning enligt 11 kap. 2 § första stycket AFL samt intäkt som omfattas av överenskommelse enligt 3 kap. 2 § andra stycket samma lag, dvs. sådan inkomst som omfattas av s.k. likställighetsavtal.

Avdraget för avsättning för egenavgifter får uppgå till högst 25 procent av underlaget. En skattskyldig får således välja en procentsats som understiger denna. Den skattskyldige skall göra en avsättning som motsvarar de egenavgifter som han kan tänkas bli påförd. I normalfallet är en avsättning på 25 procent riktig. Egenavgifterna kan dock bli lägre t.ex. om den skattskyldige har karenstid inom sjukförsäkringen.

Det avsatta beloppet skall återföras till beskattning det följande beskattningsåret och avräknas mot de slutligt fastställda avgifterna.

De skattskyldiga som skall göra avsättning för egenavgifter i räkenskaperna bör också göra avstämning i räkenskaperna. Överrensstämmer den skattemässiga och den bokföringsmässiga avsättningen för egenavgifter behöver den skattskyldige inte öppet redovisa avstämningen i deklarationen. Denna blir ju riktigt redovisad i räkenskaperna.

Överensstämmer däremot inte den skattemässiga och den bokföringsmässiga avsättningen måste en avstämning göras i deklarationen. De påförda egenavgifterna tas då upp som en avdragspost. Den avsättning som svarar mot dessa egenavgifter tas upp som en tillkommande post.

5.2 RINK

5.2.1 Socialavgifter - allmänt

I detta avsnitt beskrivs RINK:s förslag vad gäller socialavgifter.

RINK konstaterar att sambandet mellan avgifter och förmåner har tunnats ut. Förmånerna är endast i begränsad omfattning beroende av avgifternas storlek och faktisk inbetalning, samtidigt som förmåner utgår inom och utanför socialförsäkringssystemet för personer med låga avgiftsgrundande inkomster. Socialavgifterna utgör därför en kombination av skatt och förmånsgrundande - försäkringspremier i ekonomisk mening.

För egenavgifterna finns det dock i två fall ett direkt samband mellan förmån och avgift. Det första fallet

avser försäkrad för vilken sjukförsäkring gäller med karenstid. Den försäkrade betalar då exempelvis sjukförsäkringsavgift efter en lägre procentsats än de som inte har karenstid. Det andra fallet avser egenföretagare som inte betalat sin tilläggspensionsavgift. Den försäkrade tillgodoräknas i sådana fall inte pensionspoäng för det året.

Vidare anförs i RINK:s betänkande att för vissa avgifter t.ex. folkpensionsavgift och allmän löneavgift finns inte något samband mellan avgift och förmån, vilket innebär att dessa avgifter helt utgör en skatt i ekonomisk mening. För andra avgifter som ATP och sjukförsäkringsavgift, finns däremot ett samband genom att en högre avgiftsgrundande inkomst ger högre förväntade förmåner. Sambandet mellan avgift och förmån begränsas dock även för dessa avgifter bl.a. för att avgifter utgår även för ej förmånsgrundande inkomster under 1 och över 7,5 basbelopp samt genom att pensionstillskott och den lägsta nivån för sjukpenning utgår även för personer som inte har någon förmånsgrundande inkomst.

Mot bakgrund av det anförda föreslår RINK att alla förvärvsinkomster dvs. alla arbetsinkomster och all inkomst av näringsverksamhet skall beläggas med någon typ av socialavgift. Fulla socialavgifter i form av arbetsgivaravgifter och egenavgifter skall i högre grad utgå då inkomsten är förmånsgrundande. I andra fall beläggs förvärvsinkomsterna med en grundavgift motsvarande skattedelen av socialavgifterna.

Såvitt avser egenföretagare medför förslaget i huvudsak att inkomst av näringsverksamhet där den skattskyldige inte själv är aktiv eller är äldre än 65 år beläggs med grundavgift.

Även de som är under 16 år berörs. För dessa föreslås avgifter utgå på samma sätt som för vuxna, vilket enligt dagens regler gäller för arbetstagare men inte för näringsidkare under 16 år.

Skattedelen av de sociala avgifterna bör enligt RINK beräknas till summan av folkpensions-, barnomsorgs- och allmän löneavgift plus hälften av övriga egenavgifter, vilket - efter den av RINK föreslagna reduceringen av folkpensionsavgiften med 0,34 % och slopandet av den allmänna löneavgiften - ger en grundavgift på 22,51 %.

5.2.2 Aktiv - passiv förvärvskälla

RINK föreslår en klassificering av förvärvskällor med utgångspunkt från den skattskyldiges arbetsinsats. Inkomst som härrör från en verksamhet där den skattskyldige har varit verksam i inte obetydlig omfattning klassificeras som aktiv. Övrig verksamhet där den egna arbetsinsatsen har varit obetydlig klassificeras som passiv. Uppdelningen mellan aktiv och passiv förvärvskälla har betydelse för bl.a. socialförsäkringsförmåner och uttag av socialavgifter. Vid taxeringen görs en uppdelning i förvärvskällor av aktiv eller passiv natur. Den bedömning som görs vid taxeringen avses bli styrande även för socialavgifterna.

Hänförs ersättningen till inkomst av aktiv näringsverksamhet utgår egenavgifter. Anses det vara fråga om inkomst av passiv näringsverksamhet skall endast grundavgift utgå.

Den s.k. 15 000 kr-regeln för jordbruksfastighet föreslås bli upphävd.

Uppdelningen mellan aktiv och passiv näringsverksamhet

bör enligt RINK göras med utgångspunkt från förädlingsvärdet. Med förädlingsvärde skall förstås det värde som alstras av produktionsfaktorerna arbete och kapital (eget och främmande). Förädlingsvärdet kan uttryckas som företagets försäljningsintäkter för varor och tjänster med avdrag för kostnader för utifrån köpta varor och tjänster. Förädlingsvärdet blir således den värdeökning eller produktionsinsats som företaget åstadkommer.

Om förädlingsvärdet i huvudsak alstras av den egna arbetsinsatsen föreligger en inkomst av aktiv natur.

Bedömningen blir den motsatta i fall där förädlingsvärdet huvudsakligen utgör kapitalavkastning. Det kan här vara fråga om att den skattskyldige uppträder som finansiär för en verksamhet utan att ta aktiv del i arbetet. Hit hör även traditionellt passiva inkomster såsom inkomster av närmast förmögenhetsförvaltande karaktär, t.ex. förvaltning av hyreshus, arrendeintäkter och intäkter från upplåtelse av avverkningsrätter.

Ofta skapas förädlingsvärdet genom en kombination av eget och anställdas arbete samt kapital. Om förädlingsvärdet huvudsakligen alstras genom kapitalinsats eller anställdas arbete, och den egna arbetsinsatsen är av måttlig omfattning, bör verksamheten normalt bedömas som passiv.

Motsvarande gäller exempelvis jordbruk. Om den skattskyldige lägger ner sin huvudsakliga arbetsinsats på jordbruket är inkomsten av aktiv natur. Detta gäller även om en jordbrukare kompletterar med en anställning.

Inkomst av utomlands bedriven rörelse bör alltid klassificeras som passiv eftersom sådana inkomster inte ger

förmåner enligt nuvarande socialförsäkringssystem.

Inkomst av aktiv näringsverksamhet bör, som tidigare nämnts, vara förmånsgrundande på i huvudsak samma sätt som vid nuvarande regler, varvid egenavgifter utgår med 33,51 %. Inkomst av näringsverksamhet för personer som är äldre än 65 år vid inkomstårets utgång liksom all inkomst av passiv näringsverksamhet bör inte vara förmånsgrundande, vilket innebär att endast grundavgift bör utgå.

5.2.3 Fördelning av avgifter

När det gäller fördelningen av influtna avgifter, 4 kap. socialavgiftslagen, föreslår RINK att grundavgiften inte skall tillföras någon särskild fond eller i övrigt reserveras för något särskilt ändamål. I en ny 13 § i 4 kap. föreslås endast att influtna grundavgifter tillfaller staten.

5.3 Särskild redovisningsmetod

5.3.1 Allmänt

I kapitel 4 har beskrivits hur näringsinkomst efter SURV-avsättning beräknas. På näringsinkomsten debiteras en näringsskatt om 30 %. Den härefter uppkommna vinsten (efter SURV-avsättning och näringsskatt) klyvs i en arbetsinkomstdel och en kapitaldel. Kapitaldelen kan uttas eller läggas till det tillskjutna kapitalet utan ytterligare beskattnining. Återstående näringsinkomst, arbetsinkomstdelen, kan uttas eller fonderas. Det är denna del av näringsinkomsten dvs. arbetsinkomstdelen som är av intresse när det gäller uttaget av egenavgifter.

5.3.2 Registrering

Den skattskyldige skall i samband med avlämnande av deklaration kunna ange att han önskar använda särskild redovisningsmetod, dvs. anmälan skall kunna göras året efter inkomståret. Detta har behandlats i kapitel 4. Det bör emellertid också finnas en möjlighet att göra anmälan vid ingången av inkomståret. Ett skäl till detta är att den preliminära B-skatt som tas ut första året som den skattskyldige tillämpar särskild redovisningsmetod annars kan bli onödigt stor i förhållande till den slutliga skatten. Detta beror på att det i den preliminära B-skatten ingår såväl inkomstskatt som egenavgifter för näringsidkare som inte tillämpar särskild redovisningsmetod medan den som tillämpar sådan metod kan välja att inte ta ut någon arbetsinkomst från verksamheten och därigenom begränsa skatteuttaget till enbart näringsskatt, 30 % på vinsten. Skulle B-skatten räknas upp automatiskt enligt 13 § 1 mom. uppbördslagen med 120 % av slutlig skatt året före inkomståret kan den preliminära B-skatten alltså bli för hög.

Förslag

I 13 § 2 mom. andra stycket uppbördslagen bör därför införas ett tillägg som gör det möjligt att få den preliminära B-skatten beräknad efter en preliminär självdeklaration om man avser att börja tillämpa den särskilda redovisningsmetoden.

5.3.3 Socialavgifter

Den särskilda redovisningsmetoden innebär att vid uttag av arbetsinkomst skall anses att näringsidkaren, genom sin betalning av näringsskatt, har erlagt egenavgifter. Han skall därför gottskrivas socialförsäkringsförmåner som om han faktiskt erlagt avgifterna vid denna tid-

punkt. Två frågor måste lösas med en sådan konstruktion. Den första frågan gäller hur staten skall få in de avgifter som skall föras till statsbudgeten resp. de olika fonderna i socialförsäkringssystemet. Den andra frågan gäller hur den försäkrade skall tillgodoräknas de socialförsäkringsförmåner han är berättigad till.

Kravet att staten skall få in socialavgifterna bör i normalfallen dvs. då näringsidkaren betalar fulla egenavgifter, inte ställa till problem. Tanken i SRM är ju att den näringsskatt som näringsidkaren har erlagt på sina inkomster, vid uttag av arbetsinkomstdelen av verksamhetens vinst, skall omvandlas till socialavgifter.

I dag går uppbörden av egenavgifter till så att avgifterna betalas i samband med uppbörden av B-skatt. Detta sker varannan månad. Redan idag debiteras och uppbärs således egenavgifterna som skatt. Lokala skattemyndigheten debiterar avgifterna preliminärt i samband med debiteringen av preliminär B-skatt. Den slutliga debiteringen sker först i december månad taxeringsåret i samband med beräkning av den slutliga skatten. Det är först vid denna tidpunkt som en uppdelning görs från ett totalt egenavgiftsbelopp till specificerade avgifter. Det uttag av arbetsinkomst som näringsidkaren har gjort skall givetvis redovisas i deklarationen. Vid tidpunkten för beräkning av den slutliga skatten och uppdelning av det totala socialavgiftsbeloppet till specificerade avgifter är det alltså lätt att avgöra hur mycket näringsidkaren skall anses ha erlagt i avgifter. Det bör således för normalfallet endast krävas små förändringar eller tillägg i de rutiner som för närvarande finns för hantering av betalningsströmmarna vid egenavgiftsuppörden för att kunna inordna de speciella förhållanden som gäller för SRM i dagens uppbörds-

system. Eftersom det inte alltid är fulla egenavgifter som skall utgå kan vissa problem kan dock uppkomma. Dessa belyses nedan i avsnitt 5.3.5.

Den andra frågan som måste lösas gäller som ovan nämnts hur den försäkrade skall tillgodoföras de socialförsäkringsförmåner som han är berättigad till. Detta bör inte utgöra några svårigheter eftersom näringsidkaren i deklarationen redovisar hur stort uttag av arbetsinkomst han har gjort. Detta belopp skall anses utgöra inkomst av annat förvärvsarbete och vara förmånsgrundande enligt AFL.

Förslag

Vi föreslår att riksförsäkringsverket, av den erlagda näringsskatten, får tillgodoföra sig ett belopp som motsvarar det som verket skulle ha fått tillgodoföra sig i form av egenavgifter om man beräknat sådana avgifter på summan av uttagen arbetsinkomst under året. Bestämmelse om detta bör införas i en ny 2 a § i 3 kap. socialavgiftslagen.

Vidare föreslår vi att den av näringsidkare, som tillämpar SRM, uttagna arbetsinkomsten skall utgöra inkomst av annat förvärvsarbete och därmed vara förmånsgrundande i socialförsäkringssystemet. Bestämmelse om detta bör införas i 11 kap. 3 § AFL.

5.3.4 Sjukpenning eller motsvarande ersättning

Sjukpenning eller motsvarande ersättning grundad på inkomst av annat förvärvsarbete än anställning är enligt 11 kap. 3 § d) AFL pensionsgrundande oavsett beloppets storlek, under förutsättning av att den sammanlagda inkomsten av förvärvsarbete överstiger ett basbelopp. Av 3 kap. 5 § socialavgifteslagen framgår att några

egenavgifter inte skall betalas för sådan ersättning.

Förslag

Vi föreslår att motsvarande bestämmelser skall gälla för näringsidkare som tillämpar särskild redovisningsmetod. För dessa behöver sjukpenning inte ens föras in i näringsverksamheten utan den kan i stället redovisas under inkomst av tjänst i deklarationen på samma sätt som uttag av arbetsinkomst från näringsverksamheten.

5.3.5 Avvikelser från fulla egenavgifter

Nedan redovisas fall då egenavgiftsuttaget kan variera på grund av att egenavgifterna i vissa fall beräknas efter en lägre procentsats.

Karenstid

Som tidigare har nämnts (avsnitt 5.1.4) nedsätts sjukförsäkringsavgiften från normala 9,60 % till 7,30 % för försäkrad med tre dagars karenstid och till 5,80 % för försäkrad med 30 dagars karenstid. Om inte någon bestämmelse införs i SRM som ger motsvarande avgiftsnedsättning för de näringsidkare som tillämpar SRM och som har karenstid uppstår en nackdel för dessa näringsidkare jämfört med de som driver verksamheten utan SRM.

Vi har övervägt att införa någon form av restitution för att SRM skall vara neutralt gentemot övrig enskild näringsverksamhet. Vi anser emellertid att de näringsidkare som har karenstid får väga nackdelen av att inte få lägre egenavgiftsuttag mot de fördelar som ges i SRM, på samma sätt som de får göra det när de i dagens system överväger att driva verksamheten i bolagsform i stället för i form av enskild rörelse. Drivs verksamheten i bolagsform ges nämligen inte heller någon möj-

lighet till karenstid och däremot svarande reducering av arbetsgivaravgifterna.

Undantagande från ATP

Det är endast försäkrade som är födda senast år 1923 som kan ha ett gällande undantagande från ATP. Eftersom dessa är över 65 år när den särskilda redovisningsmetoden kan börja tillämpas behövs ingen särskild reglering för dem. De kommer att få samma möjlighet till korrigering som andra försäkrade som fyllt 65 år, se avsnitt 5.3.6 nedan.

Åldersgräns

Enligt de i dag gällande bestämmelserna för egenavgiftsuttag skall avgifter inte utgå för år efter det då den försäkrade fyllt 65 år.

RINK har föreslagit att den som är över 65 år och har inkomst av näringsverksamhet skall erlägga grundavgift. Den som driver verksamhet i bolagsform kommer i så fall att endast erlägga grundavgift på utgivna löner, och den som driver näringsverksamhet utan SRM betalar också bara grundavgiften av de sociala avgifterna.

Oavsett om dagens regler behålls eller om RINK:s förslag genomförs behövs alltså någon form av korrigering av egenavgiftsuttaget för de näringsidkare som är äldre än 65 år och använder sig av SRM. Annars kommer dessa i ett sämre läge än de som driver näringsverksamhet i bolagsform eller utan SRM.

Aktiv - passiv verksamhet

RINK har förslagit att man vid taxeringen gör en uppdelning i förvärvskällor av aktiv eller passiv natur och att denna bedömning blir styrande även för socialavgifterna. Om förvärvskällan bedöms som passiv skall

endast grundavgift utgå, annars utgår fulla social-avgifter.

Om näringsverksamheten bedöms som aktiv korresponderar uttaget av näringsskatt mot egenavgiftsuttaget och någon korrigering behövs inte. Enligt vårt föslag utgör näringsverksamhet inom SRM aktiv näringsverksamhet. Detta är möjligt eftersom kapitalavkastningsdelen av näringsinkomsten och realisationsvinst på fastighet automatiskt undantas från sociala förmåner. För den händelse en uppdelning i aktiv och passiv näringsverksamhet inom SRM skulle införas krävs för passiv näringsverksamhet någon form av korrigering i SRM för att metoden skall kunna utnyttjas utan att medföra att näringsidkare med passiv verksamhet varpå SRM tillämpas kommer i ett sämre läge än de som har passiv förvärvskälla i bolagsform eller i näringsverksamhet utan SRM.

Norrbottens län

I avsnitt 5.3.1 har beskrivits de särskilda regler om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift som gäller i Norrbottens län. De regionalpolitiska skäl som ligger bakom dessa bestämmelser gör sig gällande även för de näringsidkare som vill tillämpa SRM. Enligt vår mening bör således motsvarande nedsättningar i egenavgifter kunna göras för näringsidkare i SRM som för andra enskilda näringsidkare och bolag i Norrbottens län.

5.3.6 Korrigeringsmetod

För att inte de näringsidkare som driver sin verksamhet med SRM skall komma i ett betydligt sämre läge än de som driver verksamhet i bolagsform eller genom enskild näringsverksamhet utan SRM i de fall endast grundavgift skall utgå eller nedsättning skall ske av regionalpoli-

tiska skäl, krävs en möjlighet till korrigering av den erlagda näringsskatten i samband med att näringsidkaren tar ut arbetsinkomst.

Förslag

Vi anser att korrigering bör göras genom att näringsidkaren i första hand ges rätt till skattereduktion på ett belopp motsvarande skillnaden mellan full egenavgift och grundavgift. Om näringsidkaren det år då reduktion skall medges inte har tillräckligt hög skatt för att täcka reduktionen bör i andra hand återbetalning (restitution) ske av det som inbetalts för mycket.

5.3.7 Egenavgifterna ändras

Om egenavgifterna skulle höjas eller sänkas medan en näringsidkare tillämpar SRM uppkommer det problemet att det i dag gällande sambandet mellan näringsskatten på 30 % och egenavgiftsuttaget på ca 26 % bryts. Eftersom det inte är lämpligt att ändra näringsskatteuttaget om inte bolagsskatten ändras i motsvarande mån synes erforderlig korrigering behöva göras när arbetsinkomsten tas ut.

Förslag

Om egenavgifterna, jämfört med dagens nivå, har höjts när näringsidkaren tar ut arbetsinkomst från verksamheten- synes det lämpligaste vara att korrigeringen görs vid taxeringen det år då arbetsinkomstuttaget sker genom uttag av en särskild tilläggsavgift. Eftersom egenavgifter behandlas som skatt i uppbördshänseende blir näringsidkaren enligt 27 § 3 mom. uppbördslagen skyldig att betala in den extra avgiften på samma sätt som i fråga om skatt. Skattemyndigheten bör vid taxeringen fatta beslut om tilläggsdebitering och redovisa detta på slutskattsedel.

Skulle egenavgifterna sänkas bör korrigeringen lämpligen göras i form av skattereduktion/restitution på sätt som beskrivits ovan i avsnitt 5.3.6.

6 BOKFÖRINGSREGLER OCH SKATTEKONTROLL

6.1 Inledning

Särskild redovisningsmetod ställer krav på en ordnad bokföring med en strikt tillämpning av Bokföringslagen (BFL) och Jordbruksbokföringslagen (JBFL) med iakttagande av god redovisningssed.

Bokföring vid inkomst av jordbruksfastighet regleras i dag av JBFL. Olikheterna mellan BFL och JBFL motiveras delvis av skatteskäl. Inom SRM behandlas all näringsverksamhet som en enda förvärvskälla. Då det synes opraktiskt att olika redovisningsregler gäller inom SRM föreligger enligt vår mening behov av översyn av regelverket i JBFL.

Bokföringsfrågorna och skattekontrollen har utförligt behandlats av 1980 års företagsskattekommitté i delbetänkandet STAKETMETODEN - En ny metod för beskattning av enskild näringsverksamhet (SOU 1984:70). Då vi i stort delar de synpunkter, som framkommer däri, hänvisar vi i första hand till kapitel 8 och bilaga 2 i nämnda betänkande.

Det finns dock anledning att i detta sammanhang närmare kommentera en del frågor rörande bokföringsregler och skattekontroll vid användande av den särskilda redovisningsmetoden för enskild näringsverksamhet.

6.2 Bokföringsregler

6.2.1 Årsbokslut

Enskild näringsidkare med en årsomsättning understigande 20 basbelopp är inte skyldig upprätta årsbokslut. Enligt

vårt förslag måste den, som önskar använda SRM följa gällande lagregler om upprättande av årsbokslut även om vederbörandes årsomsättning inte uppgår till nämnda gränsvärde.

6.2.2 Tillskott till och uttag ur verksamhet

Den bokföringsskyldiges tillskott till och uttag ur verksamheten av pengar, varor eller annat räknas som affärshändelser, som skall verifieras och redovisas i den löpande bokföringen. Eftersom tillämpning av SRM ställer krav på en strikt åtskillnad mellan näringsverksamheten och den privata ekonomin, måste frågan om tillskott till och uttag ur verksamheten belysas särskilt. Om näringsidkaren under verksamhetsåret eller i samband med bokslutet tillskjuter kapital till verksamheten, måste dessa transaktioner redovisas över särskilt konto för tillskjutet kapital. Eftersom sådant kapital kan tas ut utan beskattningseffekt, får någon kvittning inte ske mot gjorda uttag ur verksamheten. Bruttoredovisning skall således ske, varvid tillskjutet kapital krediteras särskilt konto och uttag debiteras privatkonto.

Näringsidkarens uttag ur verksamheten av pengar, varor eller annat skall bokföras över privatkonto. Stora krav måste ställas på verifieringen av dessa poster. Vi vill i detta sammanhang särskilt peka på stadgandet i punkt 19 i bokföringsnämndens rekommendation beträffande gemensam verifikation (BFN R 2). Häri sägs: "För den bokföringsskyldiges kontantinköp för eget bruk skall enskild verifikation upprättas. Sådana inköp får således inte ingå i gemensam verifikation vid kontantförsäljning."

Ett s.k. avräkningskonto mellan näringsidkaren och

verksamheten får inte förekomma. Kontanttransaktioner dem emellan skall redovisas över kassakonto i rörelsen. Saldot på kassakontot skall i varje ögonblick spegla de kontanter, som finns i verksamheten och som är avsedda för densamma.

Rörelsens likvida medel får inte redovisas på gemensamt konto. Särskilda konton måste således finnas för kassa, postgiro och bank. I de fall inbetalningar till postgiro automatiskt överföres till bankkonto kan dessa betalningar bokföras som en affärshändelse direkt mot bankkontot i enlighet med föreskrifterna i bokföringsnämndens uttalande BFN U 89:3. Det säger sig självt - men förtjänar trots det påpekas - att kassa, postgiro och bankkonton i rörelsen inte i något fall får innefatta näringsidkarens privata likvida tillgångar.

Inom SRM kan endast näringsbetingade aktier redovisas utan begränsningar. Om näringsidkaren långsiktigt placerar "överlikviditet" i aktier eller andra värdepapper, betraktas detta normalt som uttag ur näringsverksamheten. Redovisning sker över privatkontot. Först i samband med årsbokslutet behöver beslut fattas om, huruvida sådant uttag skall hanteras som arbetsinkomst eller som uttag från någotdera tillskjutet, fonderat eller fastighetsvinstkapital.

Icke kommersiella lån från näringsverksamheten till närstående är inte förenligt med SRM. Sådan långivning behandlas som uttag och bokföres därför över privatkonto. Fordringar av icke kommersiell natur på närstående personer till näringsidkaren hör alltså till privatekonomin.

Som uttag betraktas även överföring av fonderat kapital till tillskjutet kapital. Eftersom sådant uttag utlöser

beskattning, får sådan överföring endast ske i samband med årsbokslut.

6.2.3 Kontoplan

Enligt bokföringslagen skall kontoplan över bokföringens konton och deras användning finnas, om det behövs för att ge överblick över tillämpat bokföringssystem.

Inom SRM måste kontoplan finnas. Som framgått ovan måste denna innehålla kassakonto och privatkonto samt konton för tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital. Dessutom skall ett särskilt resultatfördelningskonto finnas i kontoplanen.

6.2.4 Tidpunkten för bokföring

Kontanta in- och utbetalningar skall enligt bokföringslagen bokföras senast påföljande arbetsdag. Övriga affärshändelser skall bokföras så snart det kan ske.

I bokföringsnämndens uttalande BFN U 89:5 sägs bl.a. "Med hänsyn till de förhållanden som råder inom redovisningsområdet får emellertid god redovisningssed numera anses innebära att affärshändelser som inträffat under en kalendermånad skall grundbokföras senast under den påföljande månaden." Av framställningen ovan framgår att den bokföringsskyldiges tillskott till och uttag ur verksamheten av pengar, varor eller annat räknas som affärshändelser.

Vi vill här särskilt framhålla att tillskott till och uttag ur verksamheten av pengar skall bokföras senast påföljande arbetsdag. Andra tillskott och uttag hänföres till gruppen övriga affärshändelser. Sådana som inträffat under en kalendermånad skall med iakttagande

av god redovisningssed således grundbokföras senast under den påföljande månaden.

6.2.5 Årsbokslutet

Som ett komplement till resultaträkningen och balansräkningen i årsbokslutet måste skattskyldig som tillämpar SRM visa hur privatkonto avslutats liksom vilka transaktioner, som bokförts på resultatfördelningskonto och kontona för tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital. Anledningen härtill är att det är dessa transaktioner, som styr beskattningskonsekvenserna av gjorda uttag.

Här skall också framhållas att skattskyldig vid inträde i och/eller utträde ur SRM har att upprätta bokslut på i princip samma grunder som gäller vid bokföringsskyldighetens inträde som när grunden för sådan skyldighet ändras.

6.2.6 Bokföring av näringsskatt

Vid upprättande av bokslut har den skattskyldige att beräkna den näringsskatt, som skall belasta det gångna räkenskapsåret. Detta belopp debiteras resultatfördelningskontot och krediteras ett särskilt avräkningskonto för näringsskatt. Vid betalning av näringsskatt debiteras avräkningskontot. Som underlag för betalningstransaktionen ligger uppgiften om näringsskattens storlek på preliminär B-skattsedel och slutskattsedel.

SRM kräver inte någon bokföring av näringsidkarens övriga skattedebiteringar och betalningar. Om betalning sker med privata medel, erfordras således ingen bokföring inom SRM. Sker betalning med likvida medel inom

SRM, debiteras betalningen lämpligen som ett uttag på privatkonto.

6.2.7 Erhållen sjukpenning och liknande

Ersättning som näringsidkare uppbär från socialförsäkringssystemet skall normalt inte bokföras inom SRM. Erhållet belopp tas endast upp i deklarationen som inkomst av tjänst.

Om sådan ersättning sättes in i verksamheten betraktas den som tillskjutet kapital och bokföres som sådant.

6.3 Skattekontroll

SRM ger möjlighet för näringsidkaren att spara vinstmedel i näringsverksamheten för att sedan ta ut dessa till beskattning i en takt som han själv väljer. Förutsättningen för detta uppskov med beskattningen av vinster som kvarhålls inom SRM är att en betryggande kontroll kan upprätthållas för att vinsterna stannar innanför SRM, dvs. att de inte kan tas ut för privat konsumtion utan beskattningsåtgärder, och att vinsterna beskattas vid uttag.

SRM förutsätter alltså, som tidigare framhållits, att näringsidkaren redovisar alla sina uttag som han gör från näringsverksamheten och att endast näringsbetingade tillgångar redovisas inom SRM.

Alla former av uttag från SRM skall i princip medföra beskattning frånsett särskilt angivna undantag (uttag av tillskjutet kapital). Det är från kontrollsynpunkt därför nödvändigt att den som väljer SRM också påtar sig att, förutom att följa de specificerade redovisningskraven, också påtar sig att vid deklarationen

specificera alla transaktioner mellan sin privata sfär och näringsverksamheten. I princip föreligger redan i dag för enskild näringsidkare den upplysningsskyldighet och skyldighet att bevara underlag för kontroll som krävs för SRM.

På samma sätt som korrigering kan ske i dag av förmögenhet nedlagd i rörelse kan näringsfrämmande kapital korrigeras bort från SRM och föras över till privat förmögenhet. Sådan korrigering behandlas som uttag. Det skall alltså inte vara möjligt att enbart genom en bokföringsmässig överföring till SRM av privat förmögenhet kunna vinna skattefördelar.

Om den skattskyldige vid kontroll icke kan visa att redovisade tillgångar finns i verksamheten är presumtionen att han har tagit ut dem för privat konsumtion med de skattekonsekvenser som följer härav.

Utgångspunkten vid brister i redovisningen blir att oredovisade näringsintäkter förutsätts vara uttagna från SRM. Detta innebär att de skall tas upp som intäkt inom SRM med näringsskatt och även tas upp som uttag från SRM med sedvanlig inkomstskatt. Samma blir förhållandet om privata levnadskostnader har belastat näringsverksamheten och vid underprissättning vid uttag av annat än kontanter från SRM. Överprissättning vid tillskott av annat än kontanter till SRM beskattas likaledes som uttag. Rena periodiseringsfel, t.ex. beträffande vad som bort faktureras enligt god redovisningssed justeras dock enbart genom omräkning av inkomsten inom SRM.

Skulle redovisningen vara så bristfällig att taxering sker enligt en skönsmässig uppskattning utan att rätten

till SRM förfallit skall all höjning av inkomsten inom SRM också anses ha uttagits.

Beskattning av vinstmedel vid SRM sker i princip, med undantag av kapitalavkastningsdelen, i två steg genom näringsskatt inom SRM och genom inkomstbeskattning vid uttag. Genom att undvika ett av de två stegen skulle en lindrigare beskattning kunna uppnås. Regler måste därför finnas som tvingar fram båda beskattningsstegen i de fall någon systematiskt försöker undgå ett av stegen.

Vid de höga krav på redovisningskvalitet och på särskild redovisning av uttag som föreslås torde möjligheten att undgå beskattning vid uttag vara mycket liten. Skattemyndigheterna kan utifrån redovisning och deklaration på ett enkelt sätt konstatera storleken på gjorda uttag och att dessa också upptagits till beskattning.

Däremot finns möjlighet att undgå ena ledet av beskattning genom uttag från SRM så att negativt kapital uppstår. Härigenom skulle socialförmåner kunna erhållas trots att näringsskatt, som närmast motsvarar socialavgifterna, inte erlagts. Ett systematiskt missbruk av SRM på detta sätt kan förhindras genom en regel om att SRM som otillbörligt nyttjas så att negativt kapital på grund av uttag uppstår obligatoriskt skall avvecklas med de skattekonsekvenser detta föranleder (jfr 4.14). Om skattemyndigheterna konstaterar negativt kapital som inte motsvaras av ackumulerat underskott skall därför SRM anses ha avvecklats om den del av det negativa kapitalet som beror på överuttag utan särskilda skäl kvarstår under flera taxeringar. Som särskilda skäl skall i detta avseende anses händelser som den skattskyldige inte kunnat råda över, t.ex. olyckshändelse, sjukdom, oförutsedda marknadshändelser och i övrigt vad som vanligen anses som force majeure.

Ett annat sätt på vilket andra beskattningsledet kan uppskjutas är att kvarhålla vinstmedel inom SRM efter näringsskatt utan att någon näringsverksamhet längre bedrivs. I detta fall har företagaren emellertid möjlighet att ombilda till aktiebolag. Någon skattelättnad jämfört härmed uppstår inte. Likväl synes det lämpligt att SRM som kvarstår utan verksamhet avförs. Innan detta sker bör företagaren ges möjlighet att själv avveckla sin rörelse.

7 EKONOMISKA FRÅGOR

7.1 Inledning

I detta kapitel behandlas vissa ekonomiska frågor rörande den särskilda redovisningsmetoden, i första hand vilket expansionsutrymme metoden medger i förhållande till de skatteregler som föreslagits av RINK och URF för aktiebolag. Dessa frågor har tidigare behandlats i kapitel 4, där också den mer precisa utformningen av metoden har motiverats. Framställningen i detta kapitel begränsas till korta kommentarer kring de mekanismer som bestämmer expansionsutrymmet och vilken betydelse valet av klyvningsränta och SURV-underlag har för metodens "konkurrenskraft" i förhållande till de skatteregler som gäller för fåmansaktiebolaget. För en teknisk beskrivning av tillvägagångssättet och av de skatteregler som gäller för de olika företagsformerna hänvisas till särskild bilaga, där också en detaljerad siffermässig redovisning ges.

7.2 Några principfrågor

Vid utformningen av den särskilda redovisningsmetoden har en av utgångspunkterna varit de uttalanden som gjorts av URF. Dessa uttalanden gäller bl.a. utrymmet för klyvning. Enligt direktiven åligger det utredningen att beakta olika ekonomiska principfrågor bl.a. vad gäller just utrymmet för det slag av klyvning som föreslås av oss.

Den föreslagna klyvningen innebär att en viss del av näringsinkomsten enbart blir föremål för beskattning i ett led. En sådan enkelbeskattning avviker från de regler som gäller för aktiebolag, där - för fåmansaktiebolaget - visserligen en viss form av klyvning

också medges. Den senare formen av klyvning sker dock inom ramen för bibehållen dubbelbeskattning och innebär en begränsad lättnad: Efter beskattning i bolaget med 30 % beskattas normalutdelning som inkomst av kapital medan överskjutande utdelning beskattas som inkomst av tjänst.

Frågan uppkommer - och har redan besvarats i kapitel 4 - om en klyvning i form av enkelbeskattning kan anses acceptabel och förenlig med de krav på neutralitet mellan olika företagsformer som kan ställas. I URF:s betänkande har denna fråga relaterats till omfattningen av SURV-underlaget.

Enligt vad vi tidigare anfört bör frågan om klyvningens berättigande, förutom till SURV-underlagets omfattning, också relateras till de övriga regler som gäller för särskild redovisningsmetod. Sålunda ersätts i metoden uttaget av egenavgift med uttag av näringsskatt samtidigt som de socialförsäkringsförmåner som tillgodoräknas näringsidkaren vid uttag som tjänsteinkomst belopps-mässigt understiger uttaget av näringsskatt.

En annan betydelsefull faktor är klyvningsräntans höjd. Till skillnad vad som gäller för "klyvningen" av uttaget som utdelning från fåmansaktiebolag, där klyvningsräntan utgörs av statslåneräntan + 5 procentenheter, sker för den särskilda redovisningsmetoden klyvning med enbart statslåneräntan.

Klyvningen är också något annorlunda konstruerad. För <u>fåmansaktiebolaget</u> beskattas som utdelning ett belopp motsvarande 15 % av tillskjutet kapital. Vid ett tillskjutet kapital om 100 000 kr. beskattas alltså utdelning på 15 000 kr. med 30 %. Vinsten före bolagsskatt på denna utdelning är 21 429 kr. (15 000/0,7). För

särskild redovisningsmetod medges enkelbeskattning för 10 000. För resterande inkomst upp till 21 429 sker dubbelbeskattning, dels näringsskatt om 30 %, dels inkomstskatt. Vid en inkomstskattesats på 30 % blir den totala skattebelastningen på de 21 429 inkomstkronorna 41 %. För jämförbar inkomst i särskild redovisningsmetod blir följaktligen skattelättnaden 10 procentenheter, inte 21 procentenheter (51-30). Skillnaden mellan de båda metoderna reduceras ytterligare av det faktum att inkomsterna i fåmansaktiebolaget också kan tas ut som lön, vilket innebär att förstaledsbeskattningen blir 27, ej 30 %.

7.3 Expansionsutrymme vid särskild redovisningsmetod - - en jämförelse med andra företagsformer

I särskild bilaga redovisas resultatet av räkneexempel, där expansionsmöjligheterna för alternativa konstruktioner av särskild redovisningsmetod jämförs med vad som gäller för övriga företagsformer, särskilt fåmansaktiebolaget. En sådan jämförelse blir beroende av vilka antaganden som görs om företagarens beteende och om olika yttre betingelser.

För att uppnå jämförbarhet har företagaren - oberoende av valet av företagsform - antagits göra ett och samma uttag för privat konsumtion, där tre alternativa nivåer valts, 7 000, 10 000 resp. 13 000 kr. per månad (startåret). Dessa uttag för konsumtion bestämmer tillsammans med resultatet före SURV-avsättning, skatt och uttag utrymmet för expansion av obeskattat kapital (SURV) och fonderat, enkelbeskattat kapital. Resultat redovisas för två olika resultatnivåer, 250 000 resp. 400 000 kr.[1]

---

[1] Uppgifterna avser startåret; resultatet - liksom de privata konsumtionsnivåerna - antas därefter öka med 10 % om året.

För expansionen är vidare storleken på det tillskjutna kapitalet - klyvningsunderlaget - av betydelse. Resultat för tre olika nivåer, 25 000, 200 000 och 400 000 kr. redovisas.

Expansionsutrymmet för de olika företagsformerna vid givna yttre betingelser i form av krav på privat konsumtion, resultat och storleken på tillskjutet kapital bestäms av skattereglerna. Sålunda skapar en lättnad i uttagsbeskattningen i form av klyvning ett större expansionsutrymme, då den tröskelvinst (eller tröskelinkomst) som måste tas fram för beskattning för att finansiera uttaget blir mindre än vid en hårdare uttagsbeskattning.

Vad gäller beteendet vid de olika företagsformerna har följande antaganden gjorts. Fåmansaktiebolagsägaren kan i princip göra uttag antingen i form av utdelning, varvid beskattning sker dels som kapitalinkomst, dels som inkomst av tjänst, eller som lön, varvid arbetsgivaravgift och inkomstskatt tas ut. I bilagan redovisas båda dessa fall. Det förmånligaste alternativet är dock uttag som lön genom att arbetsgivaravgiftsuttaget (27 %) är lägre än bolagsskatten (30 %), dock att uttag som - normalbeskattad - utdelning görs för inkomster överstigande 200 000.

Vid särskild redovisningsmetod kan företagaren välja mellan att omedelbart ta ut den enkelbeskattade inkomsten och att spara denna. Alternativet med sparande är dock oförmånligare, vilket förklaras av att hela uttaget för privat konsumtion då blir föremål för dubbelbeskattning, vilket reducerar utrymmet för expansion.

Mot ovanstående bakgrund är den relevanta jämförelsen fallet med uttag som lön i fåmansaktiebolagsfallet -

med ovan nämnd modifiering - och fallet med omedelbart uttag av klyvd kapitalinkomst.

En jämförelse av expansionsmöjligheterna kan göras genom att storleken på det totala egna kapitalet, dvs. summan av obeskattat kapital (SURV), fonderat (enkelbeskattat) kapital och tillskjutet (fullbeskattat) kapital, läses av efter ett antal år. I de olika kalkylexemplen har denna avläsning gjorts 5 år efter det att näringsverksamheten påbörjats. En resultatredovisning har tidigare lämnats i kapitel 4 och en mer fullständig ges i bilagan.

För att ge en ytterligare belysning av vad valet av klyvningsränta och omfattningen av SURV-underlaget betyder sammanfattas i tabell 7.1 storleken på det totala kapitalet efter 5 år för fåmansaktiebolaget (modifierat löneuttag) och olika alternativ för särskild redovisningsmetod för några olika kombinationer av privat konsumtion, resultat och tillskjutet kapital. För fåmansaktiebolaget och den av oss föreslagna konstruktionen av särskild redovisningsmetod - med statslåneräntan (10 %) som klyvningsränta och med oreducerat SURV-underlag - anges absoluta nivåer på kapitalet. För fallen med alternativ klyvningsränta (statslåneräntan + 5 %) och med reducerat SURV-underlag redovisas avvikelser från det föreslagna alternativet.

Tabell 7.1 Storleken på totalt eget kapital vid fåmansaktiebolag (FB) och föreslagen utformning av särskild redovisningsmetod (SRM) samt avvikelser från den senare för alternativa utformningar av särskild redovisningsmetod. Klyvning med statslåneräntan (SLR) och statslåneräntan + 5 % (SLR+5). Olika kombinationer av uttag för privat konsumtion (per månad), resultat och tillskjutet kapital. 1000-tal kr.

Kombination	FB	SRM			
		Oreducerat SURV-underlag		Reducerat SURV-underlag	
		SLR	SLR+5	SLR	SLR+5
7/250/25	459	431	+ 2	-3	- 1
10/250/25	99	57	+ 3	-3	+ 1
7/250/200	651	652	+17	-19	- 3
10/250/200	308	295	+22	-20	+ 2
10/400/200	1013	999	+22	-20	+ 2
13/400/200	581	563	+24	-20	+15
13/400/400	825	851	+59	-40	+19

Av tabellen framgår att vid ett litet tillskjutet kapital är skillnaderna i utfall vid olika konstruktioner av särskild redovisningsmetod av naturliga skäl små. Vid ett större tillskjutet kapital ökar skillnaderna men är ändå förhållandevis små. Vid ett tillskjutet kapital på 200 000 kr. förklaras det lägre kapitalet vid reduktion av SURV-underlaget av den engångsökning av näringsskatt som inträder (0,3*0,3*200 000).

Större skillnader mellan de olika konstruktionerna uppkommer vid ett stort tillskjutet kapital, där såväl skillnader i klyvningsräntan som reduktion av SURV-underlaget med klyvningsunderlaget får ett betydande genomslag (se fallet med 400 000 i tillskjutet kapital).

7.4 Övriga frågor

Särskild redovisningsmetod möjliggör för en egenföretagare - liksom för aktiebolagsägaren - att expandera verksamheten med lågt enkelbeskattat kapital. För egenföretagare med stor variation i inkomsterna mellan

olika år innebär den temporära separationen av de olika leden i dubbelbeskattningen en fördel. Denna består i att man undgår den extra avskattning av tillfälligt höga inkomster som sker om verksamheten bedrivs som enskild firma och som består i att överskottet - efter SURV-avsättning - träffas av såväl sociala avgifter som i förekommande fall progressiv inkomstskatt.

För den egenföretagare som bedriver näringsverksamheten som enskild firma gäller att tillfälliga toppinkomster träffas av socialavgifter som - för det fall inkomsterna överstiger 7,5 basbelopp - i sin helhet utgör skatt. Den av oss föreslagna konstruktionen för uttag av fonderat kapital, då uttaget och därmed registreringen av sociala förmåner kan periodiseras, innebär en fördel i relation till vad som gäller för enskild firma. Flexibiliteten i uttaget medför att en given inkomst kan komma att grunda större sociala förmåner.

För de kalkylexempel som presenterats i detta kapitel och i bilagan - där storleken på det egna kapitalet i flertalet fall är relativt begränsat - bör noteras att den särskilda redovisningsmetodens försteg framför enskild firma är en följd av klyvningen men framför allt av att medel som sparas i näringsverksamheten enbart träffas av näringsskatt. Däremot saknar den i princip obegränsade reseveringsmöjligheten i form av SURV betydelse i de presenterade kalkylexemplen.

Det förhållandet av avsättningar till en kapitalbaserad SURV medges innebär en lättnad för eget kapital i näringsverksamhet. Den av oss föreslagna klyvningen utgör en annan form av lättnad för eget kapital. Frågan gäller då om denna dubbla form av lättnad skall anses vara acceptabel. Enligt URF är detta tveksamt, då klyvning kan tolkas som en avdragsrätt för ersättningen

till en viss del av kapitalet av näringsverksamheten. Detta kapital får då karaktären av främmande kapital - jfr avdragsrätten för låneräntor i näringsverksamhet - och därmed kan det ifrågasättas om underlaget för klyvning skall få medräknas i SURV-underlaget. Som framgått tidigare är valet av klyvningsränta och övriga villkor som föreslås gälla för SRM betydelsefulla i sammanhanget.

FÖRFATTNINGSFÖRSLAG

1 Förslag till
Lag om särskild redovisningsmetod

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Fysisk person som driver näringsverksamhet och som avslutar sina räkenskaper med årsbokslut beskattas för näringsverksamhet enligt särskild redovisningsmetod efter anmälan i deklarationen. Övergång till beskattning enligt särskild redovisningsmetod förutsätter att tillgångarnas skattemässiga restvärden inte understiger skulderna.

2 § I fråga om skattskyldig som beskattas enligt särskild redovisningsmetod utgör all näringsverksamhet en förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet.

3 § Vid tillämpning av särskild redovisningsmetod skall näringsidkaren ta upp inkomst av näringsverksamhet till beskattning enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Uttag från näringsverksamhet beskattas inom inkomstslagen tjänst och kapital enligt vad som följer av 6 och 7 §§.

Inkomst av näringsverksamhet

4 § Inkomst av näringsverksamhet beräknas med tillämpning av bestämmelserna i 21 - 27 §§ kommunalskattelagen (1928:370) jämte anvisningar till nämnda paragrafer.

Beträffande fastighet i näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod tillämpas gäller att värdeminskningsavdrag för byggnad medges i den omfattning sådant avdrag gjorts i räkenskaperna. Omkostnadsbeloppet vid försäljning av fastighet får om särskild redovis-

ningsmetod tillämpas inte beräknas med tillämpning av schablonmetod enligt 25 § 9 mom. lagen om statlig inkomstskatt.

5 § Av inkomst av näringsverksamhet hänförs så långt denna förslår så mycket till tillskjutet kapital i näringsverksamheten som motsvarar en till normalränta beräknad avkastning på det tillskjutna kapitalet vid beskattningsårets ingång efter avdrag för den skatt (näringsskatt) enligt lagen om statlig inkomstskatt som kan anses falla på den på detta sätt beräknade andelen av inkomsten av näringsverksamhet (kapitalavkastning). Har näringsidkaren under beskattningsåret avyttrat en näringsfastighet förs av försäljningsvinsten, sedan denna minskats med summan av reparationsavdragen för de senaste fem åren och återvunna värdeminskningsavdrag, 70 procent till ett konto för fastighetsvinstkapital.

Vad som återstår av inkomsten av näringsverksamhet efter uttag och efter nu angivna avdrag och efter avdrag för näringsskatt får föras till ett konto för fonderat kapital för uttag ett senare år.

Uttag från näringsverksamheten

6 § Uttag från näringsverksamheten av kontanter, varor och tjänster beskattas som inkomst av tjänst enligt kommunalskattelagen om inte annat följer av 7 och 8 §§. Som uttag från näringsverksamhet anses också lån till näringsidkaren närstående person. Med närstående avses sådan närstående som anges i 35 § 1 a mom. kommunalskattelagen. Vad nu sagts gäller inte om låntagaren driver näringsverksamhet och lånet betingas av affärsmässiga skäl samt är avsett uteslutande för gäldenärens näringsverksamhet.

7 § Uttag från fastighetsvinstkapitalkonto beskattas som inkomst av kapital enligt lagen om statlig inkomstskatt.

8 § Uttag av tillskjutet kapital föranleder inte någon beskattning.

Avveckling och överlåtelse av näringsverksamhet

9 § Avvecklas näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod har tillämpats skall årets vinst efter avdrag för näringsskatt och kapitalavkastning beskattas som om uttag har skett. Detsamma gäller fonderat kapital och fastighetvinstkapital. Kvarstående underskott efter avveckling får dras av inom inkomstslaget kapital enligt vad som följer av 3 § 13 mom. lagen om statlig inkomstskatt.

10 § Skall särskild redovisningsmetod inte längre tillämpas för verksamheten beskattas fonderat kapital och fastighetsvinstkapital som om uttag har skett.

Näringsidkare som inte uppfyller uppställda redovisningskrav eller som genom uttag otillbörligt skapar eller bibehåller ett negativt kapital i verksamheten skall inte längre anses tillämpa särskild redovisningsmetod.

Om vid avveckling eller vid utträde föreligger negativt kapital som överstiger i verksamheten ackumulerade underskottsavdrag skall skillnaden, om annat inte visas, anses föranledd av uttag och tas upp som inkomst av näringsverksamhet för vilken näringsskatt skall utgå.

11 § Överlåtes näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod tillämpas till make, barn eller syskon och överstiger vederlaget inte summan av tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital i

bokslut som upprättats i samband med överlåtelsen beskattas överlåtaren för vederlaget endast till den del detta överstiger det tillskjutna kapitalet. Tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital som överstiger vederlaget får övertas av förvärvaren.

12 § Övergår näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod tillämpas till ett bolag vari näringsidkaren äger eller genom överföringen kommer att äga aktier eller andelar och sker överföringen till skattemässiga restvärden beskattas överlåtaren till följd av överföringen för uttag endast i den mån som vederlag utgår i annan form än aktier eller andelar i bolaget och vederlaget överstiger det tillskjutna kapitalet.

Denna lag träder i kraft

2 Förslag till
Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 20 §, 32 § 1 mom., punkt 13 av anvisningarna till 32 § och anvisningarna till 52 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt RINK	Föreslagen lydelse
20 §	
Vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla skall alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande avräknas från samtliga intäkter i pengar eller pengars värde (bruttointäkt) som har influtit i förvärvskällan under beskattningsåret. Avdrag får inte göras för: den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter, såsom vad skattskyldig utgett som gåva eller som periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning till person i sitt hushåll; sådana kostnader för hälsovård, sjukvård samt företagshälsovård som anges i anvisningarna; värdet av arbete, som i den skattskyldiges förvärvsverksamhet utförts av den skattskyldige själv eller andre maken eller av den skattskyldiges barn som ej fyllt 16 år;	Tillämpas särskild redovisningsmetod enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod gäller vad som i punkt 13 av anvisningarna till 32 § sägs om lön till företagsledares make också lön till näringsidkares make.

Lydelse enligt RINK | Föreslagen lydelse

ränta på den skattskyldiges eget kapital som har nedlagts i hans förvärvsverksamhet;

svenska allmänna skatter;

kapitalavbetalning på skuld;

ränta enligt 8 kap. 1 § studiestödslagen (1973:349);

avgift enligt lagen (1972:435) om överlastavgift;

avgift enligt 10 kap. plan- och bygglagen (1987:10);

avgift enligt 99 a § utlänningslagen (1980:376);

avgift enligt 26 § arbetstidslagen (1982:673);

skadestånd, som grundas på lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller annan lag som gäller förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, när skadeståndet avser annat än ekonomisk skada;

företagsbot enligt 36 kap. brottsbalken;

straffavgift enligt 8 kap. 7 § tredje stycket rättegångsbalken;

belopp för vilket arbetsgivare är betalningsskyldig enligt 75 § uppbördslagen (1953:272) eller för vilket betalningsskyldighet föreligger på grund av underlåtenhet att göra avdrag enligt lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar;

avgift enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift;

kontrollavgift enligt lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering;

överförbrukningsavgift enligt ransoneringslagen (1978:268);

vattenföroreningsavgift enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg;

avgift enligt 3 § lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor;

lagringsavgift enligt lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol eller lagen (1985:635) om försörjningsberedskap på naturgasområdet;

avgift enligt 18 § lagen (1902:71 s. 1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar;

Lydelse enligt RINK | Föreslagen lydelse

ränta på lånat kapital till den del räntan motsvaras av sådan eftergift av ränta eller amortering eller täcks av sådant statligt bidrag som avses i punkt 3 av anvisningarna till 19 §;

kapitalförlust m.m. i vidare mån än som särskilt föreskrivs.

(Se vidare anvisningarna.)

32 §

1 mom. Till intäkt av tjänst hänförs

a) avlöning, arvode, traktaments- och resekostnadsersättning, sportler och annan förmån i pengar, bostad eller annat som utgått för tjänsten,

b) pension,

c) sådan livränta som utgått på grund av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkring eller annorledes än på grund av försäkring med undantag av livränta som utgör vederlag vid avyttring av egendom, i den mån det inte är fråga om livränta som avses i d) och inte heller annat följer av 2 mom.,

d) i fråga om sådan i c) angiven livränta, som utgår till följd av personskada och på vilken 2 mom. inte är tillämpligt, den del av livräntan som avser ersättning för förlorad inkomst av skattepliktig natur eller för förlorat underhåll,

e) ersättning som utgått i annan form än livränta på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring, tagen i samband med tjänst, dock inte ersättning, som avser sjukvårds- eller läkarkostnader,

f) undantagsförmåner, periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt som avses i 31 §, samt

g) engångbelopp som utgår till följd av personskada och utgör skattepliktig intäkt enligt punkt 1 av anvisningarna till 19 §.

h) sådan utdelning på och vinst vid avyttring av aktier i fåmansföretag som enligt 3 § 12 mom. lagen (1947:576)

Lydelse enligt RINK	Föreslagen lydelse
om statlig inkomstskatt skall tas upp som intäkt av tjänst.	
	i) uttag från näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod tillämpas såvida uttaget belopp inte utgör tillskjutet kapital eller skall tas upp som intäkt av kapital.

Som intäkt av tjänst räknas jämväl annat belopp än ovan sagts - såsom vinstandel, återbäring eller vid återköp av försäkring uppburet belopp - vilket utgått på grund av pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring, som tagits i samband med tjänst.

Har tjänsteinnehavare som löneförmån innehaft fastighet på sådant sätt, att han enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som ägare, skall dock intäkt, vilken tjänsteinnehavaren åtnjutit från fastigheten, räknas som intäkt av näringsfastighet eller - i förekommande fall - behandlas enligt reglerna för privatbostad.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse

Anvisningar

till 32 §

13. Är skattskyldig företagsledare i fåmansföretag och har hans make icke sådan ledande ställning i företaget gäller, i fråga om lön eller annan ersättning från företaget till maken för utfört arbete, bestämmelserna i andra stycket.

Nuvarande lydelse Föreslagen lydelse

Uppgår makens arbetsinsats i företaget till minst 400 timmar under beskattningsåret, beskattas maken själv för det vederlag som han uppburit från företaget under förutsättning att ersättningen är att anse som marknadsmässig. Om maken till följd av att företaget påbörjat eller nedlagt sin verksamhet icke kunnat arbeta i företaget under hela beskattningsåret, gäller vad nyss sagts under förutsättning att arbetsinsatsen uppgår till minst 200 timmar. Understiger makens arbetsinsats vad sålunda föreskrivits eller överstiger ersättningen vad som kan anses marknadsmässigt, skall företagsledaren beskattas för makens ersättning eller den del av ersättningen som överstiger den marknadsmässiga. Arbetsinsats i makarnas gemensamma bostadsutrymme får medräknas om med hänsyn till rörelsens art och andra sådana omständigheter skäl därtill föreligger. Vid bedömande av om make under beskattningsåret arbetat föreskrivet antal arbetstimmar skall anses att han under tid, då han uppburit sjukpenning eller föräldrapenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller därmed jämförlig ersättning enligt annan författning, arbetat i samma omfattning som närmast före den tid, då sådan ersättning uppburits.

Ersättning för utfört arbete från fåmansföretag till företagsledares eller dennes makes barn, som ej uppnått 16 års ålder, beskattas hos den av makarna som har den högsta inkomsten från företaget, eller, om makarna har lika stor inkomst från företaget, hos den äldste maken. Detta gäller också ersättning till barn, som har fyllt 16 år, till den del ersättningen överstiger marknadsmässigt vederlag för barnets arbetsinsats.

Vad i andra och tredje styckena föreskrivits äger motsvarande tillämpning i fråga om inkomst som make och barn åtnjuter i egenskap av delägare i handelsbolag, varvid dock bestämmelserna i punkt 9 av anvisningarna skall iakttagas. Hinder möter emellertid ej att, innan

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
inkomsten från handelsbolaget uppdelas mellan makar och barn, tillgodoräkna make och barn skälig ränta på det i handelsbolaget insatta kapitalet. Omfattar beskattningsåret för handelsbolaget kortare eller längre tid än 12 månader, skall antalet erforderliga arbetstimmar jämkas med hänsyn härtill.	
	Vad som sägs om lön till företagsledares make gäller också lön till näringsidkares make om särskild redovisningsmetod enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod tillämpas.
till 52 §	
Har makar tillsammans deltagit i förvärvsverksamhet avseende inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse gäller bestämmelserna i andra-sjätte styckena.	Har makar tillsammans deltagit i näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod inte tillämpas gäller bestämmelserna i andra-sjätte styckena. Tillämpas särskild redovisningsmetod skall vad i andra stycket sägs om vem som skall anses bedriva verksamhet äga tillämpning.

Verksamheten anses bedriven av den ena av makarna om han med hänsyn till utbildning, arbetsuppgifter och övriga

Nuvarande lydelse Föreslagen lydelse

omständigheter kan anses ha en ledande ställning i verksamheten och den andra maken inte har en sådan ledande ställning. Den make som sålunda driver verksamheten beskattas för hela inkomsten av verksamheten om annat inte följer av tredje och fjärde styckena. Har ingen av makarna en sådan ledande ställning som nu har sagts anses verksamheten bedriven av makarna gemensamt. I sådana fall sker beskattning enligt femte stycket.

När verksamheten bedrivits av den ena av makarna men den andra maken (medhjälpande make) arbetat i verksamheten minst 400 timmar under beskattningsåret, får makarna fördela inkomsten sig emellan så att en del av hela inkomsten av förvärvskällan, beräknad enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, före avdrag för avsättning för egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, hänförs till medhjälpande make. Denna del får inte tas upp till högre belopp än som kan anses motsvara marknadsmässigt vederlag för medhjälpande makens arbete jämte egen sjukpenning eller annan ersättning som avses i punkt 14 av anvisningarna till 21 § eller punkt 9 av anvisningarna till 28 §. Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än 12 månader, jämkas antalet arbetstimmar med hänsyn härtill. Arbetsinsats i makarnas gemensamma bostadsutrymme får medräknas om med hänsyn till rörelsens art och andra omständigheter skäl därtill föreligger. Vid bedömande av om medhjälpande make under beskattningsåret arbetat föreskrivet antal arbetstimmar skall anses att han under tid, då han uppburit sjukpenning eller föräldrapenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller därmed jämförlig ersättning enligt annan författning, arbetat i samma omfattning som närmast före den tid, då sådan ersättning uppburits.

I de fall då verksamhet bedrivits av den ena av makarna och den andra maken ägt del i förvärvskällan eller det i denna nedlagda kapitalet, möter inte hinder att - utöver

Nuvarande lydelse | Föreslagen lydelse

vad som anges i tredje stycket - hänföra ytterligare en del av inkomsten till sistnämnda make, motsvarande skälig ränta som han kan ha uppburit på grund av sin äganderätt eller kapitalinsats.

Har makarna gemensamt bedrivit verksamheten, skall vardera maken taxeras för den inkomst därav som med hänsyn till hans arbete och övriga insatser i verksamheten skäligen tillkommer honom.

Vad som på vardera maken belöper enligt bestämmelserna i första-femte styckena, sedan därifrån avräknats på maken belöpande del av avsättning för egenavgifter, utgör den skattskyldiges nettointäkt av förvärvskällan.

Av 65 § framgår, att bestämmelser som avser gift skattskyldig i vissa fall skall tillämpas i fråga om dem som, utan att vara gifta, lever tillsammans.

Denna lag träder i kraft

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 3 § 1 mom. och 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt RINK	Föreslagen lydelse
3 §	
1 m o m. Till intäkt av kapital räknas löpande avkastning, vinster och annan intäkt som härrör från annan egendom än sådan som är att hänföra till näringsverksamhet. Hit bör bland annat	1 m o m. Till intäkt av kapital räknas löpande avkastning, vinster och annan intäkt som härrör från annan egendom än sådan som är att hänföra till näringsverksamhet. Hit bör bland annat
ränta på banktillgodohavanden, obligationer och andra fordringar,	ränta på banktillgodohavanden, obligationer och andra fordringar,
utdelning på aktier och andelar,	utdelning på aktier och andelar,
vinst (realisationsvinst) vid icke yrkesmässig avyttring av tillgångar och förpliktelser i den mån inte annat anges i 32 §,	vinst (realisationsvinst) vid icke yrkesmässig avyttring av tillgångar och förpliktelser i den mån inte annat anges i 32 §,
ersättning vid upplåtelse av privatbostad,	ersättning vid upplåtelse av privatbostad,
vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer, vinst vid vinstdragning i vinstsparande anordnat av bank	vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer, vinst vid vinstdragning i vinstsparande anordnat av bank

Lydelse enligt RINK	Föreslagen lydelse
eller sparkassa samt annan lotterivinst som inte är frikallad från beskattning enligt 19 § kommunalskattelagen (1928:370).	eller sparkassa samt annan lotterivinst som inte är frikallad från beskattning enligt 19 § kommunalskattelagen (1928:370), uttag från fastighetsvinstkapitalkonto i enskild näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod tillämpas.

Att utdelning och vinst vid försäljning av aktier i vissa fall skall hänföras till inkomst av tjänst framgår av 12 mom.

10 §

1 mom. För fysiska personer och dödsbon beräknas statlig inkomstskatt enligt följande.

Skatt på förvärvsinkomst utgör 20 procent av den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger 187 000 kronor.

För skattskyldig, som under beskattningsåret har uppburit folkpension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring i form av ålderspension, förtidspension, änkepension, omställningspension eller särskild efterlevandepension med belopp motsvarande minst 50 procent av det för beskattningsåret gällande basbeloppet enligt 1 kap. 6 § nyssnämnda lag eller hustrutillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension med sådant belopp utgör dock skatten på förvärvsinkomst 20 procent av den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger 170 600 kronor.

Lydelse enligt RINK	Föreslagen lydelse
Skatt på kapitalinkomst utgör 30 procent av inkomsten av kapital enligt 3 § 14 mom.	
	Skatt på inkomst av näringsverksamhet (näringsskatt) utgör då särskild redovisningsmetod enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod tillämpas 30 procent av inkomsten.

Denna lag träder i kraft

4 Förslag till
Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Härigenom föreskrivs att 20 § taxeringslagen (1956:623) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
20 §[1]	
Den som enligt denna lag är skyldig att avgiva deklaration eller annan uppgift till ledning för egen taxering eller ock uppgift till ledning för annans taxering är jämväl skyldig att i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finnes för deklarations- eller uppgiftsskyldighetens fullgörande och för kontroll därav. Fåmansföretag är skyldigt att sörja för att underlag finnes för kontroll av vad företagsledaren eller honom närstående person eller delägare tillskjutit till och uttagit ur företaget av pengar, varor eller annat. Företaget skall vidare som underlag för kontroll av traktamentsersättning, som utbetalats till företagsledaren eller honom närstående person eller delägare, bevara verifikation av övernattningskostnader, om ersättningen varit avsedd att täcka sådan kostnad.	Näringsidkare för vars näringsverksamhet särskild redovisningsmetod enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod skall tillämpas skall ha en kontoplan med konton för resultatfördelning, tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital.

[1]Senaste lydelse 1976:86.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	Skyldighet att sörja för att underlag finnes och att bevara detta kvarstår under sex år efter utgången av det kalenderår underlaget avser. Om skyldighet i vissa fall att föra räkenskaper är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft

5 Förslag till
Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 13 § 2 mom. uppbördslagen (1953:272) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
13 §	
2 mom. Har skattskyldig inte påförts slutlig skatt enligt den årliga taxeringen året före inkomståret, men kan han antas bli påförd sådan skatt enligt den årliga taxeringen året efter inkomståret, skall preliminär B-skatt beräknas med ledning av särskild taxering till statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt (preliminär taxering).	
Preliminär B-skatt skall också beräknas med ledning av preliminär taxering, om det med sannolikhet kan antagas, att vid årlig taxering året efter inkomståret till statlig eller kommunal inkomstskatt taxerad inkomst kommer att avvika från motsvarande inkomst vid den årliga taxeringen året före inkomståret med minst en femtedel av sistnämnda inkomst, dock minst 2 000 kronor.	Preliminär B-skatt skall också beräknas med ledning av preliminär taxering, om det med sannolikhet kan antagas, att vid årlig taxering året efter inkomståret till statlig eller kommunal inkomstskatt taxerad inkomst kommer att avvika från motsvarande inkomst vid den årliga taxeringen året före inkomståret med minst en femtedel av sistnämnda inkomst, dock minst 2 000 kronor, eller om den

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	skattskyldige bedriver näringsverksamhet och yrkar att bli beskattad enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod.

Preliminär B-skatt får beräknas på grundval av preliminär taxering även i annat fall än som sägs i första eller andra stycket, om särskilda omständigheter föranleder det. Sådana omständigheter kan föreligga exempelvis när det är fråga om nedsatt skatteförmåga eller om mer betydande skillnad mellan annars utgående preliminär skatt och påräknelig slutlig skatt.

Denna lag träder i kraft

6 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring

dels att 11 kap. 3 § skall ha följande lydelse,

dels att i 11 kap. 3 § skall införas en ny punkt, d), samt att nuvarande punkten d) skall betecknas punkt e).

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
11 kap.	
3 §	
Med inkomst av annat förvärvsarbete avses	
a) inkomst av aktiv näringsverksamhet som inte utgör realisationsvinst vid försäljning av näringsfastighet;	
b) tillfälliga förvärvsinkomster;	
c) ersättning för arbete för någon annans räkning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner;	
	d) uttag som beskattas som inkomst av tjänst enligt 6 § lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod;
d) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för inkomst som ovan nämnts;	e) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för inkomst som ovan nämnts;

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
allt i den mån inkomsten inte enligt 2 § är att hänföra till inkomst av anställning.	
Har inkomst som avses i första stycket a) eller b) inte uppgått till 1 000 kronor för år, tas den inte med i beräkning. Ej heller tas sådan ersättning som avses i första stycket c) i beräkning, om ersättning från den, för vilken arbetet utförts, under året inte uppgått till 1 000 kronor.	Har inkomst som avses i första stycket a), b) eller d) inte uppgått till 1 000 kronor för år, tas den inte med i beräkning. Ej heller tas sådan ersättning som avses i första stycket c) i beräkning, om ersättning från den, för vilken arbetet utförts, under året inte uppgått till 1 000 kronor.

Denna lag träder i kraft

7 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs att i 3 kap. lagen (1981:691) om socialavgifter skall införas två nya paragrafer, 2 a och 2 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	3 kap.
	2 a §
	Bestämmelserna i 1 och 2 §§ gäller inte den som driver näringsverksamhet för vilken lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod tillämpas.
	2 b §
	Socialavgifter erläggs av den som avses i 2 a § genom att riksförsäkringsverket från vederbörlig inkomsttitel i statsbudgeten tillgodoför sig erlagd näringsskatt.
	Riksförsäkringsverket får tillgodoföra sig ett belopp motsvarande den sammanlagda procentsatsen i 1 § 1-7 av den under nästföregående år debiterade inkomsten av tjänst som härrör från

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod tillämpas.

Denna lag träder i kraft

8 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1990:0000) om skatteutjämningsreserv

Härigenom föreskrivs att 1, 6 och 8 §§ lagen (1990:0000) om skatteutjämningsreserv skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt URF	Föreslagen lydelse
	1 §
Vid beräkning av inkomst av näringsverksamhet får svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska sparbanker, svenska ömsesidiga skadeförsäkringsbolag, sådana juridiska personer som enligt författning eller på därmed jämförligt sätt bildats för att förvalta samfällighet och som skall erlägga skatt för inkomst, utländska juridiska personer samt fysiska personer göra avdrag för belopp som i räkenskaperna har avsatts till skatteutjämningsreserv. Avdraget får göras vid taxeringen till statlig inkomstskatt och - i fråga om fysiska personer - vid taxeringen till kommunal inkomstskatt. Avdraget skall återföras till beskattning nästföljande beskattningsår.	Vid beräkning av inkomst av näringsverksamhet får svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska sparbanker, svenska ömsesidiga skadeförsäkringsbolag, sådana juridiska personer som enligt författning eller på därmed jämförligt sätt bildats för att förvalta samfällighet och som skall erlägga skatt för inkomst, utländska juridiska personer samt fysiska personer göra avdrag för belopp som i räkenskaperna har avsatts till skatteutjämningsreserv. Avdraget får göras vid taxeringen till statlig inkomstskatt och - i fråga om fysiska personer <u>för vars näringsverksamhet särskild redovisningsmetod enligt lagen (1990:0000) om särskild redovisningsmetod inte tillämpas</u> - vid taxe-

Lydelse enligt URF	Föreslagen lydelse
	ringen till kommunal inkomstskatt. Avdraget skall återföras till beskattning nästföljande beskattningsår. Har näringsidkare överlåtit näringsverksamhet för vilken särskild redovisningsmetod tillämpas till make, barn eller syskon till ett vederlag som inte överstiger summan av tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital i verksamheten enligt bokslut som upprättats i samband med överlåtelsen får återföring av gjord avsättning ske hos förvärvaren. Detsamma gäller om verksamheten till skattemässiga restvärden har övergått till ett bolag vari näringsidkaren äger eller genom överföringen kommer att äga aktier eller andelar och vederlag i annan form än aktier eller andelar i bolaget inte har utgått för mer än som motsvarar tillskjutet kapital, fonderat kapital och fastighetsvinstkapital.

Lydelse enligt URF	Föreslagen lydelse
Aktiebolag som bedriver livförsäkringsrörelse och sådana företag som avses i 2 § 7 mom., 2 § 10 mom., 7 § 4 mom. och 7 § 8 mom. tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt är inte berättigade till avdrag.	
6 §	
En juridisk person får avdrag för avsättning till skatteutjämningsreserv på antingen kapitalunderlaget eller löneunderlaget.	En juridisk person och en fysisk person för vars näringsverksamhet särskild redovisningsmetod tillämpas får avdrag för avsättning till skatteutjämningsreserv på antingen kapitalunderlaget eller löneunderlaget.
Avdrag för avsättning på kapitalunderlaget får uppgå till högst 30 procent av detta underlag. Avdrag för avsättning på löneunderlaget får uppgå till högst summan av 30 procent av underlaget till den del underlaget inte överstiger 25 basbelopp och 10 procent av överskjutande belopp.	
8 §	
En fysisk person får i en och samma förvärvskälla avdrag för avsättning till skatteutjämningsreserv med högst summan av 30 procent av kapitalunderlaget och 20	En fysisk person för vars näringsverksamhet särskild redovisningsmetod inte tillämpas får i en och samma förvärvskälla avdrag för avsättning till skatte-

Lydelse enligt URF	Föreslagen lydelse
procent av löneunderlaget till den del sistnämnda underlag inte överstiger 25 basbelopp. Avdraget får inte överstiga åtta basbelopp.	utjämningsreserv med högst summan av 30 procent av kapitalunderlaget och 20 procent av löneunderlaget till den del sistnämnda underlag inte överstiger 25 basbelopp. Avdraget får inte överstiga åtta basbelopp.

Denna lag träder i kraft

SÄRSKILT YTTRANDE AV EXPERTEN OLLE STENMAN

I betänkandet föreslås att vinst vid försäljning av fastighet som utgör tillgång i näringsverksamhet redovisad med tillämpning av den särskilda redovisningsmetoden (SRM) skall belastas först med näringsskatt (30 %) och det återstående beloppet därefter med kapitalinkomstskatt (30 %) dvs. med sammanlagt 51 % av nettovinsten. Därtill kommer att åtnjutna värdeminskningsavdrag och de senaste fem årens värdehöjande reparationsavdrag skall återföras till beskattning som näringsinkomst. Metoden innebär vid långa innehav en hårdare beskattning än utredningen om reformerad inkomstbeskattning (RINK) föreslagit för enskild näringsidkare som inte tillämpar SRM. RINK föreslår ett skattetak om 36 % av försäljningspriset efter avdrag för försäljningskostnader. Den i betänkandet föreslagna metoden betyder att även den del av vinsten som är betingad av inflationen beskattas. För längre fastighetsinnehav kommer detta att få mycket svåra inlåsningseffekter och därmed bl.a. medföra ett orationellt utnyttjande av fastigheterna. Det bör i sammanhanget noteras att RINK har åberopat just det orimliga skatteuttaget jämte inlåsningseffekterna som skäl för skattetak om 9 % och 18 % vid försäljning av permanentbostad resp. fritidshus. Jag vidhåller därför vad jag anfört i denna fråga i mitt särskilda yttrande över utredningen om reformerad företagsbeskattning. Realisationsvinst vid försäljning av fastighet bör med andra ord i första hand enkelbeskattas som inkomst av kapital med ett visst beaktande av inflationen.

Jag vill emellertid peka på en möjlighet att uppnå en rimlig beskattning av försäljningsvinsten inom ramen för SRM.

Metoden bygger på att näringsidkaren vid en försäljning får räkna upp sin nettoanskaffningskostnad med inflationen under innehavstiden. Vid beräkningen av fastighetens anskaffningskostnad får alternativt fastighetens omkostnadsbelopp den 31 december 1990 användas om detta belopp är högre än den historiska anskaffningskostnaden. Metoden innebär följande.

Den av RINK föreslagna skattesatsen om 30 % för kapitalinkomster bygger på en sammanvägning av ett antagande om en inflation om 4 % på medellång sikt och en real ränta om 3 % (RINK del III SOU 1989:33 s. 68). I betänkandet föreslås att klyvningsräntan när kapitalavkastningen bestäms skall motsvara statslåneräntan (SLR). Med de utgångspunkter RINK haft innebär detta att 4 procentenheter av SLR utgör en ersättning till det tillskjutna kapitalet för att hålla det intakt mot inflationens inverkan. Den del av kapitalersättningen som avser inflationen på tillskjutet kapital i form av näringsfastighet bör få föras till en särskild fond som i brist på bättre här kallas fond för uppräkning av fastighets anskaffningskostnad (uppräkningsfond). Antag att det tillskjutna kapitalet är 2 000 varav anskaffningskostnaden för fastighet är 1 000. Till fonden skulle näringsidkaren få föra 40 (4 % av 1 000) dock högst ett belopp motsvarande beskattningsårets kapitalavkastning efter näringsskatt.

Näringsidkaren bör få ta ut medel från uppräkningsfonden utan beskattningseffekter. När fastigheten försäljs skall den vid försäljningstillfället bestående uppräkningsfonden läggas till anskaffningskostnaden för fastigheten.

Det av mig föreslagna systemet bygger på att näringsidkaren när han går in i SRM, får ta upp fastigheten

till anskaffningskostnaden eller reavinsttaket den 31 december 1990 om detta är högre. Det finns tre skäl för detta. Ett är att anskaffningskostnaden för många fastigheter är okänd. Ett annat är att ägaren faktiskt har upparbetat ett avskattat belopp motsvarande reavinsttaket vid övergången till det nya systemet och varje annat lägre värde skulle leda till skattebetingade försäljningar inför övergången till det nya skattesystemet. Det tredje skälet är att ett belopp motsvarande reavinsttaket redan inflationsskyddats och från fastighetsägarens utgångspunkt är befriat från framtida skattekrav. Med den metod jag här föreslagit är frågan om bestämmandet av anskaffningskostnaden för fastighet inte enbart ett övergångsproblem.

SRM har i övrigt fått en sådan utformning att den bör uppfylla statsmaktens krav på effektiv kontroll. Metoden bör även fungera väl i den praktiska tillämpningen hos de skattskyldiga.

SÄRSKILT YTTRANDE AV EXPERTEN ANDERS ÅBERG

Ett införande av en särskild redovisningsmetod (SRM) i enlighet med förslaget i betänkandet skulle underlätta för egenföretagarna att bygga upp ett eget kapital. I den mån ambitionen varit att verkligen stimulera nyföretagandet och tillväxten hos de små företagen samt minska bolagiseringen bland småföretagen är förslaget emellertid inte tillräckligt.

En vidareutveckling av SRM är således lämplig. Om en sådan är politiskt ogenomförbar - trots de positiva effekter som skulle uppnås när det gäller tillväxt och utveckling hos småföretagen - vill jag understryka att SRM enligt utredningens förslag på ett antal punkter underlättar småföretagens tillväxt. Jag anser därför att utredningsförslaget i så fall bör genomföras.

Mina synpunkter på förslaget är följande:

En egenföretagare som bär hela risken - och inte en till aktiekapitalet begränsad risk - bör få en positiv särbehandling skattemässigt. Av tabellen på sid 75 a framgår emellertid att SRM ger en högre skattebelastning än aktiebolaget om det tillskjutna egna kapitalet är lågt. Procentuellt är dock skillnaden liten även om det tillskjutna kapitalet är i storleksordningen 25 000 kronor.

Den här angivna skevheten måste elimineras om en fortsatt successiv övergång till aktiebolag p g a skatteskäl inte anses önskvärd.

Skattebelastningen i samband med kapitaluppbyggnad är emellertid avsevärt lägre för en egenföretagare med SRM än för andra egenföretagare. Detta beror på att de

sistnämnda blir tvungna att - om man bortser från avsättningarna till SURV - skatta fram det egna kapitalet och då betala både egenavgift och personlig inkomstskatt. Inom SRM är det möjligt att spara enkelbeskattat kapital efter 30 procents skatt precis som i aktiebolag.

Genom att vidga basen för klyvningen av näringsinkomsten kan SRM få en positiv särbehandling för det högre risktagandet. Jag menar att inte bara det tillskjutna kapitalet utan också åtminstone en del av det fonderade kapitalet bör ingå i underlaget för att beräkna den enkelbeskattade kapitalavkastningen. Effekten skulle bli att kapitaluppbyggnaden verkligen skulle stimuleras och underlättas.

Vid en vidgning av basen för klyvningen är det naturligt att utgå från den del av det fonderade kapitalet som blir kvar när alla skatter är betalda. Vid 30 procents personlig inkomstskatt är det 70 procent av det fonderade kapitalet som bör ingå i underlaget. Om företagaren i stället har högsta marginalskatten är det enligt inkomstskatteutrendingens förslag i stället 50 procent. Med en försiktig bedömning skulle således halva det fonderade kapitalet ingå i klyvningsunderlaget.

Jag är medveten om att utredningen med tanke på direktivens utformning har haft svårt att framlägga detta förslag. Det kan dock noteras - utan någon jämförelse i övrigt - att företagen enligt den danska modellen får klyva inkomsten i en kapitalinkomstdel och en arbetsinkomstdel med utgångspunkt från hela det egna kapitalet.

Betänkandet speglar en tveksamhet mot att tillåta nuvärdeavskrivning inom SRM. Enligt min uppfattning bör man positivt pröva om det går att tillåta nuvärde-

avskrivning när praktisk erfarenhet vunnits av SRM.

De föreslagna reglerna beträffande vinst vid försäljning av fastighet kommer att vid längre fastighetsinnehav medföra betydande inlåsningseffekter. När det gäller denna fråga instämmer jag i de synpunkter som framförs i Olle Stenmans särskilda yttrande och anser att realisationsvinst vid försäljning av fastighet i första hand bör enkelbeskattas som inkomst av kapital med ett visst beaktande av inflationen. Jag är även i detta fall medveten om att det med tanke på direktiven varit svårt att framlägga sådant förslag.

ILAGA 1

LERÅRSBERÄKNINGAR

tgångspunkt är kontoexempel 1 med där givna förutsättningar. Redovisning-
n sker på T-konton, där varje konto visar fyra års värden.

r	1	2	3	4	Ar	1	2	3	4
					INGÅENDE BALANS				
ån	500	500	500	522	Kassa	80	124	12	9
äringsskatt		92	5		Fordran	20	120	120	70
URV	20	30	40		Lager	200	300	325	202
illskjut kapital	200	214	224	178	Inventarier	250	250	200	200
onderat kapital	80	208	138	31	Byggnad	150	150	150	150
					Mark	100	100	100	100
umma	800	1044	907	731	Summa	800	1044	907	731
					KASSA				
B	80	124	12	9	Privat	72	70	20	70
örelsen	116	50			Näringsskatt		92	5	
ån			22	70	UB	124	12	9	9
umma	196	174	34	79	Summa	196	174	34	79
					FORDRAN				
B	20	120	120	70	UB	120	120	70	70
örelsen	100				Privat			50	
umma	120	120	120	70	Summa	120	120	120	70
					LAGER				
B	200	300	325	202	UB	300	325	202	285
örelsen	100	25		83	Rörelsen			123	
umma	300	325	325	285	Summa	300	325	325	285
					INVENTARIER				
B	250	250	200	200	UB	250	200	200	200
					Rörelsen		50		
Summa	250	250	200	200	Summa	250	250	200	200

Ar	1	2	3	4	Ar	1	2	3	
					BYGGNAD				
IB	150	150	150	150	UB	150	150	150	1
Summa	150	150	150	150	Summa	150	150	150	1
					MARK				
IB	100	100	100	100	UB	100	100	100	1
Summa	100	100	100	100	Summa	100	100	100	1
					LÅN				
UB	500	500	522	592	IB	500	500	500	5
					Kassa			22	
Summa	500	500	522	592	Summa	500	500	522	5
					RÖRELSEN				
Resultatförd	316	25		83	Resultatförd			123	
					Kassa	116	50		
					Fordran	100			
Lager			123		Lager	100	25		
Inventarier		50							
Summa	316	75	123	83	Summa	316	75	123	
					RESULTATFÖRDELNING				
Rörelsen			123		Rörelsen	316	25		
SURV	10	10			SURV			40	
Näringsskatt	92	5							
Tillskjut kapital	14	10		12					
Privat	72	70							
Fonderat kapital	128			71	Fonderat kap		70	83	
Summa	316	95	123	83	Summa	316	95	123	
					NÄRINGSSKATT				
UB	92	5			IB		92	5	
Kassa		92	5		Resultatförd	92	5		
Summa	92	97	5		Summa	92	97	5	

r	1	2	3	4	Ar	1	2	3	4
					SURV				
JB	30	40			IB	20	30	40	
esultatfördeln			40		Resultatförd	10	10		
umma	30	40	40		Summa	30	40	40	
					PRIVATKONTO				
assa	72	70	20	70	Resultatförd	72	70		
ordran			50		Tillskjut kap			46	70
					Fonderat kap			24	
umma	72	70	70	70	Summa	72	70	70	70
					TILLSKJUTET KAPITAL				
JB	214	224	178	120	IB	200	214	224	178
rivat			46	70	Resultatförd	14	10		12
Summa	214	224	224	190	Summa	214	224	224	190
					FONDERAT KAPITAL				
UB	208	138	31	102	IB	80	208	138	31
Resultatfördeln		70	83		Resultatförd	128			71
Privat			24						
Summa	208	208	138	102	Summa	208	208	138	102
					UTGÅENDE BALANS				
Kassa	124	12	9	9	Lån	500	500	522	592
Fordran	120	120	70	70	Näringsskatt	92	5		
Lager	300	325	202	285	SURV	30	40		
Inventarier	250	200	200	200	Tillskjut kap	214	224	178	120
Byggnad	150	150	150	150	Fonderat kap	208	138	31	102
Mark	100	100	100	100					
Summa	1044	907	731	814	Summa	1044	907	731	814

KOMMENTARER TILL BERÄKNINGAR

<u>År 1</u>

Rörelsens resultat för året är 316. Avsättning till SURV görs med 10. Näringsskatt utgår med 30 % på (316 - 10) = 91,8, som avrundats till 92. Detta belopp har debiterats resultatfördelning och skuldförts på konto för näringsskatt. Klyvning har gjorts med 10 % på ingående tillskjutet kapital. Efter beräknad näringsskatt blir kapitalavkastningen 7 % eller 14. Detta belopp har debiterats resultatfördelning och gottskrivits (= krediterats) tillskjutet kapital. Av rörelsens resultat för året har 72 tagits ut för privat behov. Näringsidkaren beslutar att detta uttag skall beskattas som uttag för året, varför privatkontot avslutas mot resultatfördelning. Återstoden på resultatfördelning (= 128) fonderas.

<u>År 2</u>

Efter avskrivning på inventarierna med 50 och efter en lagerökning på 25 visar rörelsen detta år ett resultat, som endast uppgår till 25. SURV-avsättning görs med 10 och näringsskatten beräknas till 5. Återstoden 10 utgör i sin helhet kapitalavkastning, som tillföres tillskjutet kapital. Näringsidkarens uttag för privat behov har uppgått till 70. (Privat kredit och resultatfördelning debet.) Eftersom rörelsens resultat detta år inte förmår täcka uttaget i fråga, tas detta från fonderat kapital. (Resultatfördelning avslutas mot fonderat kapital i debet.)

<u>År 3</u>

Rörelsen har detta år givit ett underskott på 123. Hela SURVEN löses upp. Året kommer inte att belastas med någon näringsskatt. Återstående saldo på resultatfördelning (83) har belastat fonderat kapital. Uttag för privat behov har gjorts med 70. Näringsidkaren fördelar dessa uttag så, att 24 tas från fonderat kapital (med åtföljande beskattning) och 46 tas av tillskjutet kapital (utan någon skatteeffekt).

<u>År 4</u>

Rörelsen har i år givit ett överskott på 83. Då detta motsvarar förlusten år 3, uppkommer ingen näringsskatt på grund av att avdrag för föregående års förlust erhållits. Resultatet fördelas från resultatfördelning till tillskjutet och fonderat kapital. Näringsidkarens uttag för privat behov har även i år uppgått till 70, som han bestämmer sig disponera från tillskjutet kapital (utan beskattning).

BILAGA 2

Expansionsmöjligheter för näringsverksamhet inom ramen för särskild redovisningsmetod - en jämförelse med andra företagsformer

I denna bilaga redovisas beräkningar av expansionsmöjligheterna för näringsverksamhet bedriven inom särskild redovisningsmetod. Olika konstruktioner för metoden - vad gäller klyvningsräntans och SURV-underlagets storlek - prövas. Resultaten för de olika konstruktionerna jämförs med de för ett fåmansaktiebolag och enskild firma. Mer principiella kommentarer lämnas på olika ställen i huvudtexten, dels kapitel 4, dels kapitel 7. Framställningen i denna bilaga begränsas i huvudsak till en beskrivning av olika förutsättningar och definitioner.

Förutsättningar

Jämförelsen av de olika företagsformerna utgår från att verksamheten efter start år 1 beskattas enligt de olika regelsystemen och att man efter 5 år läser av storleken på det egna kapitalet, som här uppfattas som ett mått på tillväxtmöjligheterna. Storleken på det egna kapitalet ges som summan av tillskjutet kapital, fonderat kapital (ackumulerade vinstmedel) och SURV.

För att få en rättvisande jämförelse antas företagarens privatkonsumtion, rörelseresultatet och storleken på det tillskjutna kapitalet vara detsamma oberoende av vilken företagsform man har valt. Privatkonsumtionen definieras som den summa efter alla skatter företagaren önskar använda för privat konsumtion per månad. Rörelseresultatet definieras som resultatet efter finansiella poster men före SURV-avsättning, uttag och skatter/av-

gifter. Tillskjutet kapitel utgörs av de fullbeskattade medel, som finns i näringsverksamheten.

För att ge en bild av expansionsförutsättningarna under olika yttre förutsättningar kombineras privatkonsumtion, rörelseresultat och tillskjutet kapital i ett antal fall, nämligen

	Privat konsumtion	Rörelse-resultat	Tillskjutet kapital
a	7000	250000	200000
b	10000	250000	200000
c	10000	400000	200000
d	13000	400000	200000
e	13000	400000	400000
f	7000	250000	25000
g	10000	250000	25000

De olika värdena avser situationen under startåret. Privat konsumtion och rörelseresultat antas därefter båda öka med 10 % om året, medan det tillskjutna kapitalet antas vara konstant (såvitt inte klyvd kapitalinkomst sparas i särskild redovisningsmetod (se nedan)).

Skillnader i expansionsmöjligheter för de olika företagsformerna kan uppkomma antingen därför att uttagen för privat konsumtion beskattas på olika sätt och/eller därför att beskattningen av näringsinkomst varierar. Uttagen kan - hos företagaren - antingen vara obeskattade eller beskattas som kapitalinkomst eller beskattas (i förkommande fall progressivt) som arbetsinkomst. Skattereglerna för näringsinkomst kan variera antingen vad gäller skattesatsen eller vad gäller reserveringsmöjligheterna. För de olika företagsformerna gäller följande:

Fåmansaktiebolaget

För jämförelsen med aktiebolag är de av RINK föreslagna fåmansaktiebolagsreglerna de mest relevanta. Aktiebolagens inkomster beskattas - efter eventuell SURV-avsättning med maximalt 30 % av eget kapital enligt utgående balans - med 30 %. Vid uttag som utdelning sker en klyvning i två delar. Utdelning upp till statslåneräntan + 5 % av det tillskjutna kapitalet beskattas som kapitalinkomst med 30 %. Överskjutande utdelning beskattas som arbetsinkomst med 30 eller 50 % (ingen debitering av sociala avgifter).

Förutom som utdelning kan en fåmansbolagsägare göra uttaget som löneinkomst - avdragsgill i bolaget - som beläggs med sociala avgifter och med inkomstskatt.

I nedanstående beräkningar redovisas resultat för både ett fall med renodlade utdelningsuttag och ett fall med renodlat löneuttag. Eftersom nivån på sociala avgifter - 27 % (vid en beräkning av avgiften på inkomsten inklusive avgiften) - ligger under bolagsskatten är löneuttaget mer förmånligt än utdelningsuttag. Det bör dock noteras att det optimala[1] är att göra löneuttag upp 200000 kr och att därefter - såvitt detta ryms inom ramen för uttag som normalutdelning - göra uttag som kapitalinkomst. Detta beteende ger ett högre eget kapital efter 5 år än vad som redovisas för de renodlade fallen. En överslagsmässig beräkning - där hänsyn tas

---

[1] Om optimeringen avser maximering av förmåner bör i stället uttag som lön göras upp till 225 000 (7,5*basbeloppet 1991 (30 000)). Då en sådan optimering inte gjorts för särskild redovisningsmetod sätts i stället gränsen för löneuttag vid gränsen till det progressiva inkomstskatteskiktet.

till skattevinsten på möjligt uttag som utdelning[2] - ger följande korrigeringsposter för fallet med löneuttag. För fall b och c med 10 000 kr i uttag och 200 000 kr i tillskjutet kapitalet skall beloppet höjas med 17 000 kr, för fall d med 13 000 kr i uttag och tillskjutet kapital på 200 000 kr med 26 000 kr och för fall e med 13 000 kr i uttag och tillskjutet kapital på 400 000 kr med 51 000 kr.

Enskild firma

För enskild firma antas URF/RINK-reglerna gälla, dvs. SURV-avsättning medges med 30 % av eget kapital, dock högst 8 basbelopp (ca 240 000 kr 1991)[3]. Av beräkningstekniska skäl antas dock SURVEN baserad på det ingående, ej det utgående egna kapitalet. Resultatet efter SURV-avsättning beläggs med egenavgift (25 % vid en beräkning av avgiften på inkomsten inklusive avgift) och inkomstskatt med 30/50 %.

Särskild redovisningsmetod

För särskild redovisningsmetod presenteras resultat för 5 olika fall, ett med full dubbelbeskattning och de fyra övriga med klyvning. Gemensamt för de 5 fallen är

---

[2] Det samlade skatte- och avgiftsuttaget vid uttag som lön är 63,5 % och vid uttag som utdelning 51 %. Skattevinsten blir följaktligen 12,5 % av det belopp (inklusive arbetsgivaravgift och inkomstskatt) som annars skulle ha tagits ut som lön och som nu - till den del det ryms inom taket för (eventuellt sparat) utdelningsuttag - tas ut som utdelning.

[3] Här bortses från möjligheten till avsättning till lönebaserad SURV, L-SURV. Detta är försvarligt, då intresset koncentreras till en jämförelse mellan fåmansaktiebolaget och den särskilda redovisningsmetoden.

att uttagen ej är avdragsgilla vid beräkning av näringsskatt inom staketet. Skillnaderna mellan de olika fallen uppkommer genom olikheter i skattebelastningen i det andra ledet.

Med full dubbelbeskattning avses att alla uttag beskattas som inkomst av tjänst med skattesatserna 30 eller 50 %. Detta alternativ finns med som en allmän referenspunkt.

Gemensamt för de fyra klyvningsfallen är att en viss del av inkomsten enbart blir föremål för näringsskatt, men att ingen skatt utgår i det andra ledet (vid uttag för konsumtion). Klyvningen för särskild redovisningsmetod skiljer sig alltså från klyvningen för uttag från fåmansaktiebolaget och innebär en viss enkelbeskattning.

De olika klyvningsfallen skiljer sig åt i två avseenden, som kombineras med varandra, dels klyvningsräntans höjd, dels förhållandet mellan SURV-underlag och klyvningsunderlag.

Beträffande klyvningsräntan tillämpas i två av fallen samma räntesats som vid avgränsningen av normal utdelning i fåmansföretagsreglerna, dvs statslåneräntan + 5 procentenheter. I de två andra fallen sker klyvning med enbart statslåneräntan. I exemplen antas statslåneräntan genomgående ligga på 10 %.

Reduktionen av klyvningsräntan utgör en möjlig väg att balansera skatteuttaget i förhållande till vad som gäller för fåmansaktiebolaget. En annan möjlighet innebär att klyvningsunderlaget - dvs det tillskjutna kapitalet - exkluderas från SURV-underlaget.

Med ovanstående variationer i utformningen av klyvningsmodellen erhålls följande 4 fall, nämligen

- klyvningsränta statslåneräntan + 5 % med oreducerat SURV-underlag
- klyvningsränta statslåneräntan med oreducerat SURV-underlag
- klyvningsränta statslåneränta + 5 % med reduktion av SURV-underlaget
- klyvningsränta statslåneränta med reduktion av SURV-underlaget

Vid klyvningsfallen kan företagaren kan välja tidpunkt för uttag av klyvd och enkelbeskattad kapitalinkomst. Här ej redovisade kalkyler visar dock att det ur expansionssynpunkt är mer förmånligt att ta ut klyvd kapitalinkomst omedelbart[4].

Övriga antaganden

Förutom vad som tidigare angivits gäller de av RINK föreslagna reglerna för beskattning av inkomst av näringsverksamhet och tjänst, dvs. grundavdrag medges med 12 000 kr och schablonavdrag med 1 000 kr. Gränsen mellan skiktet med enbart kommunalskatt och skiktet med statlig tilläggsskatt går vid en beskattningsbar inkomst på 187 000 kr.

---

[4] Visserligen ger sparfallet ett större tillskjutet kapital. Sparande av kapitalinkomst ger å andra sidan vid ett givet krav på uttag för privat konsumtion en större begränsning av tillväxten i SURV och fonderat kapital - uttaget för privat konsumtion kostar mer. Denna senare effekt dominerar.

Resultat

Med ovan angivna förutsättningar redovisas resultat för de olika företagsformerna vad gäller storleken på eget kapital efter 5 år och dess fördelning på SURV, fonderat kapital och tillskjutet kapital i form av bilagda tabeller. Dessa tabeller utgör i sig sammanfattningar av mer detaljerade beräkningar för olika år. För att ge en fördjupad bild har det fullständiga materialet för fallet (betecknat 'cutub') med 10 000 kr i uttag, 400 000 kr i resultat och 200 000 kr i tillskjutet kapital (cutub), där kapitalinkomsten tas ut omedelbart (cutub) och där SURV-avsättning görs på det utgående egna kapitalet[5] (cutub).

Tabellerna svarar mot de 7 kombinationerna a-g av uttag, resultat och tillskjutet kapital (se ovan).

I den övre delen av tabellen beskrivs olika ingångsvärden. I den nedre delen av respektive tabell anges det egna kapitalet och dess fördelning på SURV, fonderat kapital och tillskjutet kapital. För att underlätta jämförelsen mellan de olika företagsformerna anges dessutom storleken på s k enkelbeskattat kapital, definierat som summan av fonderat kapital och avskattad SURV.

För att öka överskådligheten återges i nedanstående tablå storleken på det egna kapitalet för de olika kombinationerna av uttag/resultat/tillskjutet kapital. För särskild redovisningsmetod (SRM) gäller att uppgifterna avser fallen där klyvning sker med statslåne-

---

[5] I termer av storleken på totalt eget kapital efter 5 år visar sig antagandet om SURV på utgående balans - i stället för på ingående balans - vara värt 1 000-17 000 kr, beroende på vilken kombination av uttag, resultat och tillskjutet kapital som studeras.

räntan. SRMored avser fallet med oreducerat SURV-underlag och SMRred fallet där SURV-underlaget reducerats med klyvningsunderlaget. FBU avser uttag som utdelning i fåmansaktiebolaget och FBL uttag som lön i samma företagsform.

Eget kapital efter 5 år för fåmansaktiebolag och särskild redovisningsmetod

Kombination (1 000-tal)	FBU	FBL*	SRMored	SRMred
7/250/25	427074	458901	431195	428723
10/250/25	53510	98599	56615	54142
7/250/200	619382	651209	652349	632569
10/250/200	262135	290907 (308000)	295005	275224
10/400/200	972011	995342 (1012000)	999439	979659
13/400/200	547858	553709 (581000)	563243	543463
13/400/400	811406	773489 (825000)	850747	811406

* Uppgifter inom parentes avser överslagsmässig korrigering för uttag som kapitalinkomst för den del av inkomsten som överstiger 200 000 kr.

Jämförelse särskild redovisnings-
metod (SURV på UB), fåmansaktie-
bolag och enskild firma (SURV på IB)

	autub	
Månadsuttag, år 1 och %	7000	0.1
Resultat, år 1 och %	250000	0.1
Tillskjutet kapital	200000	
Kommunalskatt	0.3	
Statlig tilläggsskatt	0.2	
Grund- och schablonavdrag	13000	
Uttagsgräns kommunalskatt	143900	
Egenavgift/arbetsgivaravgift	0.25	0.27
Näringsskatt, kapitalskatt	0.3	
Statslåneränta (slr)	0.1	
SURV-tal	0.3	
K-inkomst tas ut(1), sparas(0)	1	

Eget kapital och dess sammansättning efter 5 år

	Totalt	SURV	Fond. kapital	Till-skjutet	EBSK
Fåmansaktiebolag utdelning	619382	185815	233567	200000	363638
		0.3	0.3771	0.3229	
Fåmansaktiebolag lön	651209	195363	255846	200000	392600
		0.3	0.39288	0.30712	
Enskild firma	533936	141193	0	392743	0
		0.26444	0	0.73556	
SRM full dubbelbeskattning	619382	185815	233567	200000	363638
		0.3	0.3771	0.3229	
SRM klyvning slr+5 ored SURV	668833	200650	268183	200000	408638
		0.3	0.40097	0.29903	
SRM klyvning slr ored SURV	652349	195705	256644	200000	393638
		0.3	0.39342	0.30658	
SRM klyvning slr+5 red SURV	649052	134716	314337	200000	408638
		0.20756	0.4843	0.30814	
SRM klyvning slr red SURV	632569	129771	302798	200000	393638
		0.20515	0.47868	0.31617	

EBSK (enkelbeskattat kapital) = fonderat kapital + 0.7*SURV

Jämförelse särskild redovisnings-
metod (SURV på UB), fåmansaktie-
bolag och enskild firma (SURV på IB)

	butub	
Månadsuttag, år 1 och %	10000	0.1
Resultat, år 1 och %	250000	0.1
Tillskjutet kapital	200000	
Kommunalskatt	0.3	
Statlig tilläggsskatt	0.2	
Grund- och schablonavdrag	13000	
Uttagsgräns kommunalskatt	143900	
Egenavgift/arbetsgivaravgift	0.25	0.27
Näringsskatt, kapitalskatt	0.3	
Statslåneränta (slr)	0.1	
SURV-tal	0.3	
K-inkomst tas ut(1), sparas(0)	1	

Eget kapital och dess sammansättning efter 5 år

	Totalt	SURV	Fond. kapital	Till-skjutet	EBSK
Fåmansaktiebolag utdelning	262135	62134.6	1.1e-11	200000	43494.2
		0.23703	0	0.76297	
Fåmansaktiebolag lön	290907	87272.2	3635.12	200000	64725.7
		0.3	0.0125	0.6875	
Enskild firma	282471	84734	0	197737	0
		0.29997	0	0.70003	
SRM full dubbelbeskattning	231016	31016.2	0	200000	21711.4
		0.13426	0	0.86574	
SRM klyvning slr+5 ored SURV	317027	95108	21918.6	200000	88494.2
		0.3	0.06914	0.63086	
SRM klyvning slr ored SURV	295005	88501.4	6503.24	200000	68454.2
		0.3	0.02204	0.67796	
SRM klyvning slr+5 red SURV	297246	29173.9	68072.5	200000	88494.2
		0.09815	0.22901	0.67284	
SRM klyvning slr red SURV	275224	22567.3	52657.1	200000	68454.2
		0.082	0.19132	0.72668	

EBSK (enkelbeskattat kapital) = fonderat kapital + 0.7*SURV

Jämförelse särskild redovisnings-
metod (SURV på UB), fåmansaktie-
bolag och enskild firma (SURV på IB)

cutub

Månadsuttag, år 1 och %	10000	0.1
Resultat, år 1 och %	400000	0.1
Tillskjutet kapital	200000	
Kommunalskatt	0.3	
Statlig tilläggsskatt	0.2	
Grund- och schablonavdrag	13000	
Uttagsgräns kommunalskatt	143900	
Egenavgift/arbetsgivaravgift	0.25	0.27
Näringsskatt, kapitalskatt	0.3	
Statslåneränta (slr)	0.1	
SURV-tal	0.3	
K-inkomst tas ut(1), sparas(0)	1	

Eget kapital och dess sammansättning efter 5 år

	Totalt	SURV	Fond. kapital	Till-skjutet	EBSK
Fåmansaktiebolag utdelning	972011	291603	480407	200000	684530
		0.3	0.49424	0.20576	
Fåmansaktiebolag lön	995342	298603	496739	200000	705761.
		0.3	0.49906	0.20094	
Enskild firma	678879	173962	0	504917	0
		0.25625	0	0.74375	
SRM full dubbelbeskattning	948073	284422	463651	200000	662747
		0.3	0.48905	0.21095	
SRM klyvning slr+5 ored SURV	1021461	306438	515023	200000	729530
		0.3	0.5042	0.1958	
SRM klyvning slr ored SURV	999439	299832	499607	200000	709490
		0.3	0.49989	0.20011	
SRM klyvning slr+5 red SURV	1001681	240504	561177	200000	729530
		0.2401	0.56023	0.19966	
SRM klyvning slr red SURV	979659	233898	545761	200000	709490
		0.23875	0.55709	0.20415	

EBSK (enkelbeskattat kapital) = fonderat kapital + 0.7*SURV

Fåmansaktiebolag (utdelning)

Månadsuttag	10000	11000	12100	13310	1464
Årsuttag	120000	132000	145200	159720	17569
Tröskeluttag-kapitalinkomst	30000	30000	30000	30000	3000
Tröskeluttag-arbetsinkomst	135857	153000	171857	192600	22158
Tröskeluttag före näringsskatt	236939	261429	288367	318000	35940
Resultat före SURV mm	400000	440000	484000	532400	58564
Resultatutrymme	163061	282135	340405	404318	46563
Beskattningsbar inkomst	296436	398791	438854	482923	53343
Näringsskatt	88930.9	119637	131656	144877	16003
Årets resultat efter skatt	41648.4	96153.8	105341	115446	12181
Eget kapital, IB	200000	345212	482575	633061	79798
Eget kapital, UB	345212	482575	633061	797984	97201
Ökning eget kapital	145212	137363	150487	164923	17402
Ökning eget kapital, %	72.606	39.7908	31.1841	26.0517	21.808
SURV, IB	0	103564	144772	189918	23939
Maximal SURV	103564	144772	189918	239395	29160
SURV, UB	103564	144772	189918	239395	29160
Ökning SURV	103564	41208.8	45146	49476.9	52207.
Ökning SURV, %		39.7908	31.1841	26.0517	21.808
Tillskjutet kapital	200000	200000	200000	200000	20000
Ackumulerade vinstmedel, IB	0	41648.4	137802	243143	35858
Ackumulerade vinstmedel, UB	41648.4	137802	243143	358589	48040
Enkelbeskattade vinstmedel	114143	239143	376086	526166	68453

Fåmansaktiebolag (löneuttag)

Månadsuttag	10000	11000	12100	13310	14641
Årsuttag	120000	132000	145200	159720	175692
Tröskeluttag-arbetsinkomst	165857	183000	202600	231640	263584
Tröskeluttag f i-skatt/soc avg	227202	250685	277534	317315	361074
Resultat före SURV mm	400000	440000	484000	532400	585640
Resultatutrymme	172798	295126	355964	412230	471346
Beskattningsbar inkomst	66987.8	145627	158820	165450	172743
Näringsskatt	20096.3	43688.1	47645.9	49635	51822.9
Årets resultat efter skatt	46891.5	101939	111174	115815	120920
Eget kapital, IB	200000	352702	498329	657149	822599
Eget kapital, UB	352702	498329	657149	822599	995342
Ökning eget kapital	152702	145627	158820	165450	172743
Ökning eget kapital, %	76.351	41.2889	31.8705	25.1769	20.9997
SURV, IB	0	105811	149499	197145	246780
Maximal SURV	105811	149499	197145	246780	298603
SURV, UB	105811	149499	197145	246780	298603
Ökning SURV	105811	43688.1	47645.9	49635	51822.9
Ökning SURV, %		41.2889	31.8705	25.1769	20.9997
Tillskjutet kapital	200000	200000	200000	200000	200000
Ackumulerade vinstmedel, IB	0	46891.5	148830	260004	375819
Ackumulerade vinstmedel, UB	46891.5	148830	260004	375819	496739

Enskild firma

Månadsuttag	10000	11000	12100	13310	14641
Årsuttag	120000	132000	145200	159720	175692
Tröskeluttag, i-skatt	165857	183000	202600	231640	263584
Tröskeluttag, i-skatt + EA	221143	244000	270133	308853	351445
Resultat före SURV mm	400000	440000	484000	532400	585640
Resultatutrymme	178857	256000	305337	342037	379862
Beskattningsbar inkomst	340000	408530	456979	505224	557345
Egenavgift/inkomstskatt	175100	217931	248212	278365	310941
Årets resultat efter skatt	44900	58598.8	63567.3	67138.9	70712.5
Eget kapital, IB	200000	304900	394969	485557	579872
Eget kapital, UB	304900	394969	485557	579872	678879
Ökning eget kapital	104900	90068.8	90587.9	94315.2	99007.1
Ökning eget kapital, %	52.45	29.5404	22.9355	19.4241	17.074
SURV, IB	0	60000	91470	118491	145667
Maximal obegränsad SURV	60000	91470	118491	145667	173962
Maximal begränsad SURV	60000	91470	118491	145667	173962
SURV, UB	60000	91470	118491	145667	173962
Ökning SURV	60000	31470	27020.6	27176.4	28294.6
Ökning SURV, %		52.45	29.5404	22.9355	19.4241
Tillskjutet kapital	200000	200000	200000	200000	200000
Ackumulerade vinstmedel, IB	0	44900	103499	167066	234205
Ackumulerade vinstmedel, UB	44900	103499	167066	234205	304917

SR-metod - full beskattning
Oreducerat SURV-underlag
Icke avdragsgilla uttag

Månadsuttag	10000	11000	12100	13310	14641
Årsuttag	120000	132000	145200	159720	175692
Tröskeluttag före i-skatt	165857	183000	202600	231640	263584
Tröskeluttag före i+n-skatt	236939	261429	289429	330914	376549
Resultat före SURV mm	400000	440000	484000	532400	585640
Resultatutrymme	163061	282135	339344	391159	445262
Beskattningsbar inkomst	296436	398791	439099	485903	537388
Näringsskatt	88930.9	119637	131730	145771	161216
Årets resultat efter skatt	41648.4	96153.8	104769	108492	112588
Eget kapital, IB	200000	345212	482575	632245	787234
Eget kapital, UB	345212	482575	632245	787234	948073
Ökning eget kapital	145212	137363	149670	154989	160840
Ökning eget kapital, %	72.606	39.7908	31.015	24.5141	20.431
SURV, IB	0	103564	144772	189673	236170
Maximal SURV	103564	144772	189673	236170	284422
SURV, UB	103564	144772	189673	236170	284422
Ökning SURV	103564	41208.8	44901.1	46496.7	48251.9
Ökning SURV, %		39.7908	31.015	24.5141	20.431
Tillskjutet kapital	200000	200000	200000	200000	200000
Ackumulerade vinstmedel, IB	0	41648.4	137802	242571	351064
Ackumulerade vinstmedel, UB	41648.4	137802	242571	351064	463651
Enkelbeskattade vinstmedel	114143	239143	375343	516383	662747

SR-metod - klyvning (slr+5%)
Oreducerat SURV-underlag
Icke avdragsgilla uttag

Månadsuttag	10000	11000	12100	13310	1464
Årsuttag	120000	132000	145200	159720	17569
Tröskeluttag kapitalinkomst	21000	21000	21000	21000	2100
Tröskeluttag arbetsinkomst	135857	153000	171857	192600	22158
Tröskeluttag före i+n-skatt	224082	248571	275510	305143	34654
Resultat före SURV mm	400000	440000	484000	532400	58564
Resultatutrymme	175918	297959	359196	426077	49035
Beskattningsbar inkomst	293469	395824	435887	479956	53046
Näringsskatt	88040.8	118747	130766	143987	15914
Årets resultat efter skatt	48571.4	103077	112264	122369	12874
Eget kapital, IB	200000	355102	502355	662732	83754
Eget kapital, UB	355102	502355	662732	837545	102146
Ökning eget kapital	155102	147253	160377	174813	18391
Ökning eget kapital, %	77.551	41.4677	31.925	26.3777	21.95
SURV, IB	0	106531	150706	198819	25126
Maximal SURV	106531	150706	198819	251263	30643
SURV, UB	106531	150706	198819	251263	30643
Ökning SURV	106531	44175.8	48113	52444	55174.
Ökning SURV, %		41.4677	31.925	26.3777	21.95
Tillskjutet kapital, IB	200000	200000	200000	200000	20000
Tillskjutet kapital, UB	200000	200000	200000	200000	20000
Ackumulerade vinstmedel, IB	0	48571.4	151648	263912	38628
Ackumulerade vinstmedel, UB	48571.4	151648	263912	386281	51502
Enkelbeskattade vinstmedel	123143	257143	403086	562166	72953

SR-metod - klyvning (slr)
Oreducerat SURV-underlag
Icke avdragsgilla uttag

Månadsuttag	10000	11000	12100	13310	14641
Årsuttag	120000	132000	145200	159720	175692
Tröskeluttag kapitalinkomst	14000	14000	14000	14000	14000
Tröskeluttag arbetsinkomst	145857	163000	181857	203640	235584
Tröskeluttag före i+n-skatt	228367	252857	279796	310914	356549
Resultat före SURV mm	400000	440000	484000	532400	585640
Resultatutrymme	171633	292684	352932	417338	476056
Beskattningsbar inkomst	294458	396813	436876	481288	532773
Näringsskatt	88337.5	119044	131063	144386	159832
Årets resultat efter skatt	46263.7	100769	109956	119262	123357
Eget kapital, IB	200000	351805	495761	652841	823215
Eget kapital, UB	351805	495761	652841	823215	999439
Ökning eget kapital	151805	143956	157080	170374	176224
Ökning eget kapital, %	75.9027	40.9192	31.6846	26.0972	21.4068
SURV, IB	0	105542	148728	195852	246965
Maximal SURV	105542	148728	195852	246965	299832
SURV, UB	105542	148728	195852	246965	299832
Ökning SURV	105542	43186.8	47124	51112.1	52867.3
Ökning SURV, %			31.6846	26.0972	21.4068
Tillskjutet kapital, IB	200000	200000	200000	200000	200000
Tillskjutet kapital, UB	200000	200000	200000	200000	200000
Ackumulerade vinstmedel, IB	0	46263.7	147033	256989	376251
Ackumulerade vinstmedel, UB	46263.7	147033	256989	376251	499607
Enkelbeskattade vinstmedel	120143	251143	394086	549126	709490

SR-metod - klyvning (slr+5)
Reducerat SURV-underlag
Icke avdragsgilla uttag

Månadsuttag	10000	11000	12100	13310	14641
Årsuttag	120000	132000	145200	159720	175692
Tröskeluttag kapitalinkomst	21000	21000	21000	21000	21000
Tröskeluttag arbetsinkomst	135857	153000	171857	192600	221584
Tröskeluttag före i+n-skatt	224082	248571	275510	305143	346549
Resultat före SURV mm	400000	440000	484000	532400	585640
Resultatutrymme	175918	232025	293262	360143	424421
Beskattningsbar inkomst	359403	395824	435887	479956	530465
Näringsskatt	107821	118747	130766	143987	159140
Årets resultat efter skatt	94725.3	103077	112264	122369	128742
Eget kapital, IB	200000	335322	482575	642951	817765
Eget kapital, UB	335322	482575	642951	817765	1001681
Ökning eget kapital	135322	147253	160377	174813	183916
Ökning eget kapital, %	67.6609	43.9139	33.2336	27.1892	22.4902
SURV, IB	0	40596.5	84772.4	132885	185329
Maximal SURV	40596.5	84772.4	132885	185329	240504
SURV, UB	40596.5	84772.4	132885	185329	240504
Ökning SURV	40596.5	44175.8	48113	52444	55174.9
Ökning SURV, %			56.7556	39.4656	29.7713
Tillskjutet kapital, IB	200000	200000	200000	200000	200000
Tillskjutet kapital, UB	200000	200000	200000	200000	200000
Ackumulerade vinstmedel, IB	0	94725.3	197802	310066	432435
Ackumulerade vinstmedel, UB	94725.3	197802	310066	432435	561177
Enkelbeskattade vinstmedel	123143	257143	403086	562166	729530

SR-metod - klyvning (slr)
Reducerat SURV-underlag
Icke avdragsgilla uttag

Månadsuttag	10000	11000	12100	13310	14641
Årsuttag	120000	132000	145200	159720	175692
Tröskeluttag kapitalinkomst	14000	14000	14000	14000	14000
Tröskeluttag arbetsinkomst	145857	163000	181857	203640	235584
Tröskeluttag före i+n-skatt	228367	252857	279796	310914	356549
Resultat före SURV mm	400000	440000	484000	532400	585640
Resultatutrymme	171633	226750	286998	351404	410122
Beskattningsbar inkomst	360392	396813	436876	481288	532773
Näringsskatt	108118	119044	131063	144386	159832
Årets resultat efter skatt	92417.6	100769	109956	119262	123357
Eget kapital, IB	200000	332025	475981	633061	803435
Eget kapital, UB	332025	475981	633061	803435	979659
Ökning eget kapital	132025	143956	157080	170374	176224
Ökning eget kapital, %	66.0126	43.357	33.0013	26.9127	21.9338
SURV, IB	0	39607.5	82794.3	129918	181030
Maximal SURV	39607.5	82794.3	129918	181030	233898
SURV, UB	39607.5	82794.3	129918	181030	233898
Ökning SURV	39607.5	43186.8	47124	51112.1	52867.3
Ökning SURV, %			56.917	39.3417	29.2035
Tillskjutet kapital, IB	200000	200000	200000	200000	200000
Tillskjutet kapital, UB	200000	200000	200000	200000	200000
Ackumulerade vinstmedel, IB	0	92417.6	193187	303143	422404
Ackumulerade vinstmedel, UB	92417.6	193187	303143	422404	545761
Enkelbeskattade vinstmedel	120143	251143	394086	549126	709490

Jämförelse särskild redovisnings-
metod (SURV på UB), fåmansaktie-
bolag och enskild firma (SURV på IB)

dutub

Månadsuttag, år 1 och %	13000	0.1
Resultat, år 1 och %	400000	0.1
Tillskjutet kapital	200000	
Kommunalskatt	0.3	
Statlig tilläggsskatt	0.2	
Grund- och schablonavdrag	13000	
Uttagsgräns kommunalskatt	143900	
Egenavgift/arbetsgivaravgift	0.25	0.27
Näringsskatt, kapitalskatt	0.3	
Statslåneränta (slr)	0.1	
SURV-tal	0.3	
K-inkomst tas ut(1), sparas(0)	1	

Eget kapital och dess sammansättning efter 5 år

	Totalt	SURV	Fond. kapital	Till-skjutet	EBSK
Fåmansaktiebolag utdelning	547858	164358	183501	200000	29855
		0.3	0.33494	0.36506	
Fåmansaktiebolag lön	553709	166113	187596	200000	30387
		0.3	0.3388	0.3612	
Enskild firma	423037	116267	0	306769	
		0.27484	0	0.72516	
SRM full dubbelbeskattning	487513	146254	141259	200000	24363
		0.3	0.28975	0.41025	
SRM klyvning slr+5 ored SURV	597309	179193	218116	200000	34355
		0.3	0.36516	0.33484	
SRM klyvning slr ored SURV	563243	168973	194270	200000	31255
		0.3	0.34491	0.35509	
SRM klyvning slr+5 red SURV	577529	113259	264270	200000	34355
		0.19611	0.45759	0.3463	
SRM klyvning slr red SURV	543463	103039	240424	200000	31255
		0.1896	0.44239	0.36801	

EBSK (enkelbeskattat kapital) = fonderat kapital + 0.7*SURV

Jämförelse särskild redovisnings-
metod (SURV på UB), fåmansaktie-
bolag och enskild firma (SURV på IB)

eutub

Månadsuttag, år 1 och %	13000	0.1
Resultat, år 1 och %	400000	0.1
Tillskjutet kapital	400000	
Kommunalskatt	0.3	
Statlig tilläggsskatt	0.2	
Grund- och schablonavdrag	13000	
Uttagsgräns kommunalskatt	143900	
Egenavgift/arbetsgivaravgift	0.25	0.27
Näringsskatt, kapitalskatt	0.3	
Statslåneränta (slr)	0.1	
SURV-tal	0.3	
K-inkomst tas ut(1), sparas(0)	1	

Eget kapital och dess sammansättning efter 5 år

	Totalt	SURV	Fond. kapital	Till-skjutet	EBSK
Fåmansaktiebolag utdelning	811406	243422	167984	400000	338380
		0.3	0.20703	0.49297	
Fåmansaktiebolag lön	773489	232047	141442	400000	303875
		0.3	0.18286	0.51714	
Enskild firma	669165	190073	0	479092	0
		0.28405	0	0.71595	
SRM full dubbelbeskattning	707293	212188	95105.2	400000	243637
		0.3	0.13446	0.56554	
SRM klyvning slr+5 ored SURV	910307	273092	237215	400000	428380
		0.3	0.26059	0.43941	
SRM klyvning slr ored SURV	850967	255290	195677	400000	374380
		0.3	0.22995	0.47005	
SRM klyvning slr+5 red SURV	870747	141224	329523	400000	428380
		0.16219	0.37844	0.45938	
SRM klyvning slr red SURV	811406	123422	287984	400000	374380
		0.15211	0.35492	0.49297	

EBSK (enkelbeskattat kapital) = fonderat kapital + 0.7*SURV

Jämförelse särskild redovisnings-
metod (SURV på UB), fåmansaktie-
bolag och enskild firma (SURV på IB)

futub

Månadsuttag, år 1 och %	7000	0.1
Resultat, år 1 och %	250000	0.1
Tillskjutet kapital	25000	
Kommunalskatt	0.3	
Statlig tilläggsskatt	0.2	
Grund- och schablonavdrag	13000	
Uttagsgräns kommunalskatt	143900	
Egenavgift/arbetsgivaravgift	0.25	0.27
Näringsskatt, kapitalskatt	0.3	
Statslåneränta (slr)	0.1	
SURV-tal	0.3	
K-inkomst tas ut(1), sparas(0)	1	

Eget kapital och dess sammansättning efter 5 år

	Totalt	SURV	Fond. kapital	Till-skjutet	EBSK
Fåmansaktiebolag utdelning	427074	128122	273952	25000	363638
		0.3	0.64146	0.05854	
Fåmansaktiebolag lön	458901	137670	296231	25000	392600
		0.3	0.64552	0.05448	
Enskild firma	329630	79908.1	0	249722	0
		0.24242	0	0.75758	
SRM full dubbelbeskattning	427074	128122	273952	25000	363638
		0.3	0.64146	0.05854	
SRM klyvning slr+5 ored SURV	433256	129977	278279	25000	369263
		0.3	0.6423	0.0577	
SRM klyvning slr ored SURV	431195	129359	276837	25000	367388
		0.3	0.64202	0.05798	
SRM klyvning slr+5 red SURV	430783	121735	284048	25000	369263
		0.28259	0.65938	0.05803	
SRM klyvning slr red SURV	428723	121117	282606	25000	367388
		0.28251	0.65918	0.05831	

EBSK (enkelbeskattat kapital) = fonderat kapital + 0.7*SURV

Jämförelse särskild redovisnings-
metod (SURV på UB), fåmansaktie-
bolag och enskild firma (SURV på IB)

gutub

Månadsuttag, år 1 och %	10000	0.1
Resultat, år 1 och %	250000	0.1
Tillskjutet kapital	25000	
Kommunalskatt	0.3	
Statlig tilläggsskatt	0.2	
Grund- och schablonavdrag	13000	
Uttagsgräns kommunalskatt	143900	
Egenavgift/arbetsgivaravgift	0.25	0.27
Näringsskatt, kapitalskatt	0.3	
Statslåneränta (slr)	0.1	
SURV-tal	0.3	
K-inkomst tas ut(1), sparas(0)	1	

Eget kapital och dess sammansättning efter 5 år

	Totalt	SURV	Fond. kapital	Till-skjutet	EBSK
Fåmansaktiebolag utdelning	53510.2	10186.6	18323.6	25000	25454.2
		0.19037	0.34243	0.4672	
Fåmansaktiebolag lön	98599.6	29579.9	44019.7	25000	64725.7
		0.3	0.44645	0.25355	
Enskild firma	67287.6	20274.4	0	47013.2	0
		0.30131	0	0.69869	
SRM full dubbelbeskattning	48902.6	7304.29	16598.4	25000	21711.4
		0.14936	0.33942	0.51122	
SRM klyvning slr+5 ored SURV	60062.4	13277.2	21785.2	25000	31079.2
		0.22106	0.36271	0.41623	
SRM klyvning slr ored SURV	56614.6	11367.9	20246.7	25000	28204.2
		0.20079	0.35762	0.44158	
SRM klyvning slr+5 red SURV	57589.9	5035.46	27554.4	25000	31079.2
		0.08744	0.47846	0.4341	
SRM klyvning slr red SURV	54142	3126.11	26015.9	25000	28204.2
		0.05774	0.48051	0.46175	

EBSK (enkelbeskattat kapital) = fonderat kapital + 0.7*SURV

Statens offentliga utredningar 1989

Kronologisk förteckning

1. Rapport av den särskilde utredaren för granskning av hotbilden mot och säkerhetsskyddet kring statsminister Olof Palme. C.
2. Beskattning av fåmansföretag. Fi.
3. Integriteten vid statistikproduktion. C.
4. Fasta Öresundsförbindelser. K.
5. Samordnad länsförvaltning. Del 1: Förslag. C.
6. Samordnad länsförvaltning. Del 2: Bilagor. C.
7. Vidgad etableringsfrihet för nya medier. U.
8. UD:s presstjänst. UD.
9. Särskild inkomstskatt för utländska artister m.fl. Fi.
10. Två nya treåriga linjer. U.
11. Hushållssparandet - Huvudrapport från Spardelegationens sparundersökning. Fi.
12. Den regionala problembilden. A.
13. Mångfald mot enfald. Del 1. A.
14. Mångfald mot enfald. Del 2. Lagstiftning och rättsfrågor. A.
15. Storstadstrafik 2 - Bakgrundsmaterial. K.
16. Kostnadsutveckling och konkurrens i banksektorn. Fi.
17. Risker och skydd för befolkningen. Fö.
18. SÄPO - Säkerhetspolisens arbetsmetoder. C.
19. Regionalpolitikens förutsättningar. A.
20. Tullregisterlag m.m. Fi.
21. Sätt värde på miljön - miljöavgifter på svavel och klor. ME.
22. Censurlagen - en modernisering av biografförordningen. U.
23. Parkeringsköp. Bo.
24. Statligt finansiellt stöd? I.
25. Rapporter till finansieringsutredningen. I.
26. Kustbevakningens roll i den framtida sjöövervakningen. Fi.
27. Forskning vid de mindre och medelstora högskolorna. U.
28. Utbildningar för framtidens tandvård. U.
29. Samarbete kring klinisk utbildning och forskning inför 90-talet. U.
30. Professorstillsättning. En översyn av proceduren vid tillsättning av professorstjänster. U.
31. Statens mät- och provstyrelse. I.
32. Miljöprojekt Göteborg - för ett renare Hisingen. ME.
33. Reformerad inkomstbeskattning
    - Skattereformens huvudlinjer. Del 1.
    - Inkomst av kapital. Del 2.
    - Inkomst av tjänst, lagtext och kommentarer. Del 3.
    - Bilagor, expertrapporter. Del 4. Fi.
34. Reformerad företagsbeskattning
    - Motiv och lagförslag. Del 1.
    - Expertrapporter. Del 2. Fi.
35. Reformerad mervärdeskatt m.m.
    - Motiv. Del 1.
    - Lagtext och bilagor. Del 2. Fi.
36. Inflationskorrigerad inkomstbeskattning. Fi.
37. Utländska förvärv av Svenska företag - en studie av utvecklingen. I.
38. Det nya skatteförslaget - sammanfattning av skatteutredningarnas betänkanden. Fi.
39. Hjälpmedelsverksamhetens utveckling - kartläggning och bedömning. S.
40. Datorisering av tullrutinerna - slutrapport. Fi.
41. Samerätt och sameting. Ju.
42. Det civila försvaret. Del 1.
    Det civila försvaret. Del 2. Författningstext. Fö.
43. Storstadstrafik 3 - Bilavgifter. K.
44. Översyn av vapenlagstiftningen. Ju.
45. Standardiseringens roll i EFTA/EG - samarbetet. I.
46. Arméns utveckling och försvarets planeringssystem. Fö.
47. Hjälpmedelsverksamhetens utveckling - Bilagor. S.
48. Energiforskning för framtiden. ME.
49. Energiforskning för framtiden. Bilagor. ME.
50. Stiftelser för samverkan. U.
51. Den gravida kvinnan och fostret - två individer. Om fosterdiagnostik. Om sena aborter. Ju.
52. Det statliga energiforskningsprogrammet - aktörer inom energisektorn. ME.
53. Arbetstid och välfärd.
    Arbetstid och välfärd. Bilagedel A.
    Arbetstid och välfärd. Bilagedel B. A.
54. Rätt till gymnasieutbildning för svårt rörelsehindrade ungdomar. S.
55. Fungerande regioner i samspel. A.
56. Fiskprisregleringen och fiskeriadministrationen. JO.
57. DO och Nämnden mot etnisk diskriminering — de tre första åren.
58. Undantagandepensionärernas ekonomi. S.
59. Nominering av redovisningskonsulter. C.
60. Huvudbetänkande från alternativmedicinkommittén. S.
61. Hälsohem. S.
62. Alternativa terapier i Sverige. S.
63. Värdering av alternativmedicinska teknologier. S.
64. Kommunalbot. C.
65. Staten i geografin. A.

Statens offentliga utredningar 1989

Kronologisk förteckning

66. Begreppet krigsmateriel. UD.
67. Levnadsvillkor i storstadsregioner. SB.
68. Storstadens partier och valdeltagande 1948-1988. SB.
69. Storstadsregioner i förändring. SB.
70. Storstädernas arbetsmarknad. SB.
71. Ny bostadsfinansiering. Bo.
72. Värdepappersmarknaden i framtiden. Fi.
73. TV - politiken. U.
74. Forskningsetisk prövning. Organisation, information och utbildning. U.
75. Etisk granskning av medicinsk forskning. De forskningsetiska kommittéernas verksamhet. U.
76. Att förebygga ALLERGI / överkänslighet. S.
77. Expertbilaga. Beskrivningar av ALLERGI / överkänslighet. S.
78. Statistikbilaga. Omfattning av ALLERGI / överkänslighet. S.
79. Storstadstrafik 4 - Ytterligare bakgrundsmaterial. K.
80. Förenklad handläggning hos HSAN m.m. S.
81. Ny generalklausul mot skatteflykt. Fi.
82. Nedsättning av energiskatter. ME.
83. Ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energi och trafik. ME.
84. Ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energi och trafik. Bilagedel. ME.
85. Civil personal i försvaret. Uppgifter och kompetens i freds- och krigsorganisationen. Fö.
86. Samhällets åtgärder mot allvarliga olyckor. Fö.
87. Skördeskadeskydd för trädgårdsnäringen. JO.
88. Skadeförsäkringslag. Ju.
89. Översyn av lagen om pliktexemplar. U.
90. Utvärdering av försöksverksamheten med treårig yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan. Första året. U.
91. Statligt förhandlingsarbete. Fi.
92. Prospekteringspolitik. I.
93. Prospekteringspolitik. Rapportdel. I.
94. Särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet. Fi.

Statens offentliga utredningar 1989

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Levnadsvillkor i storstadsregioner. [67]
Storstadens partier och valdeltagande 1948-1988. [68]
Storstadsregioner i förändring. [69]
Storstädernas arbetsmarknad. [70]

Justitiedepartementet

Samerätt och sameting. [41]
Översyn av vapenlagstiftningen. [44]
Den gravida kvinnan och fostret - två individer. Om fosterdiagnostik. Om sena aborter. [51]
Skadeförsäkringslag. [88]

Utrikesdepartementet

UD:s presstjänst. [8]
Begreppet krigsmateriel. [66]

Försvarsdepartementet

Risker och skydd för befolkningen. [17]
Det civila försvaret. Del 1. [42]
Det civila försvaret. Del 2. Författningstext. [42]
Arméns utveckling och försvarets planeringssystem. [46]
Civil personal i försvaret. Uppgifter och kompetens i freds- och krigsorganisationen. [85]
Samhällets åtgärder mot allvarliga olyckor. [86]

Socialdepartementet

Hjälpmedelsverksamhetens utveckling - kartläggning och bedömning. [39]
Hjälpmedelsverksamhetens utveckling - Bilagor. [47]
Rätt till gymnasieutbildning för svårt rörelsehindrade ungdomar. [54]
Undantagandepensionärernas ekonomi. [58]
Huvudbetänkande från alternativmedicinkommittén. [60]
Hälsohem. [61]
Alternativa terapier i Sverige. [62]
Värdering av alternativmedicinska teknologier. [63]
Att förebygga ALLERGI / överkänslighet. [76]
Expertbilaga. Beskrivningar av ALLERGI / överkänslighet. [77]
Statistikbilaga. Omfattning av ALLERGI / överkänslighet. [78]
Förenklad handläggning hos HSAN m.m. [80]

Kommunikationsdepartementet

Fasta Öresundsförbindelser. [4]
Storstadstrafik 2 - Bakgrundsmaterial. [15]
Storstadstrafik 3 - Bilavgifter. [43]
Storstadstrafik 4 - Ytterligare bakgrundsmaterial. [79]

Finansdepartementet

Beskattning av fåmansföretag. [2]
Särskild inkomstskatt för utländska artister m.fl. [9]
Hushållsparandet - Huvudrapport från Spardelegationens sparundersökning. [11]
Kostnadsutveckling och konkurrens i banksektorn. [16]
Tullregisterlag m.m. [20]
Kustbevakningens roll i den framtida sjöövervakningen. [26]
Reformerad inkomstbeskattning
- Skattereformens huvudlinjer. Del 1. [33]
- Inkomst av kapital. Del 2. [33]
- Inkomst av tjänst, lagtext och kommentarer. Del 3. [33]
- Bilagor, expertrapporter. Del 4. [33]

Reformerad företagsbeskattning
- Motiv och lagförslag. Del 1. [34]
- Expertrapporter. Del 2. [34]

Reformerad mervärdeskatt m.m.
- Motiv. Del 1. [35]
- Lagtext och bilagor. Del 2. [35]

Inflationskorrigerad inkomstbeskattning. [36]
Det nya skatteförslaget - sammanfattning av skatteutredningarnas betänkanden. [38]
Datorisering av tullrutinerna - slutrapport. [40]
Värdepappersmarknaden i framtiden. [72]
Ny generalklausul mot skatteflykt. [81]
Statligt förhandlingsarbete. [91]
Särskild redovisningsmetod för enskild näringsverksamhet. [94]

Utbildningsdepartementet

Vidgad etableringsfrihet för nya medier. [7]
Två nya treåriga linjer. [10]
Censurlagen - en modernisering av biografförordningen. [22]
Forskning vid de mindre och medelstora högskolorna. [27]
Utbildningar för framtidens tandvård. [28]
Samarbete kring klinisk utbildning och forskning inför 90-talet. [29]

Statens offentliga utredningar 1989

Systematisk förteckning

Professorstillsättning. En översyn av proceduren vid tillsättning av professorstjänst. [30]
Stiftelser för samverkan. [50]
TV - politiken. [73]
Forskningsetisk prövning. Organisation, information och utbildning. [74]
Etisk granskning av medicinsk forskning.
De forskningsetiska kommittéernas verksamhet. [75]
Översyn av lagen om pliktexemplar. [89]
Utvärdering av försöksverksamheten med treårig yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan. Första året. [90]

Jordbruksdepartementet

Fiskprisregleringen och fiskeriadministrationen. [56]
Skördeskadeskydd för trädgårdsnäringen. [87]

Arbetsmarknadsdepartementet

Den regionala problembilden. [12]
Mångfald mot enfald. Del 1. [13]
Mångfald mot enfald. Del 2.
Lagstiftning ochrättsfrågor. [14]
Regionalpolitikens förutsättningar. [19]
Arbetstid och välfärd.
Arbetstid och välfärd. Bilagedel A.
Arbetstid och välfärd. Bilagedel B. [53]
Fungerande regioner i samspel. [55]
DO och Nämnden mot etnisk diskriminering
— de tre första åren. [57]
Staten i geografin. [65]

Industridepartementet

Statligt finansiellt stöd. [24]
Rapporter till finansieringsutredningen. [25]
Statens mät- och provstyrelse. [31]
Utländska förvärv av svenska företag - en studie av utvecklingen. [37]
Standardiseringens roll i EFTA/EG - samarbetet. [45]
Prospekteringspolitik. [92]
Prospekteringspolitik. Rapportdel. [93]

Civildepartementet

Rapport av den särskilde utredaren för granskning av hotbilden mot och säkerhetsskyddet kring statsminister Olof Palme. [1]
Integriteten vid statistikproduktion. [3]
Samordnad länsförvaltning. Del 1: Förslag. [5]
Samordnad länsförvaltning. Del 2: Bilagor. [6]
SÄPO - Säkerhetspolisens arbetsmetoder. [18]
Nominering av redovisningskonsulter. [59]
Kommunalbot. [64]

Bostadsdepartementet

Parkeringsköp. [23]
Ny bostadsfinansiering. [71]

Miljö- och energidepartementet

Sätt värde på miljön - miljöavgifter på svavel och klor.[21]
Miljöprojekt Göteborg - för ett renare Hisisingen. [32]
Energiforskning för framtiden. [48]
Energiforskning för framtiden. Bilagor. [49]
Det statliga energiforskningsprogrammet - aktörer inom energisektorn. [52]
Nedsättning av energiskatter. [82]
Ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energi och trafik. [83]
Ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energi och trafik. Bilagedel. [84]

ALLMÄNNA FÖRLAGET

BESTÄLLNINGAR: ALLMÄNNA FÖRLAGET, KUNDTJÄNST, 106 47 STOCKHOLM,
TEL: 08-739 96 30, FAX: 08-739 95 48.
INFORMATIONSBOKHANDELN, MALMTORGSGATAN 5 (VID BRUNKEBERGSTORG), STOCKHOLM.

ISBN 91-38-10439-3
ISSN 0375-250X